

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Dominik SIMON

**Dotační politika Ministerstva zemědělství a
Ministerstva životního prostředí v oblasti obnovy a
výstavby malých vodních ploch v Ústeckém kraji
po roce 2004**

Diplomová práce

Vedoucí práce: RNDr. Renata PAVELKOVÁ, Ph.D.

Olomouc 2023

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Bc. Dominik Simon (R190132)

Studijní obor: Učitelství geografie pro SŠ maior + Učitelství základů společenských věd a občanské výchovy pro SŠ a 2. stupeň

Název práce: Dotační politika Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch v Ústeckém kraji po roce 2004

Title of thesis: Subsidy policy of the Ministry of agriculture and the Ministry of the environment in the area of restoration and construction of small water bodies in the Ústí region after 2004

Vedoucí práce: RNDr. Renata Pavelková, Ph.D.

Rozsah práce: 117 stran, 1 vázaná příloha

Abstrakt: Diplomová práce se zabývá dotační politikou Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch po roce 2004 se zaměřením na Ústecký kraj. Práce obsahuje detailní analýzu dotačních programů, analyzované výsledky dotazníkového šetření, které bylo zasláno všem obcím v Ústeckém kraji a možnost zapojení tématu do pedagogické praxe.

Klíčová slova: Evropská unie, dotace, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí, vodní nádrž, revitalizace, vodní hospodářství, Ústecký kraj

Abstract: The diploma thesis deals with the subsidy policy of the Ministry of Agriculture and the Ministry of the Environment in the area of restoration and construction of small water bodies after 2004, focusing on the Ústí Region. The work contains a detailed analysis of subsidy programs, the analyzed results of a questionnaire survey that was sent to all municipalities in the Ústí Region and the possibility of including the topic in pedagogy.

Keywords: European Union, subsidy, Ministry of agriculture, Ústecký region, Ministry of the environment, pond, revitalization, water management

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu a zdroje jsem řádně uvedl v seznamu literatury.

V Olomouci dne 1. 1. 2023

.....

Bc. Dominik Simon

Poděkování

Rád bych velmi poděkoval za vedení mé práce RNDr. Renatě Pavelkové, Ph.D., za její ochotu vždy naslouchat, poradit a nasměrovat mě správným směrem. Dále bych rád poděkoval všem, kteří byli ochotni mi pomoci, poskytnout cenná data i informace. V neposlední řadě bych rád poděkoval své rodině a blízkým, kteří mě během náročného období podporovali.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Dominik SIMON
Osobní číslo: R190132
Studijní program: N0114A330001 Učitelství geografie pro střední školy
Studijní obor: Učitelství geografie pro střední školy maior
Učitelství základů společenských věd a občanské výchovy pro střední školy a 2. stupeň základních škol minor
Téma práce: Dotační politika Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch v Ústeckém kraji po roce 2004
Zadávací katedra: Katedra geografie

Zásady pro vypracování

Diplomová práce se bude zabývat dotační politikou Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch po vstupu České republiky do EU. Cílem práce bude detailněji analyzovat podpořené projekty výstavby nových nádrží, jejich obnovy nebo odbahnění v rámci Ústeckého kraje. Práce zhodnotí vývoj změn využití půdy v minulosti na zájmových lokalitách vodních ploch a rybníků. Dále se detailněji zaměří na analýzu účelu podpory programu. Práce bude obsahovat grafické a mapové přílohy a anglické shrnutí.

Rozsah pracovní zprávy: 20 000 – 24 000 slov
Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

ROZKOŠNÝ, Miloš, Renata PAVELKOVÁ CHMELOVÁ, Václav DAVID a Marie TRANTINOVÁ. *Zaniklé rybníky v České republice: případové studie potenciálního využití území*. Praha: Výzkumný ústav vodohospodářský T.G. Masaryka, 2015. ISBN 978-80-87402-47-4.

PAVELKOVÁ CHMELOVÁ, Renata, Jindřich FRAJER a Patrik NETOPII. *Historické rybníky České republiky: srovnání současnosti se stavem v 2. polovině 19. století*. Praha: Výzkumný ústav vodohospodářský T.G. Masaryka, 2014. ISBN 978-80-87402-32-0.

LIEBSCHER, Petr a Jan RENDEK. *Rybníky České republiky*. Praha: Academia, 2014. Průvodce (Academia). ISBN 978-80-200-2368-1.

VIAČKOVÁ, Hana. *Historický vývoj území vodních ploch v horním povodí řeky Moravy se zaměřením na ORP Šternberk a ORP Morauská Třebová*. 2014, 77 s. Diplomové práce. Univerzita Palackého, Katedra geografie. Vedoucí práce Renata Pavelková Chmelová.

BÁRTOVÁ, Klára. *Vývoj a současný stav vodních ploch v povodí Třebůvky*. 2017, 86 s. Diplomové práce. Univerzita Palackého, Katedra geografie. Vedoucí práce Aleš Létal.

POKORNÝ, Josef. *Vodní hospodářství: staoby v rybářství*. Praha: Informatorium, 2009, 318 s., [6] s. obr. příl. ISBN 9788073330712.

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Renata Pavelková, Ph.D.
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: 30. ledna 2020

Termín odevzdání diplomové práce: 10. dubna 2021

LS.

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

prof. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
vedoucí katedry

Obsah

1 ÚVOD	9
2 CÍLE PRÁCE	10
3 METODIKA PRÁCE A REŠERŠE LITERATURY	11
4 VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ	14
4.1 STÁTNÍ SPRÁVA VE VODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	14
4.1.1 Vybraná ministerstva ČR	15
4.1.2 Krajské úřady	16
4.1.3 Obecní úřady + úřady obcí s rozšířenou působností	16
4.1.4 Újezdní úřady	17
4.1.5 Česká inspekce životního prostředí	17
4.2 LEGISLATIVA ČR VE VODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	17
4.2.1 Zákon o vodách a změně některých zákonů	18
5 MALÉ VODNÍ PLOCHY	21
5.1 CHARAKTERISTIKA MVP	21
5.2 FUNKCE MALÝCH VODNÍCH PLOCH	22
5.3 HISTORIE BUDOVNÍ RYBNÍKŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	22
5.3.1 Počátky rybníkářství	22
5.3.2 Zlatý věk rybníkářství	23
5.3.3 Rušení rybníků	23
5.3.4 20. století a současnost	24
5.4 DŮVODY VÝSTAVBY ČI OBNOVY MVP	25
6 DOTAČNÍ STRUKTURA	26
6.1 PŘEDVSTUPNÍ NÁSTROJE	26
6.1.1 PHARE	26
6.1.2 SAPARD	27
6.1.3 ISPA	27
6.2 DOTAČNÍ POLITIKA MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ PO ROCE 2004	27
6.2.1 Dobíhající a ukončené evropské programy	28
6.2.2 Současné evropské programy	33
6.2.3 Národní dotace	35
6.3 DOTAČNÍ POLITIKA MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ PO ROCE 2004	41
6.3.1 Dobíhající a ukončené evropské programy	41
6.3.2 Současné evropské programy	43
6.3.3 Národní dotace	50
7 PŘÍPADOVÉ STUDIE VYBRANÝCH PROJEKTŮ V ÚSTECKÉM KRAJI PO ROCE 2004	56
7.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ÚSTECKÉHO KRAJE	56
7.1.1 Poloha a rozloha	56
7.1.2 Obyvatelstvo a sídla	56
7.1.3 Hospodářství	56
7.1.4 Přírodní podmínky	57
7.2 VYBRANÉ PŘÍPADOVÉ STUDIE	61
8 DOTAČNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	68
8.1 OTÁZKA Č. 1	69
8.2 OTÁZKA Č. 2	70
8.3 OTÁZKA Č. 3	71
8.4 OTÁZKA Č. 4	72
8.5 OTÁZKA Č. 5	73
8.6 OTÁZKA Č. 6	74

8.7 OTÁZKA Č. 7	75
8.8 OTÁZKA Č. 8	76
8.9 OTÁZKA Č. 9	77
8.10 OTÁZKA Č. 10	78
8.11 OTÁZKA Č. 11	79
8.12 OTÁZKA Č. 12	80
8.13 OTÁZKA Č. 13 + 14	81
8.14 OTÁZKA Č. 15 + 16	83
8.15 OTÁZKA Č. 17	85
8.16 POROVNÁNÍ VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	87
9 VYUŽITÍ PROBLEMATIKY V PEDAGOGICKÉ PRAXI	96
10 ZÁVĚR	98
11 SUMMARY	100
12 SEZNAM LITERATURY	101
12.1 TIŠTĚNÉ ZDROJE	101
12.2 ELEKTRONICKÉ ZDROJE	101
13 SEZNAM PŘÍLOH	110
13.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	110

1 Úvod

Voda je, vždy byla a téměř jistě vždy bude jednou ze základních potřeb člověka na planetě Zemi. Zatímco někteří lidé si vody velice váží a uvědomují si její hodnotu a nezbytnost pro lidský život, jiní si tento fakt ještě stále neuvědomují, což je vidět i v reálné praxi. Člověk, který nikdy netrpěl nedostatkem vody si jen těžce dokáže uvědomit, jak by se vypořádával se situací bez ní. Až tehdy, pokud člověk každým dnem přemýšlí o tom, zda bude mít další den dostatek vody, až tehdy, když bude člověk čekat na období dešťů, až tehdy, kdy člověk začíná pociťovat změny klimatu ve svém okolí...až tehdy si uvědomí, jak je voda důležitá.

Pokud se však člověk zajímá a není mu lhostejné jeho okolí, není mu lhostejné fungování okolních ekosystémů, záleží mu na budoucnosti planety, ale také třeba jen budoucnosti svého okolí, pak je schopný, zamýšlet se nad tím, jak lze situaci řešit a pomoci okolí. Pokud totiž začneme řešit problémy v situaci, kdy už jsou všude kolem nás, pravděpodobně je budeme řešit daleko složitěji, než pokud bychom těmto problémům předešli.

Tato diplomová práce se zabývá obnovou a výstavbou malých vodních ploch v Ústeckém kraji po roce 2004, konkrétně dotacemi, které souvisí s touto problematikou. Začínám si všímat, že čím dál více lidí kolem mě se začíná alespoň minimálně zajímat o problémy spojené s vodou. Kde jinde by však měl každý začít než ve svém okolí? Tímto okolím je pro mě Ústecký kraj, a proto jsem se rozhodl svou diplomovou práci zaměřit na možnosti obnovy malých vodních ploch, které v sobě skrývají obrovský potenciál v rámci kraje, republiky a jistě ještě většího území. Obnova nebo dokonce výstavba malých vodních ploch v kraji má obrovský smysl a význam a určitě je dobré, seznámit se s touto problematikou, vidět její pozitiva i negativa a snažit se alespoň minimálně pomoci v něčem, v čem člověk pomoci může.

2 Cíle práce

Diplomová práce se zabývá dotační politikou Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zemědělství v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch po roce 2004 v Ústeckém kraji. Cílem práce je analyzovat podpořené projekty v oblasti obnovy či výstavby malých vodních ploch, jejich úprav, odbahnění a další činnosti s tím spojené. Práce bude detailně analyzovat jednotlivé dotační programy se zaměřením na využití těchto programů v rámci konkrétních projektů v Ústeckém kraji. Dále bude práce hodnotit změny využití půd v závislosti na rušení či výstavbě malých vodních ploch.

Mimo jiné se diplomová práce zaměří na konkrétní obce Ústeckého kraje, jejich postoje k malým vodním plochám, dotacím a významu malých vodních ploch pro krajinu. V neposlední řadě se práce zaměří na zapojení problematiky dotací a problematiky obnovy či výstavby malých vodních ploch do výuky na základní škole, a to z důvodu aktuálního zaměstnání autora, tj. učitel na základní škole.

3 Metodika práce a rešerše literatury

Diplomovou práci lze rozdělit na část teoretickou a praktickou. Teoretická část se zaměřuje na rešerši odborné literatury, která slouží k lepšímu pochopení fungování vodního hospodářství, legislativy v rámci vodního hospodářství a s tím spojených záležitostí. Zaměřuje se také na historii vodních ploch v ČR a jejich současnou potřebu a nutnost budování a obnovování.

V další části, ve které se prolíná teoretická i praktická oblast, práce detailně analyzuje konkrétní dotační programy Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch po roce 2004. Stěžejní částí diplomové práce je dotazníkové šetření, které probíhalo na území Ústeckého kraje v roce 2022.

V neposlední řadě se práce věnuje možnému zapojení problematiky obnovy a výstavby malých vodních ploch do pedagogické praxe a stručně popisuje možnost zapojení do výuky

První z kapitol teoretické části „*Vodní hospodářství*“ se věnuje stručné charakteristice vodního hospodářství a fungování státní správy ve vodním hospodářství, jejím základním úkolům a činnostem. Podstatným informačním zdrojem pro tuto kapitolu jsou internetové stránky Svazu vodního hospodářství ČR (www.svh.cz), které tyto informace obsahují.

V první kapitole je dále popsána legislativa ČR ve vodním hospodářství. Stěžejním zdrojem v oblasti legislativy ČR pro vodní hospodářství je **zákon č. 254/2001 Sb.**, „Vodní zákon“, který je základním právním dokumentem vodního hospodářství a velmi detailně a podrobně popisuje legislativu v oblasti povrchových i podzemních vod v České republice.

Druhou významnou kapitolou v teoretické části je kapitola věnující se charakteristice malých vodních ploch a zejména jejich vývoji v čase. Základním zdrojem pro získání informací o vývoji malých vodních ploch jsou publikace **Zaniklé rybníky v ČR (Rozkošný, Pavelková, David, Trantinová a kol., 2015)** a publikace **Historické rybníky ČR (Pavelková, Frajer, Netopil a kol., 2014)**. Publikace *Historické rybníky ČR* se věnuje historii rybníkářství v ČR, obsahuje archivní a mapové podklady k dané problematice, databázi a analýzu zaniklých rybníků ČR na konkrétních příkladech, věnuje se také obnově malých vodních ploch po roce 1989. Publikace *Historické rybníky ČR* je tedy velmi dobrým podkladovým materiálem pro následnou obnovu malých vodních ploch. Kniha *Zaniklé rybníky ČR* se zabývá udržitelným hospodařením s půdními a vodními zdroji a na konkrétních případových studiích popisuje vodohospodářské, zemědělské a další využití případových lokalit.

Velmi podstatnou část diplomové práce tvoří charakteristika jednotlivých dotačních programů Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí. Jednotlivé dotační programy jsou detailně charakterizovány a analyzovány. Základním zdrojem pro dotační programy Ministerstva zemědělství jsou webové stránky Ministerstva zemědělství (www.eagri.cz) a Státního zemědělského intervenčního fondu (www.szif.cz). Stránky MZe i SZIF obsahují informace o dotačních programech – základní informace, legislativa, programové dokumenty, harmonogramy výzev, semináře, kontakty nebo také rady o možném využití dotací. Veškeré potřebné dokumenty práce detailně analyzuje a popisuje za pomoci tabulek.

Základním zdrojem informací o dotačních programech Ministerstva životního programu jsou webové stránky Ministerstva životního prostředí (www.mzp.cz), stránky Agentury ochrany přírody a krajiny (<https://www.nature.cz>), Státního fondu životního prostředí (www.sfzp.cz) a stránky Operačního programu Životní prostředí (www.opzp.cz).

Stejně jako v případě dotačního programů Ministerstva zemědělství obsahují výše zmíněné stránky související s dotačními programy Ministerstva životního prostředí základní informace o dotačních programech, legislativu, programové dokumenty, archivní výroční zprávy, archivní statistiky apod. Veškeré informace práce detailně analyzuje a popisuje za pomoci tabulek.

Vybrané projekty na území Ústeckého kraje jsou stručně analyzovány za pomoci tabulek a obrázků. Pro tyto projekty je základním informačním zdrojem webová stránka www.dotaceeu.cz, konkrétně mapa jednotlivých projektů.

Dotazníkové šetření bylo vypracováno za pomoci vedoucí práce RNDr. Renaty Pavelkové Ph.D. Dotazníkové šetření bylo rozesláno emailovou komunikací mezi všechny obce Ústeckého kraje, kterých je 354. Po vyhledání všech emailových adres a následném rozeslání dotazníku se zodpovězených dotazníků vrátilo celkem 112. Všechny otázky byly rozeslány elektronickou formou a každá obec tak měla možnost pohodlně zodpovědět všechny položené otázky, kterých bylo celkem 17, z nichž ovšem některé byly nepovinné. Vzhledem k velkému množství respondentů i získaných informací se jednalo o kvantitativní výzkum, který byl posléze podroben detailní analýze, jejíž výsledkem jsou v programu Microsoft Excel vytvořené tabulky a grafy, které jsou následně detailně popsány a plní výzkumné cíle práce.

Dotazníkové šetření probíhalo v prvním pololetí roku 2022 a dotazník byl na všech 354 emailových adres zaslán opakovaně.

Poslední část práce se zabývá možnému využití problematiky v pedagogické praxi. Za pomoci Rámcového vzdělávacího programu pro ZŠ a vlastních zkušeností je zde navržena 1 aktivita, která by mohla žákům lépe představit problematiku obnovy a výstavby malých vodních ploch v místním regionu Lovosicka.

4 Vodní hospodářství

Vodní hospodářství je činnost, která se zaměřuje na ochranu, využití a rozvoj vodních zdrojů. Dále směřuje k ochraně vod před škodlivými vlivy. Vodní hospodářství se zabývá činnostmi, která je velmi prospěšná a vyžaduje nemalý zásah státu, bez jehož regulace a řízení by nemohla tato činnost v České republice fungovat. (www.svh.cz)

Vodní hospodářství se zabývá hospodařením s povrchovou i podzemní vodou, hromadně označováno jako „vodní zdroje“. Tyto vodní zdroje mohou být využívány podle potřeby společnosti, avšak musí být zaručeno respektování zásad trvale udržitelného rozvoje a vše musí být vykonáváno v zájmu životního prostředí a biodiverzity. (www.svh.cz)

Vodním bohatstvím můžeme v širším slova smyslu nazývat také ty vodní zdroje, které nejsou ekonomicky využitelné pro potřeby společnosti. (www.svh.cz)

4.1 Státní správa ve vodním hospodářství

Státní správa má na starosti plnit základní služby veřejnosti s ohledem na základní normy, a to, co se v nich píše. Základními normami ve vodním hospodářství jsou s účinností od 1. ledna 2002 tzv. Vodní zákon, tedy zákon č. 254/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů a Zákon o vodovodech a kanalizacích, tj. zákon č. 274/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. (www.svh.cz)

Státní správu lze klasifikovat jako třístupňovou, přičemž nejnižší, tedy obecní úroveň, zastupují obecní úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností. Prostřední úroveň, tedy krajskou, zastupují krajské úřady a nejvyšší úroveň zastupují jednotlivá ministerstva, jedná se o úroveň ústřední. Výjimka je pak tvořena na území vojenských újezdů, jakožto specifických oblastí v rámci České republiky. Zde je činnost zajišťována speciálními újezdními úřady. (www.svh.cz)

Vodoprávní úřady ve svém působení přikládají důraz zejména ochraně povrchových a podzemních vod, zabývají se podmínkami pro hospodárné využití vodních zdrojů, a věnují se zachování a zlepšení jakosti povrchových i podzemních vod. Dále se snaží věnovat snižování nepříznivých účinků povodní a sucha. Nedílnou součástí jejich činnosti je také potřeba dbát na bezpečnost vodních děl, ochranu vodních ekosystémů a na nich závisících suchozemských ekosystémů či zabezpečení kvalitního rozvoje, obnovy a budování nových vodních staveb. (www.svh.cz)

Tab. 1 Struktura státní správy vodního hospodářství v roce 2022

Ústřední úroveň – vybraná ministerstva ČR
↓
Krajská úroveň – krajské úřady
↓
Obecní úroveň – obecní úřady + obecní úřady obcí s rozšířenou působností
<i>Mimo úrovňový systém – újezdní úřady</i>

Zdroj: <https://www.svh.cz>, vlastní zpracování (2022)

4.1.1 Vybraná ministerstva ČR

Na nejvyšší úrovni ve státní správě v rámci vodního hospodářství se nachází ministerstva ČR. Konkrétně se jedná hlavně o **Ministerstvo životního prostředí** a **Ministerstvo zemědělství**. Mezi další ministerstva, která se v této oblasti částečně angažují jsou *Ministerstvo zdravotnictví*, *Ministerstvo dopravy a Ministerstvo obrany*. Každé jedno ministerstvo má své úkoly a společně tato ministerstva tvoří nepostradatelnou část státní správy vodního hospodářství. (www.svh.cz)

Ministerstvo životního prostředí

- Ochrana množství a jakosti povrchových a podzemních vod
- Ochrana před povodněmi
- Plánování v oblasti vod na národní a mezinárodní úrovni včetně programů opatření
- Ekonomické, finanční a administrativní nástroje v ochraně vod
- Tvorba legislativy a norem v oblasti ochrany vod
- A další...

Ministerstvo zemědělství

- Kontrolní a metodická činnost ve vodním hospodářství
- Oblast vodovodů a kanalizací
- Vodohospodářská a dotační politika
- Plánování využití vodních zdrojů
- Technická bezpečnost vodních děl

- Zakladatelská činnost vůči státním podnikům povodí
- Osvětová činnost
- A další...

Ministerstvo zdravotnictví

- Ve spolupráci s MŽP vykonává působnost ve věcech stanovení povrchových využívaných ke koupání

Ministerstvo dopravy

- Vykonává působnost ve věcech užívání povrchových vod k plavbě

Ministerstvo obrany

- Vykonává působnost ve věcech působnosti újezdních úřadů

4.1.2 Krajské úřady

- Vyjadřují se ke stavbám, které mají rozhodujícím způsobem vliv na vodní zdroje
- Spolupracují s ústředními úřady a správci povodí při pořizování plánů povodí
- Kontrolují provádění technicko-bezpečnostního dohledu nad vodními díly, která povolují
- Stanovují způsob a podmínky vypouštění důlních vod do vod povrchových nebo podzemních
- Povolují vypouštění odpadních vod
- Povolují čerpání znečištěných podzemních vod za účelem snížení jejich znečištění
- Povolují vzdouvání a akumulaci povrchových vod v nádržích
- Povolují vodní díla umožňující nakládání s vodami, o kterých rozhodují
- Schvalují manipulační a provozní řady vodních děl, která povolují
- A spousta dalších činností...

4.1.3 Obecní úřady + úřady obcí s rozšířenou působností

- Rozhodují ve věci nakládání s povrchovými vodami
- Rozhodují o odběrech povrchových i podzemních vod pro potřeby domácností
- Rozhodují o státních vodohospodářských náležitostech týkajících se vodních děl, kdy jim přísluší je povolovat
- Vydávají souhlas ke stavbám a terénním úpravám v záplavových územích

4.1.4 Újezdní úřady

- Rozhodují na území vojenských újezdů v rozsahu potřeb zajištění obrany státu a výcviku obranných sil

4.1.5 Česká inspekce životního prostředí

- Kontrolní orgán

V této diplomové práci jsou nejpodstatnější součástí právě Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí, tedy ústřední oblast státní správy.

4.2 Legislativa ČR ve vodním hospodářství

Základním právní normou, která je k dispozici v rámci České republiky v oblasti vodního hospodářství je zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a změně některých zákonů (**vodní zákon**). Nejedná se však o jediný zákon, vztahující se k problematice vod v rámci ČR. Některé další zákony souvisejí více či méně konkrétně s jednotlivými odvětvími vodního hospodářství. Dále je k dispozici také několik nařízení či vyhlášek. Mezi další zákony patří: (<https://heis.vuv.cz>), (www.zakonyprolidi.cz)

- *Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (**zákon o vodovodech a kanalizacích**)*
- *Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (**zákon o rybářství**)*
- *Zákon č. 305/2000 Sb., o povodích*
- *Zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon*
- *Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí*
- *Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (**zákon o rybářství**)*
- *Zákon č. 114/1992 Sb., zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny*
- *Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (**stavební zákon**)*

4.2.1 Zákon o vodách a změně některých zákonů

Nejdůležitější součástí legislativy v ČR, v rámci problematiky vody je bez pochyby zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a změně některých zákonů, tzv. **vodní zákon**. Tento zákon vešel v platnost 25. 7. 2001 a účinný je od 1. 1. 2002. Zákon během přibližně 20 let své platnosti prošel několik změnami a v rámci novel byl již několikrát obnovován. Konkrétně se za dobu, od uvedení v platnost dočkal 39 novel, z nichž ta poslední, aktuálně platná novela je účinná od 1. 2. 2022. (Zákon č. 254/2001 Sb. – Vodní zákon)

Vodní zákon má celkem jedenáct částí. Velká většina informací je uvedena hned v první části, která obsahuje 16 hlav, které se dále dělí na jednotlivé díly, oddíly a je zde dohromady 127 paragrafů. Zbylé části obsahují různé změny, závěrečné ustanovení a účinnost, dále také přechodná ustanovení a přílohy. (Zákon č. 254/2001 Sb. – Vodní zákon)

Hlavním účelem vodního zákona je chránit povrchové i podzemní vody a stanovit podmínky jejich využívání. Za pomoci tohoto zákona má dojít ke snižování nepříznivých vlivů, povodní, sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Zákon by měl zároveň zařídit, aby bylo obyvatelstvo zásobeno pitnou vodou a veškeré ekosystému (vodní i suchozemské s nimi související) byly ochráněny před nepříznivými vlivy. (Zákon č. 254/2001 Sb. – Vodní zákon)

HLAVA I

Hlava I obsahuje základní účel a význam celého zákona (viz výše, stručně), vymezuje jednotlivé pojmy, jakými jsou povrchové vody, podzemní vodní, vodní útvary, útvary podzemní vody, vodní zdroje, povodí, hydrologické rajony a spoustu dalších základních pojmů. Dále obsahuje hlava I práva k vodám a právní povahu vod.

HLAVA II

Základní myšlenkou hlavy II je nakládání s vodami. Jde především o základní povinnosti při nakládání s povrchovými i podzemními vodami, užívání povrchových vod k plavbě a s tím související nejrůznější povolení, souhlasy a podobně.

HLAVA III

Hlava III pojednává o stavu povrchových i podzemních vod. Zabývá se zejména hodnocením stavu těchto vod, hodnocení stavu zahrnuje například vedení vodní bilance, odběry vod, vedení evidencí a tak dále. Dále se zde pojednává o vymezení jednotlivých rajonů, či správců povodí.

HLAVA IV

Velice důležitou součástí zákona je plánování v oblasti vod. Jedná se o činnost, kterou zajišťuje stát a jeho účelem je vymezit a vzájemně harmonizovat veřejné zájmy. Hlavním cílem je jednoznačně ochrana vod před nepříznivými vlivy, ať už se jedná o vody povrchové nebo podzemní.

Každé povodí má své určité plány. Mezinárodní oblasti povodí se na území České republiky nachází celkem 3. Mezinárodní oblast povodí Labe, Odry a Dunaje, tyto oblasti se pak dělí na dílčí povodí.

Každý plán se zpracovává ve 3 etapách – přípravné práce, zpracování návrhů plánů povodí a návrhů plánů pro zvládnutí povodňových rizik a zpracování plánů pro zvládnutí povodňových rizik upravených podle vyhodnocení konzultací s uživateli vody a veřejnosti.

HLAVA V

Hlava V se věnuje ochraně vodních poměrů a vodních zdrojů. Konkrétně se jedná o ochranu vodních poměrů podzemních vod, vodních zdrojů, množství vod a jakosti vod. Každý vlastník pozemku má povinnost, pokud není stanoveno jinak, zajistit péči o daný pozemek tak, aby nedocházelo ke zhoršování vodních poměrů.

V oblastech, které tvoří významnou akumulaci vod je za potřebí dbát na ochranné postupy, tedy vyhýbat se tomu, co by mohlo omezit či jinak ovlivnit akumulaci. Jedná se především o těžbu, odvodňování či zmenšování lesních pozemků, ukládání nebezpečných odpadů apod.

Velice zásadní oblastí jsou podzemní vody, které zajišťují zásobování obyvatelstva pitnou vodou, a proto je nutné důkladně je ochraňovat a při každé činnosti dbát zvýšení zřetel na to, aby nebyly tyto zdroje poničeny.

Hlava V se dále věnuje také oblastem, které jsou tzv. citlivé nebo zranitelné. Ochrana vod je dle hlavy V nutná také u povrchových vod, které jsou využívány například ke koupání, u povrchových vod, které jsou vhodné pro život ryb a podobně.

V neposlední řadě pojednává hlava V také o odpadních vodách, závadných látkách nebo haváriích.

HLAVA VI

Hlava VI definuje vodní toky, koryta vodních toků, změny koryt a jejich ochranu. Dále pak pojednává o správě a správních vodních toků, oprávnění při správě, povinnosti vlastníků pozemků, kde se tyto toky nachází apod.

HLAVA VII

Hlava VII je velice krátká část tohoto zákona a pojednává pouze o tom, kdo a jak spravuje povodí, co mají správci povodí na starosti, s kým spolupracují a jaké plní úkoly.

HLAVA VIII

Vzhledem k tomu, že tato diplomová práce pojednává o obnově malých vodních ploch, je hlava VIII velice podstatnou součástí vodního zákona pro tuto práci. Hlava VIII se věnuje vodním dílům, konkrétně uvádí, co vše se mezi vodní díla řadí, k čemu tato vodní díla slouží, jak se tato díla užívají, ochraňují, dále pak jaké mají vlastníci vodních děl povinnosti.

HLAVA IX a X

Poměrně rozsáhlá hlava IX se věnuje povodním, konkrétně záplavovým územím, činností při povodních a vším, co s povodněmi souvisí. Hlava X se pak věnuje opaku povodní, tedy problémům se suchem a nedostatkem vody – vymezení pojmů, plány pro zvládání těchto situací, definice orgánů, které se této problematice věnují a další.

HLAVA XI

Hlava XI pojednává v zásadě pouze o poplatcích, a to za odebrané množství podzemní vody, vypouštění odpadních vod do povrchových i podzemních vod.

HLAVA XII

Hlava XII charakterizuje měření objemu odpadních vod a odběr a rozbor vzorků pro účely stanovení poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, tedy souvisí s poplatky, které jsou definovány v hlavě XI.

HLAVA XIII

Hlava XIII charakterizuje strukturu státní správy ve vodním hospodářství, což tato práce charakterizuje již v předchozí podkapitole.

HLAVA XIV

O přestupcích fyzických osob, stejně jako právnických osob a podnikajících fyzických osob pojednává hlava předposlední, tedy XIV.

HLAVA XV

Hlava XV je poslední hlavou první, nejrozsáhlejší, části vodního zákona a popisuje společná a přechodná ustanovení.

5 Malé vodní plochy

5.1 Charakteristika MVP

Dle ČSN 75 2410 řadíme mezi „malé vodní nádrže“ ty nádrže, které svým objemem po hladinu ovladatelného prostoru nepřesahují 2 miliony m³. Další podmínkou je také nepřesáhnutí hloubky 9 m. (<https://profesis.ckait.cz>)

Tato norma platí pro výstavbu, navrhování, rekonstrukci a provoz vodních nádrží se sypanými hrázemi. Naopak se nevztahuje na nádrže, u kterých je potenciální riziko ohrožení lidských životů, přečerpávací vodní elektrárny, odkaliště, pro nádrže s přítokem a odtokem propustných horninovým prostředím dna a svahů nádrže. (<https://profesis.ckait.cz>)

Dle ČSN 75 2410 můžeme malé vodní nádrže dělit dle účelu na zásobní, ochranné (retenční), rybochovné (rybníky), hospodářské, speciální účelové, asanační, rekreační, krajino tvorné, okrasné, nádrže v obytné zástavbě nebo nádrže upravující vlastnosti vody. (UVHK, VÚT, Brno)

Dělení dle polohy nádrží

A) Z hlediska polohy vzhledem ke zdroji vody

průtočné nebo neprůtočné

B) Z hlediska polohy vzhledem k hlavnímu toku

Údolní, břehové nebo boční

C) Z pohledu zařízení, které slouží k zadržení vody

Hrázové nebo kopané

Dělení dle typu hráze

A) Nádrže s hrází čelní

B) Nádrže s hrází boční

5.2 Funkce malých vodních ploch

V případě budování či obnovy malých vodních ploch je třeba klást důraz na naplnění hlavních funkcí těchto objektů, mezi které patří:

- a) Retence povodňových průtoků
- b) Zlepšování kvality vody
- c) Podpora biodiverzity
- d) Podpora rekreačního zázemí obcí

(<https://dotace.nature.cz>)

Tato práce se zabývá podporou v rámci projektů Ministerstev zemědělství a životního prostředí, přičemž právě tyto hlavní funkce by měly být naplňovány v případě snahy o dosažení dotací.

5.3 Historie budování rybníků na území České republiky

5.3.1 Počátky rybníkářství

První zmínky o rybníkářství v Evropě nebo spíše o chovu ryb v umělých vodních nádržích se můžeme bavit již v období, kdy se o něj zasloužili Římané při budování svých vodovodů, jejichž součástí tyto nádrže byly. (Pavelková, Frajer, Netopil a kol., 2014)

Přímo na našem území bývají počátky rybníkářství nejčastěji spojovány s počátky klášterů tedy v období klášterní kolonizace. Ryba byla pro stoupence klášterů postním jídlem, proto představovalo budování rybníků ideální možnost. Později začaly být rybníky, respektive síla vody jako pohonu využívány také k pohonu pil, mlýnů apod. Jiná hypotéza hovoří například o vzniku rybníků v souvislosti se zaplňováním přírodních prohlubní v lesích, jichž bylo na našem území velké množství. Co ovšem lze potvrdit jsou první písemné zmínky, které spadají do 11. století. (Pavelková, Frajer, Netopil a kol., 2014)

První rybníky bývaly velmi primitivní a jejich funkce se objevovaly postupně s časem. Postupně lidé přišli na to, že lze rybníky využívat k chovu kaprů, proti požárům atd. Výstavba rybníků postupně sílila za vlády Jana Lucemburského či Karla IV. (Pavelková, Frajer, Netopil a kol., 2014)

5.3.2 Zlatý věk rybníkářství

Největšího rozkvětu dosáhlo rybníkářství koncem 15. století a poté v 16. století. Tomuto rozkvětu velmi napomohl obchod se sladkovodními rybami, kterému se v Evropě dařilo. Pro budování rybníků byly zapotřebí finance, kterými disponovala zejména šlechta. Pro budování rybníků využívala půdu po husitských válkách či méně zemědělsky využitelné oblasti. Rybníky se budovali zejména v oblasti Třeboňska či Pardubicka. Na Moravě a ve Slezsku poté Mikulovsko, Olomoucko, Bohumínsko a další. (Rozkošný, Pavelková, David, Trantinová a kol., 2015)

Dle odhadů se v nejlepších chvílích nacházelo na našem území kolem 75 tisíc rybníků. Průměrně se budovalo až 500 rybníků ročně. V 16. století byl vybudován také současně největší český rybník, který býval kdysi ještě větší. O vybudování rybníku Rožmberk se zasloužil jeden z nejznámějších českých rybníkářů Jakub Krčín. (Rozkošný, Pavelková, David, Trantinová a kol., 2015)

5.3.3 Rušení rybníků

Přestože, se rybníkářství u nás velmi dařilo, od 17. století začalo postupně upadat. 17. až 19. století bylo rybníkářství velmi složité. Nebýt tohoto období, zřejmě by nyní nevznikala tato práce o obnově malých vodních ploch. (Pavelková, Frajer, Netopil a kol., 2014)

Důvodů zániku rybníků bylo dle všeho několik. Počátky rušení jsou spojovány se Třicetiletou válkou. Prvním z problémů bylo využívání materiálu z hrází jakožto stavebního materiálu. Dalším problémem byla potravinová krize ve válečném období. Lidé, kteří měli nedostatek potravin využívali plochy po vypuštění rybníků k pěstování. Dále lze zmínit problém, který je neméně důležitý, a to stagnace ceny ryb. Lidé se snažili situaci řešit budováním dalších rybníků, které však byly budovány v méně vhodných oblastech a nepřinášely potřebný užitek. Pokles oblíbenosti rybího masa v následujících desetiletích této situaci vůbec nepomohl. (Pavelková, Frajer, Netopil a kol., 2014)

Rybníkářství tak upadalo a na přelomu 18. a 19. století docházelo ke hromadnému rušení rybníků. Rušení mělo hned několik příčiny (mimo již zmíněné). (Pavelková, Frajer, Netopil a kol., 2014)

- 1) *Hospodářské inovace* – nový typ zemědělského systému, potřeba větší zemědělské půdy pro pěstování lnu a chov ovcí
- 2) *Řepa cukrovka* – využití k produkci cukru, půda po rybnících byla velmi vhodná pro pěstování řepy cukrovky
- 3) *Technické inovace* – nové zdroje energie (především uhlí) nahrazuje vodní kola → rušení mlýnských rybníků
- 4) *Finance* – některé rybníky byly ve špatném stavu a bylo levnější je zrušit než opravit
- 5) *Povodně* – rybníky nestačily zadržet dostatek vody a docházelo k protržení hrází

(Rozkošný, Pavelková, David, Trantinová a kol., 2015)

Závěrem lze říci, že během 17. až 19. století zaznamenalo rybníkářství opravdu veliký úpadek. Naše území přišlo o značný počet rybníků, které tehdy přinášely jistě velké problémy, ale jejich přínos byl také nezpochybnitelný a dnes jsme v situaci, kdy tyto plochy budujeme, opravujeme apod.

5.3.4 20. století a současnost

Ve 20. století začalo docházet k efektivnějšímu využití stávajících vodních ploch. Jednalo se o zhruba 24 tisíc rybníků, což bylo v porovnání s původními cca 75 tisíci opravdu málo. Počet rybníků se však ustálil a začalo se přemýšlet, co dál. Ve 2. polovině 20. století začínalo docházet k obnově některých vodních ploch či budování nových rybníků.

Důležitým okamžikem se pak staly události roku 1989 a následné společenské změny. Postupným začleňováním České republiky do evropských uskupení se rozšiřovaly také možnosti budování nových, či rekonstrukce stávajících malých vodních nádrží, mezi něž se rybníky řadí. Velkou roli zde hrály a hrají projekty, kterým se tato práce podrobněji věnuje.

5.4 Důvody výstavby či obnovy MVP

V období od roku 2004, kterému se tato práce věnuje, dochází k výstavbě nových malých vodních nádrží nebo k rekonstrukci těch, které na daných místech kdysi existovaly. V tomto období bývá velmi často využívána možnost dotací, bez kterých by se řada projektů vůbec neobešla. Pokud má být na nějakém místě obnovena či vybudována nová vodní plocha, je třeba vždy pečlivě uvážit, zda je rozhodnutí správně a vyhovující, tím spíše, pokud by měl být projekt podpořen dotací (dotacím se více věnují následující kapitoly). Je potřeba mít vždy jasný a smysluplný důvod výstavby nebo obnovy.

Každá malá vodní plocha má individuální důvod k případné výstavbě či obnově stávající vodní plochy. Často se jedná o potřebu retence vody v krajině, zlepšení biodiverzity, opatření chránící okolní území před povodněmi, krajinnotvorná funkce a spousta dalších důvodů a možností, proč vystavět či obnovit MVP, právě tomuto tématu se věnují následující kapitoly, které se vztahují k dotačním programům v rámci obnovy a výstavby malých vodních ploch.

6 Dotační struktura

6.1 Předvstupní nástroje

Česká republika vstoupila do Evropské unie k datu 1. 5. 2004. Od této doby mohla jakožto členský stát EU naplno využívat výhod dotačních programů, které mají za úkol podporovat projekty nejrůznějšího typu v několika kategoriích. Vzhledem k tomu, jak je dotační politika komplikovanou záležitostí, není možné, aby stát z ničeho nic bez příprav začal využívat dotační programy. Pro využívání dotací byly zapotřebí obrovské přípravy, k nimž bez pochyby patřily tzv. **předvstupní nástroje**, které hrály bezesporu významnou roli.

Předvstupní nástroje byly určeny pro kandidátské země právě pro jejich lepší začlenění do problematiky zavádění evropské legislativy. Činnost předvstupních nástrojů byla automaticky ukončena k 1. 5. 2004, tedy ke dni, kdy ČR vstoupila do EU. Po tomto datu již nástroje pouze dobíhaly. (www.dotaceeu.cz)

Česká republika měla zároveň velmi přínosného „partnera“ ve formě Itálie, která byla jakožto zkušený člen EU k dispozici pro ČR v rámci poradenství. (www.dotaceeu.cz)

Mezi předvstupní zdroje, které byly v České republice využívány patřily **PHARE, SAPARD a ISPA**.

6.1.1 PHARE

Fond PHARE byl původně vytvořen jako pomoc pro státy Polsko a Maďarsko. Zkratka PHARE znamená „Poland and Hungary assistance for the restructuring of the economy“. Šlo tedy o asistovanou pomoc pro restrukturalizaci jejich ekonomik. Tento program byl později využíván u států střední a východní Evropy, které se chystaly k vstupu do EU a bylo jim potřeba pomoci zajistit určité prvky, které jim dovolí v rámci EU fungovat.

(<https://www.europarl.europa.eu/portal/en>)

Program PHARE poskytoval finance celkem 10 státům střední a východní Evropy včetně ČR. Cílem tohoto programu naplnit podmínky k tomu, aby mohla ČR vstoupit do EU. Finance byly využívány na projekty, které měly zvýšit standart v nejhudších regionech a celkově mazat rozdíly mezi různými částmi republiky. Konkrétně byly spolufinancovány projekty v různých oblastech – propagace českých exportérů, studijní pobyty učitelů v zahraničí, zlepšení situace malých a středních podniků, zlepšení infrastruktury, rozvoj lidských zdrojů, odstraňování povodňových škod a další... Rozpočet pro všechny země v období 1989 až 1999 přesáhl 11 miliard EUR a pro další období 2000 až 2006 dalších 10 miliard EUR. Z těchto financí bylo v ČR

využito do roku 2000 celkem přes 27 miliard korun českých. Po vstupu do EU byl program PHARE nahrazen Evropským fondem regionálního rozvoje a Evropským sociálním fondem. (<https://euroskop.cz>)

6.1.2 SAPARD

Program SAPARD poskytoval pomoc v oblasti zemědělství a na rozvoj venkova. Jeho cílem bylo především naučit se využívat finanční postupy a kontrolní mechanismy, které jsou využívány v rámci EU.

Pro Českou republiku bylo k dispozici každoročně cca 22 milionů EUR. Finanční čerpání využívala ČR až do roku 2005, kdy již dostupné prostředky vyčerpala. Po vstupu do EU jej nahradil OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. (<https://euroskop.cz>)

6.1.3 ISPA

Cílem programu ISPA bylo pomoci kandidátským zemím v oblasti životního prostředí a dopravní infrastruktury, který byla potřeba pro hospodářský rozvoj. Od roku 2000 do roku 2006 bylo pro ČR každoročně alokováno cca 70 mil. EUR. Po vstupu do EU převzal tuto úlohu fond soudržnosti. (www.dotaceeu.cz)

6.2 Dotační politika ministerstva zemědělství po roce 2004

Dotační zdroje lze rozdělit na dvě základní skupiny. První skupinou jsou **evropské dotační programy**, které jsou pro ČR nabízeny po jejím vstupu do EU v roce 2004. V této práci jsou rozděleny do 2 skupin. První skupinou jsou *dobíhající a ukončené dotace MZe* a druhou skupinou programů jsou *současné dotační programy*. Tyto programy bývají často kofinancovány ze státního rozpočtu. Druhou skupinou jsou **národní dotační programy**, které jsou plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR. Tyto programy administruje a poté vyplácí Státní zemědělský intervenční fond. V této práci jsou uvedeny v podkapitole „*Národní dotace*“. (www.eagri.cz)

6.2.1 Dobíhající a ukončené evropské programy

V rámci Ministerstva zemědělství (dále MZe) lze mezi dobíhající nebo již ukončené dotace zařadit celkem 8 dotačních programů, z nichž ovšem pouze některé obsahují formy dotací, jež se týkaly obnovy malých vodních ploch.

6.2.1.1 LEADER ČR

Dotační program LEADER ČR byl schválen v prosinci 2004 na základě zákona o státním rozpočtu ČR na příslušný rok. V rámci rozpočtu MZe byla pro roky 2004-2008 vyčleněna celková částka ve výši 294 098 000 Kč. Tento program byl určen mikroregionům s počtem obyvatel od 10 tisíc do 100 tisíc a hustotou obyvatel do 120 obyv./km². Tento program se netýkal město s počtem obyv. nad 25 tisíc. (www.eagri.cz)

LEADER ČR se zaměřoval hlavně na zlepšení kvality života na venkově, posílení ekonomik těchto oblastí a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví. Hlavním předpokladem pro tento program byla existence místních akčních skupin, které se tomuto programu věnovaly. Konečným příjemcem dotace pak byly právnické osoby, místní akční skupiny nebo fyzické osoby s bydlištěm nebo místem podnikání právě ve schváleném území, dále například neziskové organizace. Specifické cíle programu byly celkem 3.

1) Nové formy zlepšení kvality života ve venkovských oblastech

2) Nové formy posílení místních ekonomického prostředí

3) Nové formy zhodnocení místních přírodních a kulturních zdrojů

Právě třetí bod se zaměřoval také na obnovu malých vodních ploch, jakožto součást místních přírodních zdrojů. Mezi investiční projekty, které bylo možné financovat patřila mimo jiné právě rehabilitace přírodních lokalit.

Finanční prostředky byly využity celkem z 98,5 % a jednalo se o 451 investičních projektů. Původní plán podpořit celkem 480 projektů nebyl naplněn. Počet financí vyčerpaných z tohoto projektu byl největší v roce 2004 a postupně až do roku 2008 každoročně klesal.

V rámci všech výstupů programu LEADER v letech 2004 až 2008 bylo obnoveno 15 723 m² přírodních lokalit a zároveň 1 735 m³ přírodních lokalit – zde se jednalo o projekty z roku 2004, konkrétně zvětšení retenčního objemu rybníka a náhon vodního zdroje. Přestože bylo možné realizovat v rámci tohoto projektu například výše zmíněné úpravy rybníka apod. Dle

závěrečné zprávy o programu LEADER ČR zde nebyla využita žádná dotace pro obnovu či úpravu malé vodní plochy na území Ústeckého kraje.

6.2.1.2 Operační program rozvoje venkova a multifunkční zemědělství 2004–2006

OP RVMZ je programem, který navazuje na předvstupní nástroj SAPARD. Tento program byl kofinancován ze 2 evropských fondů – EAGGF a FIGG. V rámci OP Zemědělství se financovaly celkem 3 priority, pro tuto diplomovou práci byla podstatná zejména priorita číslo II. To vše mezi roky 2004 a 2008. (www.szif.cz)

Priorita II byla orientována na pozemkové úpravy, vodní hospodářství, rozvoj venkova, odborné vzdělávání a rybářství. Mezi hlavní cíle této priority lze řadit: uspořádání vlastnických práv k pozemkům, prostorové úpravy pozemků a jejich vytyčení, obnovení zemědělského potenciálu, který byl poškozen povodněmi a budování nových nebo úprava starých zařízení na ochranu před povodněmi. (www.eagri.cz)

V rámci vodních zdrojů se vzájemně velmi podobají OP RVMZ a OP Infrastruktura (viz dále). Oba tyto programy se věnují oblasti protipovodňových opatření. Zatímco OP RVMZ se zaměřuje na projekty, které mají za cíl ochránit zemědělský potenciál krajiny, v rámci OP Infrastruktura jsou financovány projekty na obnovu vodních zdrojů, výstavbu a rekonstrukci malých vodních nádrží, obnovu pramenišť, avšak vše zmíněné pro „nezemědělské“ účely. (www.eagri.cz)

Celkem tento program obsahoval 3 opatření k provádění priority II a několik dalších podopatření. Tato opatření poskytovala možnost získat finance mimo jiné právě na obnovu či výstavbu malých vodních ploch. Finance lze využívat v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch zejména v rámci opatření 2.1 – *Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí*. Finance lze v konkrétních opatřeních využít na následující typy projektů. (www.eagri.cz)

- Geodetické práce pro vytvoření návrhu pozemkových úprav
- Vyměřování pozemků
- Realizace společných zařízení pozemkových úprav
- Prevence před povodněmi
- Obnova a rekonstrukce rybníků a zemědělských vodních nádrží

- Rekonstrukce bezpečnostních přelivů a výpustných zařízení včetně příslušenství těchto objektů
- Pořízení a obnova staveb k vodohospodářským melioracím pozemků
- Výstava nové, rozšíření či modernizace stávajících jednotek v rámci akvakultury

Závěrečná zpráva OP Zemědělství – fond FIFG/EAGGF vykazuje následující výsledky čerpání. Celkem bylo vyplaceno mezi lety 2004 a 2008 zhruba 2,5 mld. Kč v rámci priority II. Nejvíce proplacených projektů bylo v roce 2007 → 554 projektů. Celkový počet proplacených projektů byl na celkovém čísle 1 274. (www.eagri.cz)

V rámci opatření 2.1, které se vztahovalo právě na výstavbu a obnovu MVP byly výsledky následující:

Tab. 2 Počet projektů zaregistrovaných, schválených a proplacených po regionech (2004–2008), opatření 2.1

Rok	Opatření	RO SZIF							Celkem	
		Praha	Č.Budějovice	Ústí n. Lab.	Hr. Králové	Brno	Olomouc	Opava	Počet žádostí	Kč
2004	Celkem zaregistrováno	45	84	19	45	70	27	14	304	767 080 195
	Vydaná Rozhodnutí	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Proplaceno	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2005	Celkem zaregistrováno	165	231	32	133	152	86	40	839	2 001 289 425
	Vydaná Rozhodnutí	92	93	19	41	89	25	12	371	1 004 212 740
	Proplaceno	2	1	1	1	3	0	0	8	27 224 733
2006	Celkem zaregistrováno	40	79	21	35	164	41	53	433	831 139 956
	Vydaná Rozhodnutí	86	151	29	107	186	77	53	689	1 608 463 042
	Proplaceno	82	82	15	43	77	34	22	355	647 994 027
2007	Celkem zaregistrováno	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Vydaná Rozhodnutí	6	5	3	2	15	2	1	34	111 841 591
	Proplaceno	54	106	13	54	125	35	31	418	849 719 361
2008	Celkem zaregistrováno	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Vydaná Rozhodnutí	2	14	1	2	10	0	1	30	89 221 305
	Proplaceno	43	66	19	51	80	27	8	294	844 975 924

Zdroj: www.eagri.cz, 2012

Z výsledných čísel lze vyčíst že počet projektů, které byly v jednotlivých letech registrovány v rámci opatření 2.1 na regionálním odboru v Ústí nad Labem byl oproti jiným regionálním odborům velmi nízký, stejně tak samozřejmě v návaznosti také počet proplacených projektů, kterých bylo v Ústí nad Labem za celé období celkem 48.

Tab. 3 Čerpání prostředků v rámci v regionálním pohledu (NUTS III) priorita 2 (v Kč)

Číslo priority	Místo realizace NUTSII - kod	Místo realizace - Kraj	Místo realizace Kraj - kód	Věřejné zdroje EU	Věřejné zdroje ČR	Věřejné zdroje celkem	Proplacené projekty (počet)
Priorita 2	CZ02	Středočeský kraj	CZ020	318 204 695	90 294 057	408 498 752	191
	CZ03	Jihočeský kraj	CZ031	338 111 933	104 104 258	442 216 191	274
		Plzeňský kraj	CZ032	98 228 425	26 406 700	124 635 125	85
	CZ04	Karlovarský kraj	CZ041	64 702 485	18 305 929	83 008 414	39
		Ústecký kraj	CZ042	44 321 196	12 469 141	56 790 337	22
	CZ05	Královéhradecký kraj	CZ052	125 514 539	35 316 953	160 831 492	64
		Liberecký kraj	CZ051	37 500 635	9 687 124	47 187 759	56
		Pardubický kraj	CZ053	91 332 176	23 456 623	114 788 799	42
	CZ06	Jihomoravský kraj	CZ064	274 899 622	78 220 115	353 119 737	160
		Vysočina	CZ063	386 793 230	113 459 052	500 252 282	174
	CZ07	Olomoucký kraj	CZ071	94 969 827	24 461 027	119 430 854	72
		Zlínský kraj	CZ072	31 737 045	8 398 139	40 135 184	28
CZ08	Moravskoslezský kraj	CZ080	61 558 473	19 180 064	80 738 537	67	
Priorita 2 celkem				1 967 874 287	563 759 180	2 531 633 467	1 274

Zdroj: www.eagri.cz, 2012

Z tabulky 3 lze opět vyčíst, že Ústecký kraj měl společně s Libereckým a Zlínským nejméně celkových veřejných zdrojů, a dokonce bylo v Ústeckém kraji proplaceno vůbec nejméně projektů ze všech krajů ČR, a to pouze 22 s celkovými zdroji necelých 57 milionů Kč.

6.2.1.3 OP Rybářství 2007–2013

V rámci programu OP Rybářství má pro obnovu a výstavbu MVP význam zejména prioritní osa 2, která je zaměřena na udržení stávající produkce ryb, zachování současné zaměstnanosti v odvětví rybářství, ale také na investice do akvakultury, opatření na ochranu vodního prostředí. (www.eagri.cz)

Prioritní osa má celkem 4 opatření, z nichž 2 se přímo týkají tématu této DP. První opatření (2.1) se zaměřuje na *vybavení rybníků, odbahnění, rozšíření a modernizaci rybníků a rybníčních soustav do 1 ha (rybníky spojeny s chovem a produkcí ryb)*. V rámci druhého opatření (2.2) této prioritní osy lze získat vyrovnávací platbu na 1 ha rybníka, pokud jsou zde plněny zásady pro chov ryb.

V rámci prioritní osy 2 bylo nejvíce projektů předloženo do opatření 2.1, což napomohlo k naplnění jednoho z hlavních cílů – udržení produkce sladkovodních ryb na úrovni 20 tis. tun ročně. Naopak nejméně projektů bylo proplaceno v rámci opatření 2.2, a to z důvodu možného nesouladu se zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Z tohoto důvodu se tato část již neobjevila v dalším programovém období (2014–2020).

Nejvíce projektů bylo podpořeno u žadatelů obhospodařujících plochu větší než 20 ha, a to celkem 48 % všech podpořených projektů této osy. Celkově se jednalo o částku 244,7 mil. Kč. (www.eagri.cz)

6.2.1.4 Program rozvoje venkova 2007-2013

Program byl zaveden za podpory Evropské unie, konkrétně se jednalo o podporu z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). Program měl 4 osy, z nichž právě osa číslo 2 měla mimo jiné zaměření na problematiku vody. Konkrétně bylo cílem zaměřit se na biologickou rozmanitost, ochranu vody a půdy a zmírnit klimatické změny. (www.eagri.cz)

Program byl vybudován mimo jiné za pomoci SWOT analýz, které vyhodnotily silné a slabé stránky, vztahující se k jednotlivým osám, na jejichž základech byla poté podpora vypracována. S ohledem na malé vodní plochy šlo o tyto slabé stránky: (www.eagri.cz)

- Místní pokles biodiverzity a úbytek přírodních hodnot na druhově cenných stanovištích
- Nízká ekologická stabilita krajiny, zejména její postupující fragmentace a nedostatek krajinných prvků
- Snížená retence vody v půdě a krajině
- Plošné znečištění povrchových i podzemních vod a lokálních zdrojů pitné vody
- Narušení funkčnosti drobných vodních toků a jejich zapojení do krajiny

Osa II měla 3 hlavní priority. První prioritou byla „*Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přírodní hodnotou a tradičních zemědělských krajin*“. Tato priorita měla za cíl podpořit zemědělské postupy šetrné k životnímu prostředí vedoucí k biologické rozmanitosti a také podpořit vhodné zemědělské systémy pro zachování venkovské krajiny. V neposlední řadě také podpořit ochranu životního prostředí na zemědělské půdě a v lesních oblastech s vysokou přírodní hodnotou. (www.eagri.cz)

Druhá priorita byla velmi úzce spjata právě s vodou. Jednalo se o „*ochranu vody a půdy*“. Cílem této priority byla ochrana jakosti povrchových a podzemních vodních zdrojů

prostřednictvím opatření zaměřených na protierozní ochranu a vhodné používání zemědělského půdního fondu.

Poslední prioritou bylo „zmírňování klimatických změn“. Cílem této priority byla podpora využívání obnovitelných zdrojů energie prostřednictvím stávajícího lesního potenciálu a možnosti jeho rozšíření a zachování pozitivních funkcí lesa. (www.eagri.cz)

Výsledky programu vztahující se k Ústeckému kraji jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. 4 Čerpání financí v rámci Programu rozvoje venkova k 30. 6. 2012

Projekty	Proplacené	
	Počet projektů	Celkem v mil. Kč
Specifikace údajů		
Opatření osy I	593	534
Opatření osy II - projekty	6	12
Opatření osy II – nároková opatření	1 000 *	2 223 **
Opatření osy III	128	550
Opatření osy IV ***	167	83

* Roční průměr počtů žádostí na všechna nároková opatření osy II.
 ** Částka vyplacená od počátku programového období za závazky PRV i HRDP z finanční obálky PRV.
 *** Jedná se o proplacené projekty bez opatření IV.1.1 Místní akční skupina.

Zdroj: Úspěšné projekty Programu rozvoje venkova, 2012

6.2.2. Současné evropské programy

6.2.2.1 Program rozvoje venkova 2014–2020

V souladu se strategií Evropa 2020 jsou cíle evropské podpory podrobněji vyjádřeny v šesti prioritách, z nichž pro obnovu a výstavbu MVP je nejdůležitější prioritou „Obnova, zachování a zlepšení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím“. Program rozvoje venkova 2014–2020 je rozčleněn do 14 opatření, z nichž některá se přímo dotýkají tématu této DP. (www.szif.cz)

Jednou z částí opatření nazvaného „investice do hmotného majetku“ jsou pozemkové úpravy. V rámci tohoto opatření se dotace soustředí mimo jiné na pozemkové úpravy pozemků, opatření k ochraně životního prostředí a zachování krajinného rázu, zvýšení ekologické stability krajiny, protierozní a protipovodňová opatření pro ochranu půdního fondu

a vodohospodářská opatření. Žadatelem těchto dotací je Státní pozemkový úřad., konkrétně krajské pobočky.

Dalším z významných opatření tohoto programu je „*investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů*“. Opatření se dělí na několik dalších podopatření, z nichž některá se právě týkají malých vodních ploch, všechny projekty jsou zacíleny na pozemky určené k plnění funkce lesa na území ČR mimo Prahu: (www.szif.cz)

- Zavádění preventivních opatření v lesích
 - Retenční nádrže
 - Hrazení bystřin
 - Stabilizace strží
- Odstraňování škod způsobených povodněmi
 - Odstranění povodňových nánosů
 - Usměrnění koryta toku
 - Oprava poškozených vodních děl
 - Opravy bystřin a strží

6.2.2.2 Operační program rybníkářství 2014–2020

Operační program rybníkářství 2014–2020 navazuje na tentýž program v období 2007–2013. Program se zaměřuje na udržitelnou a konkurenceschopnou akvakulturu, která bude založena na inovacích, účinném využití zdrojů, udržitelném chovu ryb nebo také na zlepšení mimořádné funkce rybníků. Tento program plní 2 tematické cíle. Zaprvé je to *podpora malých a středních podniků* a poté *„ochrana životního prostředí a využívání přírodního bohatství“*. (www.dotaceeu.cz)

„*Priorita unie 2*“ je první z priorit, které jsou plněny v rámci programu rybníkářství. V rámci této priority unie je plněno celkem 6 opatření.

2.1 Inovace

2.2 Produktivní investice do akvakultury

- Zaměřuje se na výstavbu rybníků, úsporu energie v akvakultuře, ekologicky šetrnější akvakulturu a účinnější využívání zdrojů

2.3 Podpora nových chovatelů

2.4 Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočištěváním

2.5 Akvakultura poskytující environmentální služby

2.6 Posílené konkurenceschopnosti podniků akvakultury

Dále jsou tímto programem plněny také Priorita Unie 2, 3 a 5. Tyto priority se již ale nevztahují přímo na téma obnovy či výstavby malých vodních ploch.

6.2.2.3 Operační program rybnářství 2021–2027

Vzhledem k vysoké úspěšnosti programů rybnářství z předchozích dvou dotačních období, byl vytvořen program rybnářství také pro období mezi roky 2021 a 2027. (www.dotaceeu.cz)

Dosud přijatá opatření z předchozích 2 programových období pomohla stavu akvakultury v ČR. Došlo k investicím do modernizace vybavení, technologií apod. V období 2014–2020 bylo podpořeno zvýšení produkce o 246 tun, zpracované produkce o 370 tun a udržení produkce ve výši 18 243 tun. **Vybudováno bylo 30 nových rybníků** do 2 hektarů katastrální plochy, **vytěženo téměř 78 tisíc m³ bahna** a podpořeno bylo 5 nových chovatelů.

V programovém období dojde u programu rybnářství k několika změnám v koncepci, tou zásadní je orientace na projekty, které budou přispívat k plnění klíčových horizontálních priorit EU a environmentálních cílů EU, zejména Zelené dohody pro Evropy a navazujících strategií. (www.dotaceeu.cz)

Hlavními očekávanými výsledky tohoto projektu jsou například *podpora cca 340 rybníků o rozloze 2–5 hektarů*, výsledky budou směřovat směrem k plnění cílů v oblasti klimatu, na které se EU výrazně soustředí právě v nejnovějším dotačním období. V rámci zpracovatelské aktivity by mělo dojít k navýšení o 780 t/rok a zachování produkce z udržitelné akvakultury ve výši 16 400 t/rok. Předpokládán je také vznik 10 nových chovatelů. (www.dotaceeu.cz)

Všechny cíle vyžadují podporu výzkumu a inovací, proto se očekává podpora 21 inovačních projektů, které přinesou nové technologie a nové postupy do odvětví akvakultury. Očekávané výsledky jsou daleko širšího spektra, než je zde stručně uvedeno, nicméně velká soustředěnost bude právě na soulad s klimatickou změnou a s velkým důrazem na zmírnění dopadů klimatické změny na akvakulturu.

6.2.3 Národní dotace

Dosud zmíněné dotace byly vždy dotacemi, které byly podporovány z fondů EU. Národní dotace jsou dotace, které jsou hrazeny ze státního rozpočtu České republiky. Jsou však velmi podstatnou složkou dotací Ministerstva zemědělství v rámci obnovy i výstavby

malých vodních ploch. Konkrétně se jedná o skupinu dotací, které spadají do sekce „Dotace ve vodním hospodářství“.

Cílem jednotlivých programů je dle ustanovení vodního zákona především podpora výstavby vodovodů a kanalizací. Dále je Ministerstvem zemědělství poskytována podpora na protipovodňovou i zásobní funkci rybníků i vodních nádrží a zvýšení jejich bezpečnosti. V neposlední řadě se pak jedná o podporu staveb na ochranu před povodněmi a podporu oprav povodní poškozených majetků či podpora spravování drobných vodních toků. (www.eagri.cz)

Národní dotace ve vodním hospodářství lze rozdělit do 8 skupin, některé z nich se přímo dotýkají **obnovy a výstavby malých vodních ploch**.

- Vodovody a kanalizace
- **Rybníky**
- **Drobné vodní toky a malé vodní nádrže**
- Prevence před povodněmi
- Odstranění následků povodní na státním VH majetku
- Závlahy
- Náhrady za řízené rozlivy
- Zmírnění dopadů sucha

Vybrané programy zabývající se obnovou či výstavbou malých vodních ploch:

6.2.3.1 – 129 280 „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže“

Cílem programu je zadržetí vody v krajině, posílení protipovodňových funkcí rybníků a zvýšení jejich bezpečnosti. Mimo jiné je v programu podporována také výstavba nových a obnova zaniklých či rekonstrukce stávajících rybníků o výměře větších než 2 ha, zároveň také odbahnění rybníků o rozměru 2 až 30 ha. Současně lze finance využít na odstranění havarijních situací na rybnících a na případné povodňové škody. (www.eagri.cz)

Realizace programu byla vypsána na období 2016 až 2021 a má celkem 3 podprogramy:

- 1) 129 282 – Podpora výstavby, obnovy, rekonstrukce a odbahnění rybníků a vodních nádrží
 - Hlavní a nosný podprogram programu 129 280
 - Výstavba nových, obnova zaniklých rybníků a vodních nádrží
 - Rekonstrukce stávajících rybníků a vodních nádrží o katastrální výměře větší než 2 ha
 - Celkově odbahnění značně zanesených rybníků o výměře 2 až 30 ha, sediment průměrně minimálně 40 cm
- 2) 129 283 – Odstranění havarijních situací na rybnících a vodních nádržích
 - Opravy rybníků v havarijním stavu, které ohrožují své okolí při vzniku povodně
- 3) 129 284 – Odstranění povodňových škod na rybnících a vodních nádržích
 - Náprava povodňových škod na hrázích a objektech rybníků
 - Program spouštěn při zásadních povodňových událostech
 - Musí být splněna podmínka – škoda na vodní nádrží = minimálně 250 tisíc Kč

Pro podprogram 129 282 lze čerpat dotace do výše 80 % celkových nákladů a u podprogramu 129 283 i 129 284 dokonce do výše 100 %.

6.2.3.2 – 129 390 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa“

Program je v aktuální situaci, kdy probíhá již 2 etapa, která je konkrétně realizována v letech 2020–2024. Dotační program je určen pro obce, svazky obcí, Státní podniky Povodí a Lesy ČR s.p. (www.eagri.cz)

Stejně jako předchozí etapa má program 2 podprogramy: (www.eagri.cz)

1) 129 392 – Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích –
2. etapa

Cíle podprogramu:

- Rekonstrukce a oprava nerybochovných rybníků a MVN za účelem zadržení vody v krajině
- Zajištění péče o drobné vodní toky v intravilánech obcí a nezbytné nutných navazujících úsecích toku
- Zajištění funkce drobných vodních toků, péče o koryta drobných vodních toků...
- Zvýšení zásoby vody v krajině jako součást opatření proti nepříznivým důsledkům sucha
- Zlepšení užitné hodnoty staveb na drobných vodních tocích

Výše podpory:

- V případě malých vodních nádrží se poskytuje dotace ve výši maximálně 70 % nákladů stavebně-technologické části, pokud jde o odbahnění, činí podpora částku maximálně 350Kč/m³ vytěženého sedimentu.

2) 129 393 – Podpora opatření na rybnících a malých vodních nádržích ve vlastnictví obcí – 2. etapa

Cíle podprogramu:

- Výstavba nerybochovných rybníků a MVN za účelem zvýšení retence vody v krajině
- Odstranění havarijních a nevyhovujících technických stavů na nerybochovných rybnících a MVN ve vlastnictví obcí a svazku obcí
- Zlepšení užitné hodnoty rybníků a MVN, včetně objektů hrází, bezpečnostních přelivů výpustných nádrží, obtokových kanálů...
- Zvýšení zásoby vody v krajině jako součást opatření proti následkům sucha

Výše podpory:

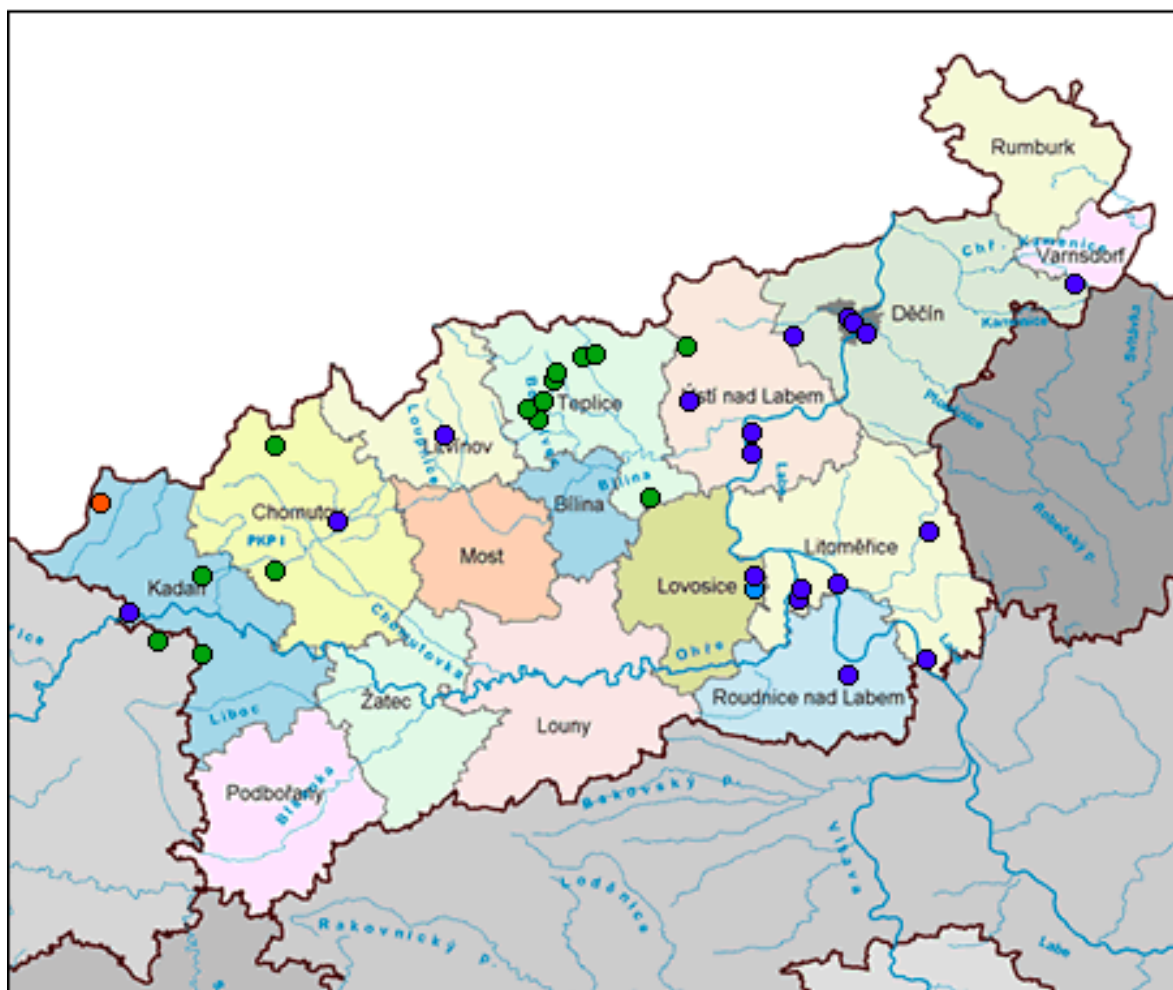
- Při rekonstrukci a odbahnění je výše podpory maximálně 70 % z uznatelných nákladů stavebně-technologické části, maximálně však do výše 2 miliony Kč na akci a zároveň maximálně do výše 350 Kč/m³ vytěženého sedimentu v případě odbahňování

- Při výstavbě či obnově lze čerpat taktéž maximálně 70 % nákladů, avšak maximálně až do výše 4 miliony Kč/ha za každý započatý ha, avšak maximálně do výše 10 milionů Kč na celou akci

6.2.3.3 „Prevence před povodněmi“

V rámci programu „Prevence před povodněmi“ se dostaly dotace již do 5. etapy. Program byl zahájen po ničivých povodních v roce 2002. Nejprve se však zaměřil na oblasti zasažené při povodích v roce 1997. V 1. fázi bylo realizováno celkem 435 staveb, a profinancováno bylo přes 4 miliardy Kč, z nichž ze státního rozpočtu bylo 1,8 mld. (www.eagri.cz)

V rámci 2. etapy bylo profinancováno přes 11 mld. Kč (ze státního rozpočtu 3 mld.) a celkem bylo realizováno 379 staveb které zajistily zvýšení ochrany pro téměř půl milionu obyvatel České republiky. V období druhé etapy, tedy mezi roky 2007 a 2014 bylo provedeno v Ústeckém kraji celkem 35 investičních akcí. Nejvíce projektů bylo realizováno v okrese Teplice. (www.eagri.cz)

Obr. 1 Investiční akce na území Ústeckého kraje v rámci 2. etapy (zdroj: www.eagri.cz)

Třetí etapa proběhla v letech 2014–2019 a celkem bylo ze státního rozpočtu využito přes 4,5 mld. Kč. Stejně tak tomu bylo také u 4. etapy, kde bylo rovněž ze státního rozpočtu využito přes 4,5 mld. Kč. (www.eagri.cz)

Aktuálně je nejnovější etapou 5. etapa, ve které bude upřednostňováno zřizování, úprava a rekonstrukce poldrů, včetně realizace dalších doprovodných opatření, rekonstrukce vodních nádrží a dále například výstavba opatření podél vodních toků. Tato nejnovější etapa je členěna na 4 podprogramy. V rámci 5. etapy programu „Prevence před povodněmi“ může být podpora poskytována například na: (www.eagri.cz)

- Zřizování retenčních prostorů
- Úpravy na existujících vodních nádržích s retenčním účinkem
- Výstavba a rekonstrukce poldrů a suchých nádrží
- Úprava suchých poldrů na retenční nádrže se stálou zásobou vody

6.2.3.4 – 129 430 „Podpora opatření pro zmírnění dopadů sucha

Vzhledem k čím dál více viditelným dopadům sucha je třeba realizovat určitá opatření. Hlavním cílem programu je realizace průzkumných prací pro dokončení projektové přípravy pro plánována a související opatření v oblastech postihovaných suchem a realizace investic a přípravných prací souvisejících s plánovanou výstavbou vodního díla, které je nutné realizovat ještě před samotnou výstavbou. (www.eagri.cz)

Program je rozdělen na 2 podprogramy:

- 1) 129 432 – Podpora projektové přípravy
- 2) 129 433 – Podpora realizace nezbytných investic souvisejících s výstavbou opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha

O dotace v tomto programu mohou žádat státní podniky Povodí a obce, kterých se přípravy vodního díla týkají. Tento program je teprve ve svých počátcích a vzhledem k očekávání, že období sucha bude stále přibývat lze očekávat, že bude úspěšně pokračovat i v dalších letech.

6.3 Dotační politika Ministerstva životního prostředí po roce 2004

Stejně jako v případě dotační politiky Ministerstva zemědělství lze i u Ministerstva životního prostředí rozdělit dotační programy na *evropské* a *národní*. Všechny programy vycházejí z konkrétních cílů národních i mezinárodních politik v oblasti udržitelného rozvoje a životního prostředí. Tato kapitola se věnuje dotačním programům, které se více či méně zabývají dotační politikou v rámci obnovy či výstavby malých vodních ploch po roce 2004. (www.mzp.cz)

6.3.1 Dobíhající a ukončené evropské programy

6.3.1.1 OP Infrastruktura

OP Infrastruktura byl program, který probíhal v období mezi lety 2004 a 2006, jednalo se tedy o vůbec jeden z prvních programů, fungujících po vstupu do EU. Globálním cílem tohoto programu bylo zlepšování životního prostředí a dopravní infrastruktury při respektování udržitelného rozvoje. (OP Infrastruktura – závěrečná zpráva, 2009)

OP Infrastruktura byl dělen na 4 priority a 14 opatření. První 2 priority se týkaly dopravní infrastruktury a důsledků dopravy na životní prostředí. Čtvrtá priorita se věnovala technické pomoci a nejdůležitější v souvislosti s touto DP byla priorita třetí, a to „Zlepšování

environmentální infrastruktury“, kterou mělo na starosti právě Ministerstvo životního prostředí, zejména pak opatření 3.1 a 3.2. (OP Infrastruktura – závěrečná zpráva, 2009)

Priorita 3 → *Zlepšování environmentální infrastruktury*

Opatření 3.1 → **Obnova environmentálních funkcí území**

Opatření 3.2 → **Zlepšování infrastruktury ve vodním hospodářství**

Opatření 3.3 → *Zlepšování infrastruktury ochrany ovzduší*

Opatření 3.4 → *Nakládání s odpady a odstraňování starých zátěží*

Priorita 3 – opatření 3.1

Hlavním cílem opatření 3.1 byla prevence před následky povodní, zvýšení retenční schopnosti krajiny a zvýšení biodiverzity vodních toků a okolí. (OP Infrastruktura – závěrečná zpráva, 2009)

Podporu v rámci tohoto opatření bylo možné poskytnout mimo jiné na revitalizaci nevhodně odvodněných pozemků a odvodňovacích soustav v pramenných oblastech a na revitalizaci mokřadních ekosystémů. Dále je to pak podpora při zakládání nových retenčních prostorů, suchých poldrů, revitalizaci zaniklých nebo poškozených retenčních prostorů a na revitalizaci rybníků s extenzivním chovem ryb. (OP Infrastruktura – závěrečná zpráva, 2009)

V případě opatření 3.1 byla výše podpory v rámci ERDF omezena na 80 %. Minimální výše celkových uznatelných nákladů musela činit alespoň 500 tisíc Kč.

Tab. 5 Indikativní finanční rámec Opatření 3.1 dle programového dodatku 12/2007 (v EUR)

Priorita 3	Veřejné zdroje	ERDF	Rozpočty obcí	SFŽP
Opatření 3.1	celkem			
2004	3 941 876	3 153 500	394 188	394 188
2005	5 646 022	4 516 818	564 602	564 602
2006	6 654 862	5 323 890	665 486	665 486
2004–2006	16 242 760	12 994 208	1 624 276	1 624 276

Zdroj: (OP Infrastruktura – závěrečná zpráva, 2009), vlastní zpracování (2022)

Nejvíce finančních prostředků bylo schváleno v roce 2006, zatímco nejméně hned v prvním roce, tedy v roce 2004. Lze tedy říci, že postupně s časem přibývalo finančních zdrojů, a to už to bylo v rámci ERDF nebo třeba Státního fondu životního prostředí.

Priorita 3 – Opatření 3.2

Opatření 3.2 se nedotýkalo tolik malých vodních ploch, jednalo se totiž především o podporu projektů, které se zaměřují na zlepšení kvality vod, snížení znečištění vodních toků apod. Mezi typy podporovaných projektů patřilo vybudování nové nebo rozšíření stávající ČOV, vybudování kanalizací nebo výstavba vodovodu včetně zdroje pitné vody. V rámci tohoto opatření bylo využito za celé období 2004–2006 využito z veřejných zdrojů celkem 103 088 918 EUR, což je výrazně více než v případě opatření 3.1. Obecně lze ale říci, že tyto projekty bývají finančně náročnější než projekty v opatření 3.1 (OP Infrastruktura – závěrečná zpráva, 2009)

6.3.2 Současné evropské programy

6.3.2.1 Operační program Životní prostředí (OPŽP)

Operační program Životní prostředí byl a zároveň stále je jedním z těch nejzásadnějších programů nejen v rámci obnovy či výstavby malých vodních ploch, ale zároveň také celkově se zaměřením na životní prostředí. OPŽP aktuálně vstupuje již do třetího dotačního období. Poprvé byl tento program financován v období 2007–2013, poté v letech 2014–2020 a nyní je program v dotačním období 2021–2027. Již z tohoto hlediska lze vidět, že je program velice úspěšným vzhledem k jeho neustálému prodlužování. Vzhledem k tomu, že se program neustále dostává do dalších a dalších dotačních období, zařadil jsem ho mezi současné evropské projekty, ačkoli jeho 2 etapy jsou již minulostí a v současnosti je aktuální 3. etapa – 2021–2027. Pro úplnost a lepší pochopení je OPŽP shrnut celý v této kapitole.

OPŽP 2007–2013

Operační program Životní prostředí financuje projekty na zlepšení a ochranu životního prostředí z prostředku Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a Fondu soudržnosti (FS). V tomto programovém období disponoval program s rozpočtem 5,2 mld. eur, což z něj dělalo druhý největší dotační program v ČR. (www.sfzp.cz)

Zároveň ze SFŽP a státního rozpočtu dalších 300 milionů eur, jednalo se tedy o velmi dobře financovaný program, který přinesl mnohé projekty nejen v rámci výstavby a obnovy malých vodních ploch. (<https://archiv.opzp2007-2013.cz>)

Výše podpory OPŽP 2007–2013 byly stanovena na maximální hodnotu 90 % z celkových výdajů na projekt s tím, že u všech projektů je podmínka jeho spolufinancování. Podpora byla poskytována rovněž na přípravu projektu i žádosti.

Díky specifickým cílům celého programu byl program rozdělen na 8 základních prioritních os. První 4 a 8. prioritní osa byly financovány z FS a zbylé osy z ERDF. (<https://archiv.opzp2007-2013.cz>)

1) Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

- a. Snižování znečištění vod
- b. Zlepšení jakosti pitné vody
- c. Omezování rizika povodní

2) Zlepšování kvality ovzduší a omezování emisí

3) Udržitelné využívání zdrojů energie

4) Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží

5) Omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik

6) Zlepšování stavu přírody a krajiny

- a. Implementace a péče o území soustavy Natura 2000
- b. Podpora biodiverzity
- c. Obnova krajinných struktur
- d. Optimalizace vodního režimu krajiny
- e. Podpora regenerace urbanizované krajiny
- f. Prevence sesuvů a skalních říčních, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod

7) Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu

8) Technická pomoc

K oblasti obnovy či výstavby malých vodních ploch se vážou zejména prioritní oblasti 1 a především prioritní oblast 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny.

Prioritní osa 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní

Jak je v předchozí části uvedeno, prioritní oblast má další 3 podoblasti. Podoblast 1 se věnuje projektům v rámci snížení znečištění z komunálních zdrojů, průmyslových zdrojů, snížení znečištění způsobující eutrofizaci a také případně, zavedení a podpoře monitoringu vod. (<https://archiv.opzp2007-2013.cz>)

V rámci 2. podoblasti podpora směřovala na výstavbu, rekonstrukci a intenzifikaci úpraven vody a zdrojů pitné vody. Dále také výstavbu a rekonstrukci či dostavbu přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody a dalším příbuzným projektům zaměřující se na zlepšení jakosti pitné vody.

Poslední podoblast se věnuje zlepšení systémů povodňové služby a preventivní protipovodňové ochrany, eliminace povodňových průtoků systémem přírodě blízkých protipovodňových opatření. Právě tato podoblast v sobě zahrnuje malé vodní plochy, které mohou nést funkci protipovodňové ochrany.

Tab. 6 Finanční alokace v rámci prioritní osy 1

Název oblasti podpory	mil. EUR
Snížení znečištění vod	1 487, 726
Zlepšení jakosti pitné vody	250,661
Omezování rizika povodní	250,165
<i>Celkem</i>	<i>1 998,552</i>

Zdroj: <https://archiv.opzp2007-2013.cz>, vlastní zpracování (2022)

Z tabulky lze vyčíst že na omezování rizika povodní bylo vyčleněno nejméně financí ze všech 3 oblastí podpory, a to přesto, že toto dotační období téměř navazovalo na ničivé povodně v roce 2002. Nicméně právě zbylé 2 oblasti často přinášejí potřebu velkého financování, zejména pak nástroje směřující ke snížení znečištění vod.

Prioritní osa 6 – Zlepšování stavu přírody a krajiny

Ze všech prioritních os OPŽP 2007–2013 má největší podíl na obnově a výstavbě malých vodních ploch právě prioritní osa 6, která se zabývala zastavením poklesu biodiverzity a zvýšením ekologické stability krajiny. Pro tuto DP měla význam zejména podoblast „Optimalizace vodního režimu krajiny“. (<https://archiv.opzp2007-2013.cz>)

Ve zmíněné oblasti podpory „Optimalizace vodního režimu“ bylo možné podporovat projekty, které jsou zaměřené na zvyšování retenční schopnosti krajiny, ochranu a obnovu

přirozených odtokových poměrů, omezení vzniku rizikových situací (povodně apod.). Dále bylo podpořeno budování a obnova retenčních nádrží, které neslouží k chovu ryb nebo slouží k takovému chovu ryb, u kterého není oslabena ekologická funkce nádrže. Dalšími z podporovaných staveb budou například poldry o celkovém objemu do 50 000 m³.

Velmi významnými projekty jsou bezpochyby projekty zaměřující se na ochranu proti vodní erozi, jejichž hlavním účelem je retence a zasakování vody do půdy a snížení erozní ohroženosti.

Tab. 7 Schválené projekty v rámci oblasti podpory „Omezování rizika povodní“ a „Optimalizace vodního režimu krajiny“ v Ústeckém kraji

Oblast podpory	Schválené projekty	Částka (Kč)
Omezování rizika povodní	30	151 177 694
Optimalizace vodního režimu krajiny	20	109 542 081
Celkem	50	260 719 775

Zdroj: Seznam schválených projektů OPŽP 2007–2013, vlastní zpracování (2022)

V rámci oblastí podpory, které se věnují oblasti a výstavbě vodních ploch bylo celkem schváleno v celém období na území Ústeckého kraje 50 projektů v celkové výši 260,7 milionů Kč. Nejvíce projektů bylo schváleno v okrese Děčín (11 projektů), naopak nejméně v okresech Teplice a Most, kde to byl vždy pouze 1 projekt. (Seznam schválených projektů OPŽP 2007–2013).

OPŽP 2014–2020

Operační program Životní prostředí 2014–2020 byl navazujícím programem na předchozí 2007–2013. K dispozici bylo celkem 2,79 mld. eur, které byly rozděleny celkem do 5 priorit. Oproti předchozímu období tak došlo ke snížení počtu podporovaných aktivit a podporu bylo možné získat v následujících oblastech: (<https://2014-2020.opzp.cz>)

- **Zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní**
- Zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech
- Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika
- **Ochrana a péče o přírodu a krajinu**
- Energetické úspory

V rámci obnovy a výstavby malých vodních ploch se práce zaměřuje na oblasti „Zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní a také na oblast „Ochrana a péče o přírodu a krajinu“.

Prioritní osa 1 – Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní

V rámci prioritní osy „Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní“ byly podporovány následující oblasti: (<https://2014-2020.opzp.cz>)

- Snižování množství vypouštěného znečištění do povrchových a podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod
- Zajištění dodávek pitné vody v odpovídající jakosti a množství
- Zajištění povodňové ochrany intravilánu
- Podpora preventivních protipovodňových opatření

Příklady podporovaných projektů:

- ČOV – výstavba, modernizace, intenzifikace
- Kanalizace (za předpokladu související výstavby, modernizace nebo intenzifikace ČOV)
- Úpravy vody – zvyšování kvality zdrojů pitné vody
- Výstavba a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody
- Zprůtočnění nebo zvýšení průtoku koryt vodních toků a přilehlých niv
- Hospodaření se srážkovou vodou v intravilánu (podzemní a plošná povrchová vsakovací a retenční zařízení)

Prioritní osa 4 – Ochrana a péče o přírodu a krajinu

Prioritní osa „Ochrana a péče o přírodu a krajinu“ byla bezesporu ještě významnější pro malé vodní plochy než všechny ostatní prioritní osy. Mezi podporované oblasti patřily: (<https://2014-2020.opzp.cz>)

- Zajištění příznivého stavu předmětu ochrany národně významných chráněných území
- Posílení biodiverzity
- Posílení přírodní funkce krajiny
- Zlepšení kvality prostředí v sídlech

Příklady podporovaných projektů:

- Zajištění péče o území národního významu (lesní společenstva, vodní útvary apod.)
- Prevence šíření a omezování výskytu invazivních druhů
- Výstavba a rekonstrukce rybích přechodů

- Zpracování plánu Územního systému ekologické stability
- Výsadba dřevin přirozené druhové skladby, rekonstrukce porostů, provedení prořezávek, výsadba nových keřů
- **Obnova a zakládání doprovodných vodních ploch – tůňe, jezírka, mokřady, drobné nádrže na srážkovou vodu**

Tab. 8 Zaregistrované žádosti v rámci prioritní osy 1 a 4 k 31. 12. 2021 v ČR

Zaregistrované žádosti	Počet	Částka (EUR)
Prioritní osa 1	2 545	1 482 565 638
Prioritní osa 4	3 305	738 621 689
<i>Celkem</i>	<i>5 850</i>	<i>2 221 187 327</i>

Zdroj: Výroční zpráva o implementaci programu za rok 2021 (OPŽP 2014–2020), vlastní zpracování (2022)

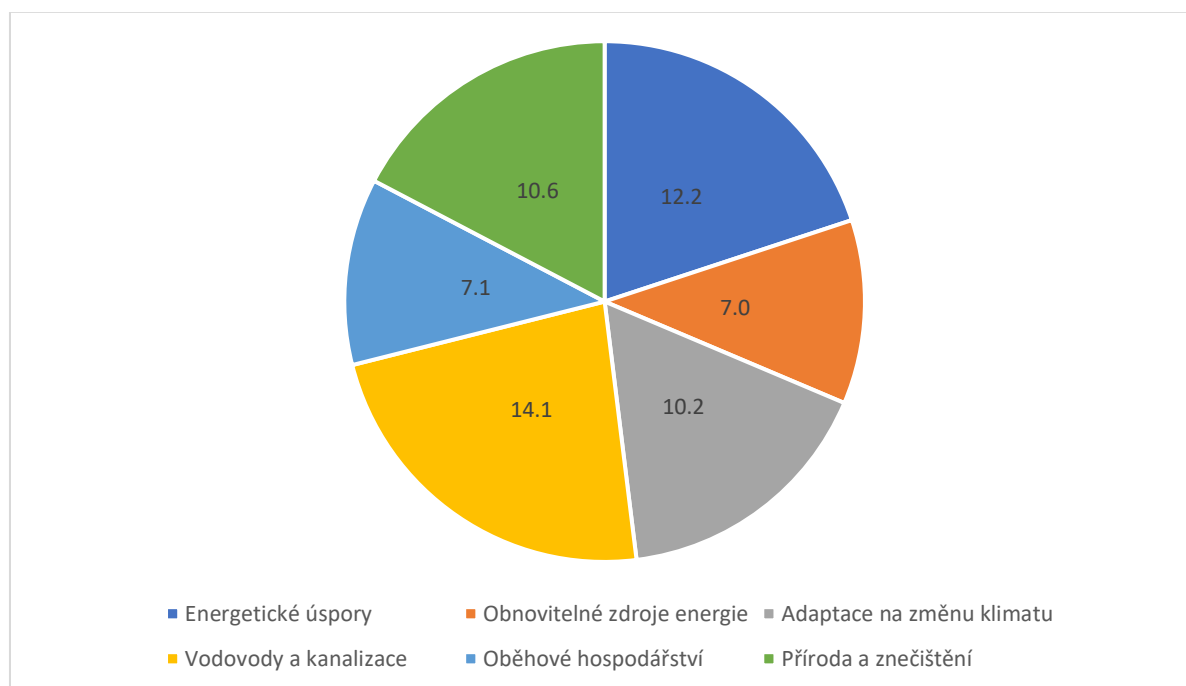
OPŽP 2021–2027

Aktuálně se OPŽP nachází ve třetím dotačním období a konkrétní projekty se tedy nachází ve své prvotní fázi. V rámci Ústeckého kraje zatím nebyly schváleny žádné projekty, týkající se malých vodních ploch. Přesto se i tento program na malé vodní plochy zaměřuje podobně jako v letech 2007–2013 a 2014–2020. Od roku 2007 již bylo podpořeno v rámci OPŽP 28 tisíc projektů za 200,8 mld. Kč. (<https://opzp.cz>)

Hlavními cíli pro období 2021–2027 jsou:

- Ochrana a péče o přírodu a krajinu
- Zlepšení kvality ovzduší
- Ochrana a zlepšení stavu vody a vodního hospodářství
- Řešení sucha, povodňová prevence a opatření proti sesuvům půdy
- Sanace míst s ekologické zátěží
- Zavedení principů oběhového hospodářství a účinného využívání zdrojů
- Zvýšení energetické účinnosti a podpora energetických úspor
- Efektivní a šetrné využívání obnovitelných zdrojů
- Modernizace vzdělávacích environmentálních center zaměřených na změnu klimatu

Oproti předchozím obdobím jsou v OPŽP 2021–2027 novinky – uplatnění zjednodušených metod vykazování nákladů pro snížení administrativní zátěže všech zapojených subjektů. Tuto novinku hodnotím velmi pozitivně, protože právě administrativní složitosti bývají velkým problémem všech dotačních programů. Program nově nabídne částku 61 mld. Kč a bude opět financován z Fondu soudržnost a také z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Následující graf ukazuje oblasti podpory pro OPŽP 2021–2027, včetně přiřazených financí. (<https://opzp.cz>)

Obr. 2 Rozdělení financí v oblastech podpory v rámci OPŽP 2021–2027 v mld. Kč
(zdroj: <https://opzp.cz>, vlastní zpracování, 2022)

Pro malé vodní plochy je podstatná zejména podpora oblasti „Adaptace na změnu klimatu“, která obsahuje podporu projektů zabývajících se malými vodními plochami. (<https://opzp.cz>)

Příklady podporovaných aktivit v oblasti „Adaptace na změnu klimatu“:

- Vytváření a obnova tůní, mokřadů
- Budování nových malých vodních nádrží, rekonstrukce či odbahnění stávajících
- Provádění opatření na podporu přirozeného tlumivého rozlivu povodní v nivách
- Zlepšení morfologie koryta vodních toků na některých místech s tvorbou mokřin a tůní
- Obnova, výstavba a rekonstrukce ochranných nádrží (suchých, retenčních, poldrů)
- Povrchové/podzemní retenční prostory, akumulační nádrže

Výše zmíněná podpora příkladových projektů se zaměřuje na malé vodní plochy, nicméně tato prioritní oblast obsahuje celou řadu dalších projektů, které budou podporovány. Tento projekt by tedy měl opět ve velké míře podpořit výstavbu a obnovu malých vodních ploch a zasloužit se tedy o to, aby byla zmírněna celková změna klimatu nejen v Ústeckém kraji, ale celé ČR a v celé EU.

6.3.3 Národní dotace

Národní finanční zdroje lze rozdělit do dvou skupin. Prvním ze zdrojů jsou *environmentální poplatky*, které spravuje **Státní fond životního prostředí**. V tomto případě se jedná o Národní program Životní prostředí. Druhým ze zdrojů jsou *ostatní daně (státní rozpočet)*, které spravuje Ministerstvo životního prostředí, konkrétně se jedná především o 2 programy, které spravuje **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR**. Prvním z programů je Program péče o krajinu a druhým pak Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. Granty pro neziskové organizace pak poskytuje přímo **Ministerstvo životního prostředí**. (www.mzp.cz)

6.3.3.1 Národní program Životní prostředí (NPŽP)

NPŽP podporuje projekty, které se zabývají ochranou a zlepšováním životního prostředí na území ČR. Program je navržen jako doplňkový program k jiným dotačním programům, především pak k *OP Životní prostředí* a dalším. Financování má na starosti, jak již bylo výše zmíněno, Státní fond životního prostředí. V roce 2021 byl nově program rozšířen o finance z Národního plánu obnovy. NPŽP se dělí na devět prioritních oblastí:

(<https://www.narodniprogramzp.cz>)

1. **Voda**
2. O vzduší
3. Odpady, staré zátěže, environmentální rizika
4. **Příroda a krajina**
5. Životní prostředí ve městech a obcích
6. Environmentální prevence
7. Inovativní a demonstrační projekty
8. Energetické úspory
9. Příprava projektů

V rámci této DP se další odstavce budou věnovat těm oblastem a projektům, které se týkají obnovy či výstavby malých vodních ploch. Prostředky jsou vypláceny na základě směrnice MŽP č. 4/2015.

Prioritní oblast: Voda

Prioritní oblast „Voda“ si klade za hlavní cíle zlepšení kvality povrchových i podzemních vod v reakci na změnu klimatu (povodně, sucho...) a také zvýšení zásob vody a jejich kvality a zvýšení efektivity využívání těchto vodních zásob. (www.mzp.cz)

Významným rizikem je velmi snížení retenční schopnost krajiny, která má vliv mimo jiné na vznik a průběh povodní. Prioritní oblast voda má dále 8 podoblastí. Níže je uvedeno několik příkladových aktivit, které jsou v rámci této prioritní oblasti podporovány:

- Výstavba, modernizace a intenzifikace ČOV
- Environmentálně citlivá obnova a údržba vodních ploch a toků
- Projektová příprava pro projekty zaměřené na realizaci přírodě blízkých povodňových opatření
- Projektová příprava pro projekty zaměřené na hospodaření se srážkovou vodou
- Průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody

Prioritní oblast: Příroda a krajina

Hlavními cíli prioritní oblasti „Příroda a krajina“ jsou zlepšení podmínek pro praktickou péči o zvláště chráněná území, posílení ekologické stability krajiny, podpora biodiverzity a zajištění podmínek pro péči o vybrané skupiny živočichů. Prioritní oblast se dále dělí na 3 oblasti. Tato prioritní oblast se týká obnovy a výstavby vodních ploch méně, avšak nepřímo do této oblasti také zasahuje. Níže je uvedeno několik případových aktivit, které jsou v rámci této prioritní oblasti podporovány: (www.mzp.cz)

- Výkup pozemků vodních toků a podél vodních toků
- Podpora pořizování územních studií krajiny
- Projektová příprava pro projekty zaměřené na revitalizaci a renaturaci vodních toků, obnovu ekostabilizačních funkcí vodních a na vody vázaných ekosystémů a realizaci opatření cílených na zpomalení povrchového odtoku vody a protierozní ochranu

Tab. 9 Schválené projekty Národního programu Životní prostředí v Ústeckém kraji (prioritní oblasti „Voda“ a „Příroda a krajina“)

Rok	Počet projektů	Celková částka (v tis. Kč)
2016	0	0,0
2017	1	3 388,0
2018	26	113 805,7
2019	3	3 294,8
2020	19	174 729,7
2021	34	62 519,4

Zdroj: NPŽP, 2022 (www.mzp.cz), vlastní zpracování (2022)

V roce 2016 nebyl v rámci zmíněných 2 prioritních oblastí v Ústeckém kraji schválen žádný projekt. V roce 2017 to byl pouze 1 projekt, přesahující lehce částku 3 milionů Kč.

Oproti předchozím rokům byl zcela odlišný rok 2018, kdy bylo schváleno v Ústeckém kraji ve zmíněných oblastech celkem 26 projektů v celkové výši přes 113 milionů Kč. Velkou většinu těchto projektů lze zařadit do skupiny „Komplexní systémy pro využití srážkové vody jako užitkové“ nebo „Systémy pro zálivku v obcích ohrožených suchem“. V tomto případě se však jednalo o částky v řádech desetitisíců. Největší podíl na celkové sumě mají 2 projekty kanalizace a ČOV v obcích Libochovany, Řepnice, Koštice a Želevice. Tyto 2 projekty byly financovány částkou přesahující 100 milionů Kč.

V roce 2019 se opět jednalo o velmi málo projektů, konkrétně pouze o 3. V roce 2020 počet podpořených projektů opět stoupl, a to na 19 v celkové výši přes 174 milionů Kč. Nejvíce projektů pak bylo schváleno v roce 2021, konkrétně šlo v Ústeckém kraji o 34 projektů. Přestože v rámci tohoto programu bylo možné využít finance na výstavbu či obnovu malých vodních ploch, většina financí směřovala spíše na budování ČOV, kanalizací apod. Byly zde ale také projekty, které se týkaly právě malých vodních ploch, jako například „Obnova protipovodňové ochrany a retenční schopnosti krajiny přírodě blízkým způsobem“ v obci Česká Kamenice.

6.3.3.2 Program péče o krajinu

Program péče o krajinu je jedním z nejnovějších programů, jedná se o program, který je vypsán na období 2022 až 2026. Dotační program poskytuje neinvestiční finance až do výše 100 %. Program se dělí na 4 podprogramy, z nichž podprogram B poskytuje dotace právě v oblasti obnovy či výstavby malých vodních ploch. (<https://dotace.nature.cz>)

Konkrétně se v podprogramu B jedná o cíle (oblast) „Obnova tůní a mokřadů“, která je jednou z 7 hlavních oblastí, které budou v rámci tohoto podprogramu financovány. Maximální výše podpory je 250 tisíc Kč. (<https://dotace.nature.cz>)

6.3.3.3 Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny

Dotační program je vypsán na období 2019 až 2023 a celkově je připraveno pro financování jednotlivých podprogramů 220 milionů Kč. Program je rozdělen na 6 podprogramů. Malým vodním plochám se věnuje podprogram 115 174 „Adaptace vodních ekosystémů na změnu klimatu“. Nejvíce financí směřuje do podprogramu 115 172, a to 50 % z celkových financí. Na podprogram 115 174 bude směřovat celkem 10 %, tj. 22 milionů Kč. (<https://dotace.nature.cz>)

Cílem tohoto programu je adaptovat prostředí v ČR na změnu klimatu v případech vodních, lesních i nelesních ekosystémů. Dotace jsou poskytovány na jednoleté i víceleté akce pro širokou skupinu žadatelů. (<https://dotace.nature.cz>)

Adaptace vodních ekosystému na změnu klimatu (115 174)

Vzhledem k velmi rychlé změně klimatu, která bude v následujících letech stále čím dál více ovlivňovat životy všech, je potřeba, zaměřit se na práci s vodou a vodními ekosystémy, čemuž se právě tento podprogram věnuje.

Vzhledem ke globálnímu oteplování lze do budoucna dle nejrůznějších průzkumů očekávat například: (<https://dotace.nature.cz>)

- Pokles vody v půdě
- Pokles srážek
- Pokles průměrného odtoku vody o 10–40 % do roku 2085
- Pokles hladiny podzemní vody
- Častější výskyt zemědělského a hydrologického sucha

Vzhledem ke zmíněným problémům, je potřeba například budovat:

- Opatření ke zpomalení odtoku vody z krajiny

- Opatření ke zlepšení infiltrace vody
- Rašeliniště, mokřady
- Revitalizace toků
- Obnova a tvorba tůní
- Výstavba rybích přechodů

Podporovaná opatření:

- Zlepšování přirozených funkcí vodních toků a niv, včetně obnovy jejich migrační prostupnosti a podpory samovolného rozlivu
- Obnova nebo tvorba vodních prvků (mokřady, tůně, malé vodní nádrže) s cílem zlepšení retenční schopnosti krajiny a podpory biodiverzity
- Tvorba a obnova biotopů pro zvláště chráněné druhy dle vyhlášky č. 395/1992 Sb. a druhy uvedené v Červeném seznamu likvidace invazivních druhů vázaných na vodní prostředí

Podprogram si klade za cíl revitalizovat 2 000 m² vodních toků a niv, obnovit nebo vytvořit 150 ha tůní, mokřadů a dalších prvků za účelem udržení vody v krajině, dále 2 ha vystavěných nebo obnovených vodních nádrží, 80 ha ošetřených ploch, 1 zprůchodněnou migrační překážku na vodním toku a 10 ha kde budou vybudovány opatření proti invazivním druhům. (<https://dotace.nature.cz>)

Následující tabulka ukazuje maximální možné náklady na měrnou jednotku u jednotlivých typů podpory.

Tab. 10 Maximální náklady podpory v rámci podprogramu 115 174

Podporované činnosti	Měrná jednotka	Max. náklady na jednotku (Kč)
Revitalizace či renaturace koryta vodního toku včetně revitalizace nivy	m ² plochy koryta vodního toku vč. nivy	3 000
Obnovený nebo vytvořený mokřad a prvky za účelem zadržetí vody v krajině	ha	200 000
Odtěžený sediment/zeminy při obnově či tvorbě tůně	m ³ odtěženého sedimentu	1 000
Vybudovaná, obnovená nebo zrekonstruovaná malá vodní nádrž	m ² zadržené vody při hladině normální	1 000
Odtěžený sediment při odbahnění vodní nádrže	m ³ odtěženého sedimentu	1 000
Ošetřená plocha	ha	100 000
Rybí přechod (přírodě blízké rybí přechody)	m ²	50 000
Odstranění migrační překážky	m ²	50 000
Rybí přechod (technické nebo kombinované rybí přechody)	m	300 000
Instalace přehrážek za účelem revitalizace rašelinišť a jiných nevhodně odvodněných ploch	ks	50 000
Příprava akce včetně zpracování projektové dokumentace	ks	500 000

Zdroj: <https://dotace.nature.cz>, vlastní zpracování (2022)

7 Případové studie vybraných projektů v Ústeckém kraji po roce 2004

V následujících 2 podkapitolách je stručně charakterizován Ústecký kraj a zároveň stručně popsány konkrétní případy, při kterých byly využity některé dotační programy v oblasti obnovy či výstavby malých vodních ploch.

7.1 Základní charakteristika Ústeckého kraje

7.1.1 Poloha a rozloha

Ústecký kraj se nachází na severozápadě České republiky a sousedí celkem se čtyřmi dalšími kraji – Libereckým, Středočeským, Karlovarským a z malé části také Plzeňským. Hranici má Ústecký kraj také se Spolkovou republikou Německo, konkrétně se Spolkovou zemí Sasko.

Ústecký kraj svou rozlohou 5 339 km² zabírá pouze 6,8 % rozlohy České republiky, což není mnoho. Z této plochy je pak 52 % zemědělská půda, na 31 % se rozkládají lesy a pouze 2 % území zabírají vodní plochy, kterým se právě tato diplomová práce věnuje. (www.czso.cz)

7.1.2 Obyvatelstvo a sídla

K roku 2016 žilo v Ústeckém kraji 821 337 obyvatel, což řadilo Ústecký kraj na 5. místo v České republice, co do počtu obyvatel. Nejvíce obyvatel žilo a stále žije v Ústí nad Labem, které je zároveň krajským městem. Hustota obyvatel byla k roku 2016 154 obyv./km², což je lehce nadprůměrné číslo oproti celorepublikovému průměru. Ústecký kraj se řadí ke krajům, kde žije v celkovém průměru mladé obyvatelstvo. Průměrný věk v kraji činí 41,6 let. Co je však horší zpráva pro kraj je to, že se kraj nachází na 4. nejhorším místě v počtu narozených obyvatel a zároveň je krajem, kde je nejvyšší úmrtnost v ČR. Připočteme-li k tomu velký odliv obyvatel z důvodu méně příznivých podmínek v kraji, kraj se do budoucna bude pravděpodobně potýkat s úbytkem obyvatel. (www.czso.cz)

Lehce přes 800 tisíc obyvatel Ústeckého kraje žije na území 7 okresů – Děčín, Litoměřice, Most, Chomutov, Ústí nad Labem, Louny, Teplice. V 7 okresech se nachází celkem 354 obcí. Všechny z těchto obcí byly osloveny v rámci dotazníkového šetření, viz dále. Od 1. 1. vzniklo v Ústeckém kraji 16 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. (www.czso.cz)

7.1.3 Hospodářství

Ústecký kraje se v roce 2016 podílel z 5,7 % na tvorbě HDP. Znám je jako kraj průmyslový, tato skutečnost pomalu ustupuje, nicméně stále je v kraji velmi patrná a má obrovský vliv. Průmyslová činnost minulosti značně poškodila krajinu a její rekultivace bude trvat ještě spoustu let. (www.czso.cz)

Z hospodářského hlediska lze Ústecký kraj rozdělit na několik oblastí. První oblastí je oblast průmyslová, která se nachází v Podkrušnohoří, jsou to okresy Chomutov, Most, Teplice a Ústí nad Labem. V této oblasti zaujímají hlavní roli těžební průmysl, energetika, strojírenství, chemický průmysl a další. (www.czso.cz)

Druhou oblastí je Litoměřicko a Lounsko. Tyto oblasti jsou celorepublikově známé jako oblasti s významným ovocnářstvím, a to zejména díky úrodným půdám v Polabí a Poohří. Velmi řídko osídlenou je naopak krásná oblast Krušnohoří, které nabízí výborné podmínky pro turismus, který je zde stále slabě rozvinut, avšak má obrovský potenciál. (www.czso.cz)

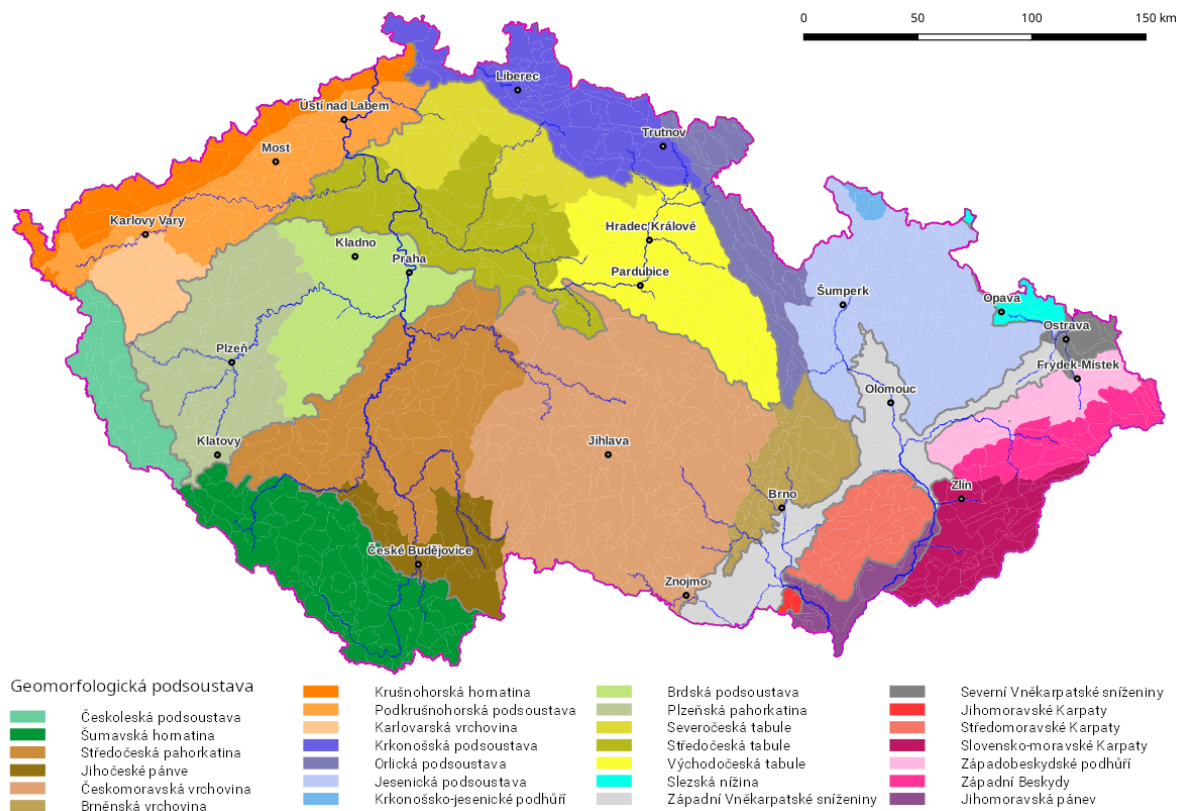
Poslední oblastí je oblast Děčínska a zejména Šluknovska. Jedná se o oblast, která je značně periferní, a přestože zaujímá spoustu nádherných přírodních prostor, je zde velmi slabé pracovní vytížení a díky tomu je oblast velmi málo atraktivní a lidé z této oblasti spíše odcházejí jinam, než, že by se do této oblasti hrnuli, a to i přesto, že jsou zde nabízeny velmi levné pozemky, nemovitosti apod. (www.czso.cz)

Z celkového počtu 383 tisíc zaměstnaných v roce 2016 jich přesto 104 tisíc pracovalo ve zpracovatelském průmyslu. Postupný úpadek průmyslu v kraji má ovšem za důsledek to, že se kraj umísťuje na poslední příčce v počtu nezaměstnaných osob. Tuto skutečnost by měly do budoucna řešit projekty jako továrna na lithiové baterie apod., které pojmu spoustu zaměstnanců. Elektromobilita a ekologické zdroje vytápění určitě nalákají velké spousty zaměstnanců zpět do kraje. (www.czso.cz)

Mezi největší zaměstnavatele v kraji patří stále průmyslové firmy jako Mostecká uhelná společnost, Severočeské doly, Chemopetrol, a další. Mimo průmyslové firmy patří mezi velké zaměstnavatele také nemocnice spadající pod Krajskou zdravotní a.s. (www.czso.cz)

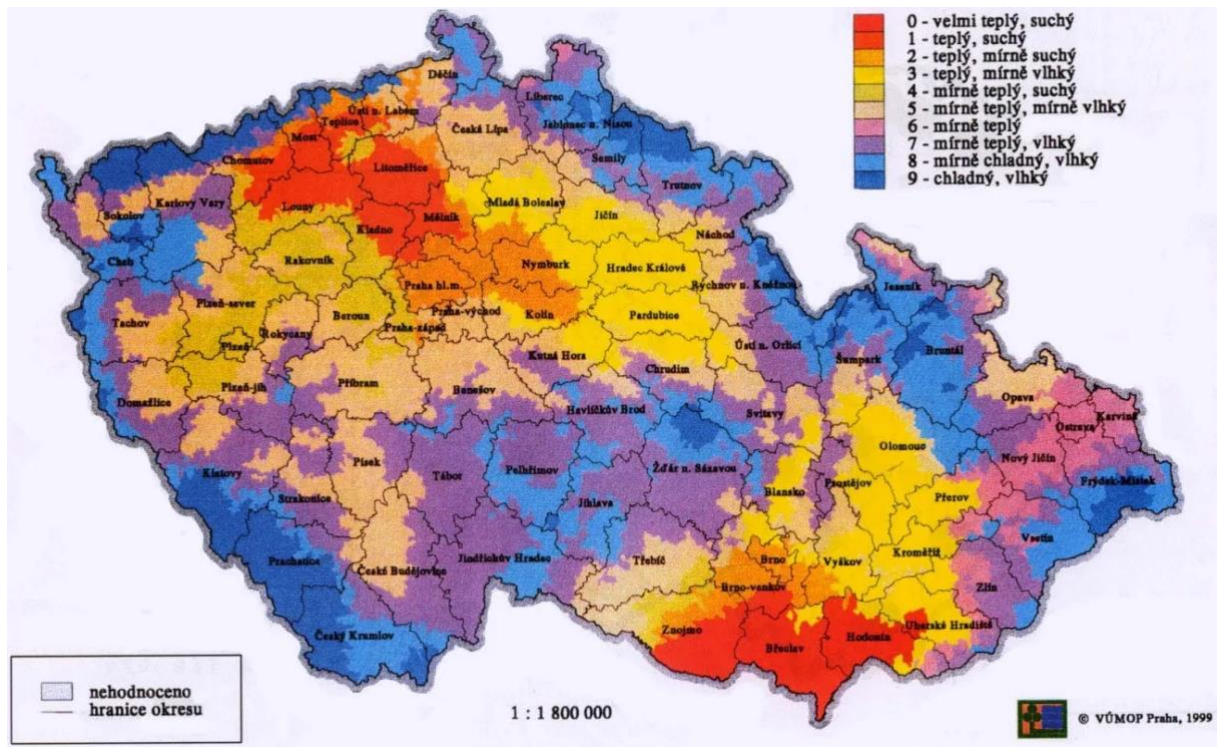
7.1.4 Přírodní podmínky

Dle geomorfologického členění (Demek, J., Mackovčín, P. a kol., 2006) se Ústecký kraj nachází v provincii Česká vysočina. Většina území se nachází v Krušnohorské soustavě, nicméně malé části zasahují také do České tabule a Krkonoško-Jesenické soustavy. Krušnohorská soustava se dále dělí na Krušnohorskou hornatinu a Podkrušnohorskou podsoustavu. Česká tabulace se dělí na Středočeskou a Severočeskou tabuli a z Krkonoško-Jesenické soustavy zasahuje do Ústeckého kraje Krkonošská podsoustava, viz **Obr. 3**.

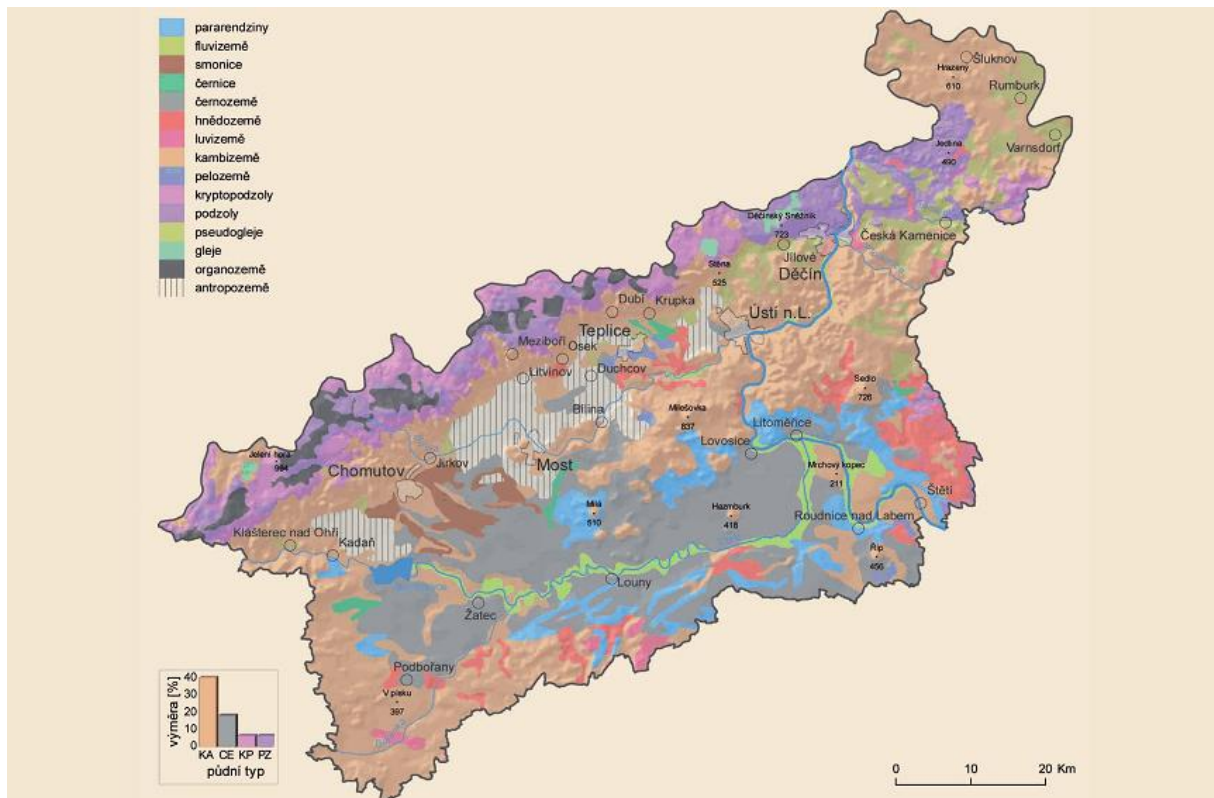
Obr. 3 Geomorfologické členění ČR – podsoustavy (zdroj: <http://moravske-karpaty.cz>)

Celý Ústecký kraj je součástí Českého masivu. Geologická stavba kraje je velmi složitá a rozmanitá. Z hlediska hospodářského mají největší význam oblasti, kde jsou zásoby hnědého uhlí, jílu, písku apod. (např. Chabařovická pánev). V jižní části kraje dominují vulkanity, které jsou velmi typické pro České středohoří, kde tvoří hřbety a vrcholy vystupující nad okolní krajinu. Tyto krajinné prvky zde vznikly již díky třetihorní sopečné činnosti. Finální podobu však získaly až ve čtvrtohorách. Nejvíce jsou zde zastoupeny čediče, fonolity, tefrity a trachyty. V jižní části Ústeckého kraje se zase nachází sprašové oblasti. (<https://www.usti-nad-labem.cz/cz/>)

Obr. 4 Klimatická regionalizace ČR dle Moravce-Votýpky (zdroj: VÚMOP, 1999)

Dle klimatické regionalizace, viz **Obr. 4**, lze vyčíst, že centrální část Ústeckého kraje se nachází v teplé, suché či mírně suché oblasti republiky. Zbylé oblasti kraje zabírají oblast chladná a vlhká, která je typická pro vrcholky Krušných hor a poté mírně teplá a vlhká oblast, která je naopak typická pro Podkrušnohoří a také pro jižní i severní oblast okresu Děčín. V severní oblasti okresu Děčín se nachází také oblast s mírně chladným a vlhkým klima.

Obr. 5 Půdní typy v Ústeckém kraji (zdroj: www.mzp.cz)

Z hlediska půdních typů je Ústecký kraj velmi pestrý. V oblasti Krušných hor převažují podzolové a kryptopodzolové půdy, které přechází v Podkrušnohoří v kambizemě, které se nachází téměř po celém kraji, zejména pak v okrese Ústí nad Labem a Louny. Pro oblast pod Krušnými horami jsou typické také antropozemě, a to zejména v okolí Mostecka. Velkou část Ústeckého kraje zabírají také velmi úrodné Černozemě, a to zejména podél řeky Ohře.

I přesto, že je Ústecký kraj brán spíše jako nepěkná průmyslová oblast, nalezneme zde spoustu přírodních krás, které určitě stojí za návštěvu. Mezi přírodní krásy Ústeckého kraje patří bezesporu Krušné hory, České středohoří, Národní park České Švýcarsko, Porta Bohemica a spousta dalších nádherných přírodních lokalit.

7.2 Vybrané případové studie

Revitalizace Kamenného rybníku

Tab. 11 Základní informace o projektu „Revitalizace Kamenného rybníku“

Evropský fond	ERDF
Operační program	OP Životní prostředí
Příjemce	Podkrušnohorský zoopark Chomutov, p. o.
Zahájení projektu	17. 10. 2008
Ukončení projektu:	31. 3. 2009
Výše dotace EU (Kč)	3 267 853,90
Veřejné zdroje ČR (Kč)	576 679,00
Celková částka (Kč)	3 844 533,00

Zdroj: www.dotaceeu.cz, vlastní zpracování (2022)

Stručná charakteristika:

Cílem projektu bylo obnovit původní krajinnotvornou funkci rybníka pro přirozené soustředění vodního ptactva. Projekt měl 2 části. V první části šlo o vyčištění dna od nánosů s obnovou odvodňovacího příkopu dna a v druhé části šlo o údržbu a drobné opravy břehů tohoto vodního díla. Díky vyčištění dna došlo k obnovení hloubky dna, jelikož dno rybníka bylo značně zaneseno. Tyto nánosy zároveň ovlivňovaly celkovou kvalitu vody. (www.dotaceeu.cz)

Obr. 6 Kamenný rybník, Chomutov (zdroj: www.dotaceeu.cz)

Tab. 12 Základní informace o projektu „Vodohospodářská opatření Bořislav“

Evropský fond	EAFRD
Operační program	Program rozvoje venkova
Příjemce	Obecní úřad Bořislav
Zahájení projektu	22. 2. 2018
Ukončení projektu:	6. 2. 2020
Výše dotace EU (Kč)	10 865 382,00
Veřejné zdroje ČR (Kč)	11 084 886,00
Soukromé zdroje (Kč)	1 340 069,00
Celková částka (Kč)	23 290 337,00

Zdroj: www.dotaceeu.cz , vlastní zpracování (2022)

Stručná charakteristika:

Projekt, který byl financován v rámci Programu rozvoje venkova se zaměřil na pozemkové úpravy. Původní nádrž z 60. let, která sloužila jako bazén, který však byl v době realizace již nefunkční, byl přeměněn na malou vodní nádrž, která je krásně zasazena do krajiny a plní hned několik funkcí. Díky nově vybudované nádrži je chráněna fauna i flóra v okolí. Další funkcí nádrže je funkce akumulární, díky níž je voda v krajině zadržována. Zároveň s nádrží byl vybudován také suchý poldr, který slouží k zachycování naplavenin z Bořislavského potoka. V okolí Bořislavy byly vybudovány 2 funkční nádrže, které jsou vzájemně propojeny naučnou stezkou. (www.dotaceeu.cz)

Obr. 7 Vodní nádrž Bořislav (zdroj: www.dotaceeu.cz)

Odbahnění a sanace rybníka v Proboštově

Tab. 13 Základní informace o projektu „Odbahnění a sanace rybníka v Proboštově“

Evropský fond	ERDF
Operační program	OP Životní prostředí
Příjemce	Obec Proboštov
Zahájení projektu	30. 11. 2021
Předpokládané datum ukončení	28. 2. 2023
Výše dotace EU (Kč)	14 794 290,00
Veřejné zdroje ČR (Kč)	1 643 810,00
Celková částka (Kč)	16 438 100,00

Zdroj: www.dotaceeu.cz, vlastní zpracování (2022)

Stručná charakteristika:

Cílem projektu v Proboštově je odbahnění a sanace místního rybníku, který je umístěn v intravilánu obce. Díky realizaci projektu by měla být navrácena rybníku vodohospodářská a provozní funkce. Zároveň dojde díky obnově funkčnosti rybníka ke zvýšení biodiverzity, což je další žádoucí funkcí rybníků. Práce jsou aktuálně tzv. „v plném proudu“. (www.dotaceeu.cz)

Obr. 8 Revitalizace rybníku Proboštov v lednu 2022 (zdroj: www.ouprobostov.cz)

Rekonstrukce Zámeckého rybníka Lipová u Šluknova

Tab. 14 Základní informace o projektu „Rekonstrukce zámeckého rybníka Lipová u Šluknova“

Evropský fond	ERDF
Operační program	OP Životní prostředí
Příjemce	Obec Lipová
Zahájení projektu	11. 11. 2009
Ukončení projektu	17. 12. 2010
Výše dotace EU (Kč)	14 640 233,70
Veřejné zdroje ČR (Kč)	2 583 570,00
Celková částka (Kč)	17 223 804,00

Zdroj: www.dotaceeu.cz, vlastní zpracování (2022)

Stručná charakteristika:

V obci Lipová došlo k celkové obnově zámeckého rybníku, který je součástí zámeckého komplexu, který prochází v posledních letech velkou obnovou. Součástí rekonstrukce bylo odbahnění zdrže, výstavba nového sdruženého objektu, odvodňovacích odpadů, rekonstrukce patní drény hráze a zároveň rekonstrukce příjezdové komunikace. Rekonstrukce rybníku je tak součástí velkých rekonstrukcí, které se v zámeckém komplexu v posledních letech konaly. (www.dotaceeu.cz)

Obr. 9 Zámecký rybník, Lipová u Šluknova (zdroj: www.3lstudio.cz)

Tab. 15 Základní informace o projektu „Revitalizace vodního díla Karlín“

Evropský fond	ERDF
Operační program	OP Životní prostředí
Příjemce	Město Dolní Poustevna
Zahájení projektu	1. 10. 2009
Ukončení projektu	17. 8. 2011
Výše dotace EU (Kč)	10 352 195,89
Veřejné zdroje ČR (Kč)	1 826 857,00
Celková částka (Kč)	12 179 053,00

Zdroj: www.dotaceeu.cz, vlastní zpracování (2022)

Stručná charakteristika:

Projekt revitalizace vodního díla Karlín obsahoval rekonstrukci hráze, vybudování sruženého objektu a zároveň rekonstrukci odtokového objektu, odbahnění a úpravu zdrže. Celkově se díky projektu obnovila krajinnotvorná funkce nádrže a zvýšila retenční kapacita. (www.dotaceeu.cz)

Obr. 10 Vodní dílo Karlín (zdroj: www.mapy.cz)

Odbahnění a oprava rybníku Budyně nad Ohří

Tab. 16 Základní informace o projektu „Odbahnění a oprava rybníku Budyně nad Ohří“

Evropský fond	ERDF
Operační program	OP Životní prostředí
Příjemce	Město Budyně nad Ohří
Zahájení projektu	5. 10. 2009
Ukončení projektu	8. 9. 2010
Výše dotace EU (Kč)	2 623 224,04
Veřejné zdroje ČR (Kč)	462 921,00
Celková částka (Kč)	3 086 145,00

Zdroj: www.dotaceeu.cz, vlastní zpracování (2022)

Stručná charakteristika:

Rybník v Budyni nad Ohří prošel celkovou rekonstrukcí a nyní již může plnit jeho ekologickou a retenční funkci. Zároveň může plnit také estetickou a okrasnou funkci v krásném intravilánu obce s krásným hradním komplexem. (www.dotaceeu.cz)

Obr. 11 Hráz rybníka Budyně nad Ohří (zdroj: www.litomerickydenik.cz)

Tab. 17 Základní informace o projektu „Vodohospodářské opatření Žim-Záhoří“

Evropský fond	EAFRD
Operační program	Program rozvoje venkova
Příjemce	Státní pozemkový úřad – pracoviště Teplice
Zahájení projektu	28. 6. 2017
Ukončení projektu	31. 7. 2018
Výše dotace EU (Kč)	8 310 347,00
Veřejné zdroje ČR (Kč)	8 478 233,00
Celková částka (Kč)	16 788 580,00

Zdroj: www.dotaceeu.cz, vlastní zpracování (2022)

Stručná charakteristika:

Na místě vybudované současné nádrže původně téměř žádná neexistovala. Nyní může nádrž zadržovat srážky a udržovat vodu v krajině. Vybudování současné nádrže také kladně ovlivnilo prostřední vodní flóry a fauny. Zároveň se vybudováním cest v okolí zlepšila přístupnost pozemků. Původně zde cesty vůbec nebyly a za nepříznivého počasí bylo okolí často degradováno přejezdem zemědělské techniky. (www.dotaceeu.cz)

Obr. 12 Vodní nádrž Žim-Záhoří (zdroj: www.dotaceeu.cz)

8 Dotazníkové šetření

V rámci této diplomové práce bylo provedeno dotazníkové šetření, které se zaměřilo na některá témata v rámci obnovy či výstavby vodních ploch na území jednotlivých obcí Ústeckého kraje a využívání dotací, jejich komplikovanost a dostupnost, viz dále. Na území Ústeckého kraje se nachází 354 obcí (www.czso.cz) a všem obcím byl za pomoci emailové komunikace zaslán dotazník. Vzhledem k tomu, že získávání dat od jednotlivých obcí nebylo vůbec jednoduché, byl dotazník zaslán opakovaně. Po dostatečném časovém období, které měly obce k dispozici byla získána odpověď celkem od 112 respondentů, což je zhruba jedna třetina všech dotázaných a lze tedy tyto obce brát jako relativně reprezentativní vzorek. Bohužel někteří respondenti vyplnili dotazník vícekrát, proto musela být data opakovaně přepracována. Většina otázek byla zodpovězena téměř všemi respondenty a až na výjimky byly odpovědi relevantní a použitelné pro tuto práci.

V následujících odstavcích budou jednotlivé otázky a odpovědi popsány a detailně rozebrány za pomoci grafů a tabulek. Konkrétní znění otázky je vždy vyobrazeno u příslušného grafu či tabulky. První část otázek se zaměřuje na základní informace o obcích, jakými jsou název, počet obyvatel či informace, zda se vůbec na daném území rybník nebo malá vodní plocha nachází. Další sada otázek zjišťovala informace o zániku vodních ploch a jejich případného nahrazení. Předposlední částí byly otázky, které se zaměřovaly na budování nových či obnovu stávajících vodních ploch se zaměřením na využití dotací. Poslední typ otázek pak zjišťoval, jaký mají respondenti názor na propojení rybníku, MVP a celkového klimatu.

Dotazníkové šetření probíhalo v 1. pololetí roku 2022.

Veškerá data a příslušné grafy či tabulky jsou zpracovány pouze u těch obcí Ústeckého kraje, které vyplnily dotazníkové šetření.

8.1 Otázka č. 1

Obr. 13 Umístění MVP na území vybraných obcí Ústeckého kraje v roce 2022

(zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

Úvodní otázka dotazníku zjišťovala od respondentů, kteří vyplnili požadovaný dotazník, zda se na území jejich obce či katastrálního území nachází v současné době rybník či jiná malá vodní plocha. Téměř $\frac{3}{4}$ respondentů, konkrétně 69,6 % odpovědělo, že se na jejich území nachází dokonce více než 1 malá vodní plocha, což je pro mě poměrně velké překvapení, které s sebou však nese pozitivní informaci. Dalších téměř 19 % obcí má na svém území „pouze“ 1 rybník či MVP a pouze 11,6 % obcí odpovědělo, že se na jejich území tento typ stavby nenachází. Obecně lze tedy říci, že téměř 90 % obcí, které dotazník vyplnily má na svém území alespoň 1 rybník či MVP.

Velice kladně lze hodnotit častý výskyt MPV na území jednotlivých obcí, které s sebou však budou přinášet potřebu péče o tyto plochy. Nevyhnutelná bude do budoucna určitě jejich pravidelná kontrola, revitalizace a podobně.

8.2 Otázka č. 2

Otázka č. 2 zjišťovala pouze název jednotlivých obcí a okresů v nichž se obce nachází. Mezi největší obce, které dotazník vyplnily patřily Litoměřice, Děčín, Rumburk, Teplice, Žatec nebo Roudnice nad Labem. Názvy jednotlivých obcí jsou seřazeny abecedně.

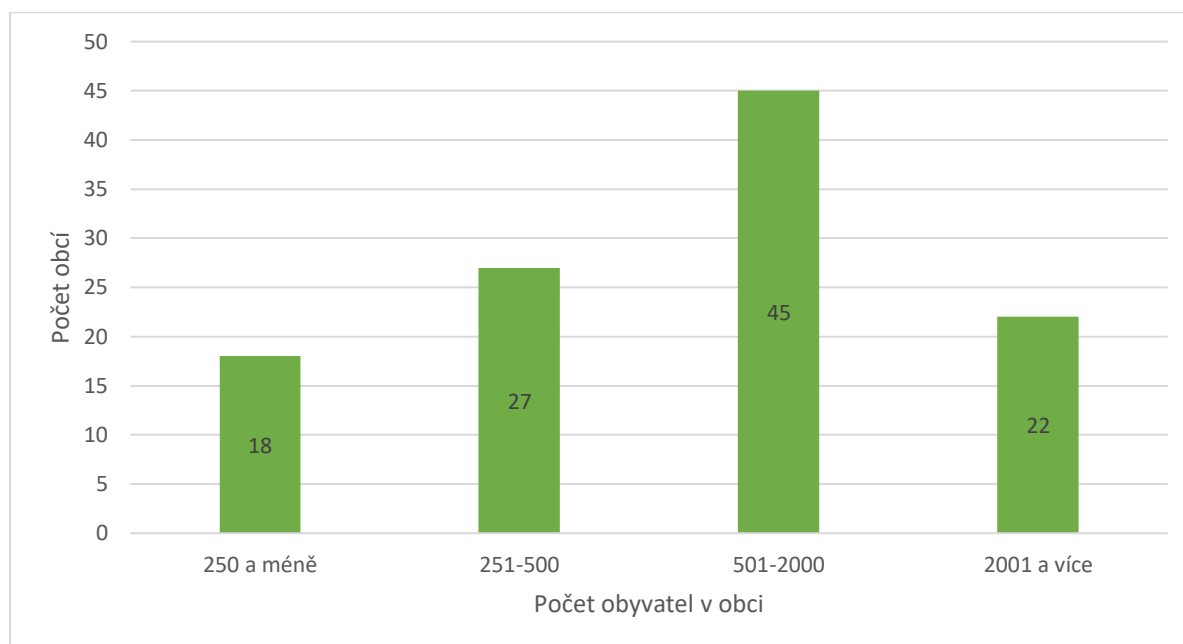
Tab. 18 Názvy obcí Ústeckého kraje, které vyplnily dotazníkové šetření v roce 2022

Bílence, okres Chomutov	Merboltice, okres Děčín
Bílina, okres Teplice	Měrunice, okres Teplice
Blatno, okres Chomutov	Meziboří, okres Most
Boleboř, okres Chomutov	Mikulášovice, okres Děčín
Braňany, okres Most	Miřejovice, okres Litoměřice
Brodec, okres Louny	Mlékojedy okres Litoměřice
Březno u Chomutova, okres Chomutov	Modlany, okres Teplice
Budyně nad Ohří, okres Litoměřice	Mšené-lázně, okres Litoměřice
Bžany, okres Teplice	Oleško, okres Litoměřice
Ctiněves, okres Litoměřice	Osek, okres Teplice
Černouček, okres Litoměřice	Otvice, okres Chomutov
Černovice, okres Chomutov	Patokryje, okres Most
Děčín, okres Děčín	Ploskovice, okres Litoměřice
Dobroměřice, okres Louny	Počedělice, okres Louny
Dolánky nad Ohří, okres Litoměřice	Postoloprty, okres Louny
Dolní Podluží, okres Děčín	Prackovice nad Labem, okres Litoměřice
Dolní Poustevna, okres Děčín	Proboštov u Teplic, okres Teplice
Doubice, okres Děčín	Račiněves, okres Litoměřice
Dubí, okres Teplice (1.)	Rochov, okres Litoměřice
Duchcov, okres Teplice	Roudnice nad Labem, okres Litoměřice
Hora Svatého Šebestiána, okres Chomutov	Rumburk, okres Děčín (1.)
Horní Beřkovice, okres Litoměřice	Rybniště, okres Děčín
Horní Jiřetín, okres Most	Řehlovice, okres Ústí nad Labem
Horní Podluží, okres Děčín	Srbská Kamenice, okres Děčín
Hrobce, část Rohatce, okres Litoměřice	Staňkovice, okres Louny
Hřivice, okres Louny	Staré Křečany, okres Děčín
Chabařovice, okres Ústí nad Labem	Straškov – Vodochody, okres Litoměřice
Chodovlice, okres Litoměřice	Strupčice, Chomutov
Chotěšov, okres Litoměřice	Svádov, okres Ústí nad Labem
Chotiměř, okres Litoměřice	Šluknov, okres Děčín
Jeníkov, okres Teplice	Štětí, okres Litoměřice
Jiříkov, okres Děčín	Teplice, okres Teplice (1.)
Kalek, okres Chomutov	Třeбенice, Lipá, Lhota, Medvědice, Mrsklesy, Sutom, okres Litoměřice
Keblice, okres Litoměřice	Třebušín, okres Litoměřice
Klapý, okres Litoměřice	Újezdeček, okres Teplice
Kleneč okres Litoměřice	Úštěk, okres Litoměřice
Kostomlaty pod Řípem, okres Litoměřice	Velemín, okres Litoměřice
Koštice, okres Louny	Velké Březno, okres Ústí nad Labem
Kozly, okres Louny	Velký Šenov, okres Děčín
Křimov, okres Chomutov	Veltěže, okres Louny
Kunratice, okres Děčín	Verneřice, okres Děčín
Labská Stráň, okres Děčín	Veselé, okres Děčín

Liběšice, okres Litoměřice	Vchynice, Litoměřice
Libochovice, okres Litoměřice	Vilémov u Šluknova, okres Děčín
Libouchec, okres Ústí nad Labem	Vlastislav, okres Litoměřice
Lipno, Lipenec, Drahomyšl, okres Louny	Vražkov, okres Litoměřice
Lišnice, okres Most	Vrutice, okres Litoměřice
Líšňany, okres Louny	Všestudy, okres Chomutov
Litoměřice, okres Litoměřice	Výsluní, okres Chomutov
Lovečkovice, okres Litoměřice	Zabrušany, okres Teplice
Lubenec, okres Louny	Zálužice, okres Louny
Malá Veleň, okres Děčín	Zbrašín, okres Louny
Malé Březno, okres Most	Žabovřesky nad Ohří, okres Litoměřice
Malíč, okres Litoměřice	Žatec, okres Louny
Maššov, okres Chomutov	Žitenice, okres Litoměřice
Měcholupy, okres Louny	Žiželice okres Louny

Zdroj: dotazníkové šetření, 2022

8.3 Otázka č. 3

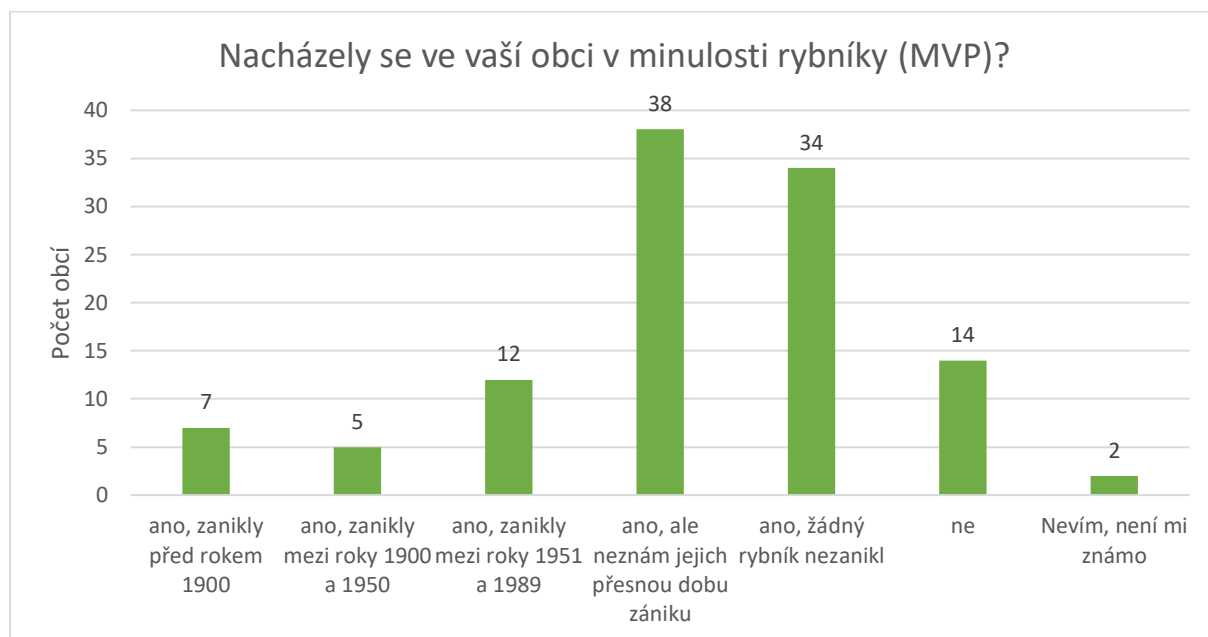
Obr. 14 Počet obyvatel vybraných obcí Ústeckého kraje v roce 2022

(zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

Třetí otázka zjišťovala počet obyvatel v jednotlivých obcích, které zodpověděly dotazníkové šetření. Nejvíce respondentů zastupovalo obce, jejichž počet obyvatel se pochyboval v roce 2022 mezi 501 a 2000. Jedná se tedy o středně velké obce, které již ve většině případů mají dostatečnou rozlohu na umístění malých vodních ploch. Samozřejmě nelze vždy spojovat velikost území a počet obyvatel, nicméně určitý předpoklad pro to tu je.

Ostatní kategorie počtu obyvatel byly zastoupeny poměrně rovnoměrně s tím, že nejméně respondentů bylo z obcí, které mají 250 a méně obyvatel. Pro malé obce bývá často velmi složité sehnat někoho, kdo se bude dotačním titulům věnovat, a proto dle mého názoru nebylo zastoupení těchto respondentů nikterak veliké. Jedná se však pouze o můj neověřený názor.

8.4 Otázka č. 4

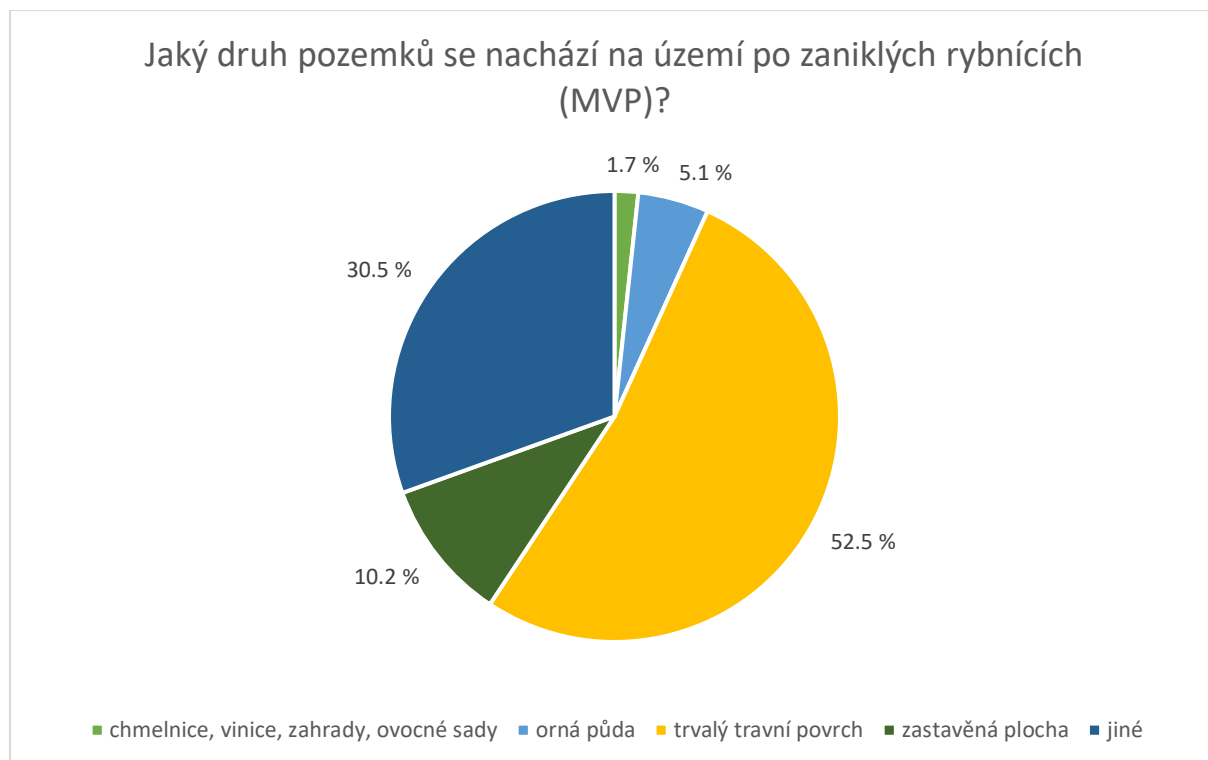

Obr. 15 Vybrané obce Ústeckého kraje se zaniklými rybníky k roku 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

Zatímco otázka č. 1 se věnovala tomu, zda se aktuálně nachází na daném území alespoň 1 rybník či malá vodní plocha, otázka č. 4 zjišťovala, zda se na území dané obce nacházely rybníky v minulosti, případně ve kterém období zanikly. Někteří respondenti uvedly, že se na jejich území rybníky ani MVP v minulosti nenacházely, konkrétně šlo o 14 respondentů. Naopak největší podíl respondentů odpovědělo, že se na jejich území rybník nebo MVP nacházel/a, avšak netuší, jaká je jejich přesná doba zániku. Vzhledem k určité vytíženosti některých představitelů konkrétních obecních úřadů si však myslím, že pokud by jednotliví respondenti věnovali dotazníku o něco více času, určitě by doba zániku těchto vodních ploch byla dohledatelná. U těch, kteří znají přesnou dobu zániku pak nepatrně převažují obce, na jejich území tyto plochy zanikly v období mezi roky 1951 a 1989. Z předchozích kapitol (viz odstavec o rušení rybníků) lze však vyčíst, že obecně se na našem území rušily ve velkém

rybníky již dříve. Je tedy možné, že obce, které zodpověděly dotazník byly buďto výjimkou v rámci našeho území, nebo jsou výsledky zkresleny právě díky těm respondentům, kteří zodpověděli, že neznají přesnou dobu zániku. Velký počet obcí také odpověděl, že žádný z rybníků nezanikl, což je zvláštní, avšak potěšující informace.

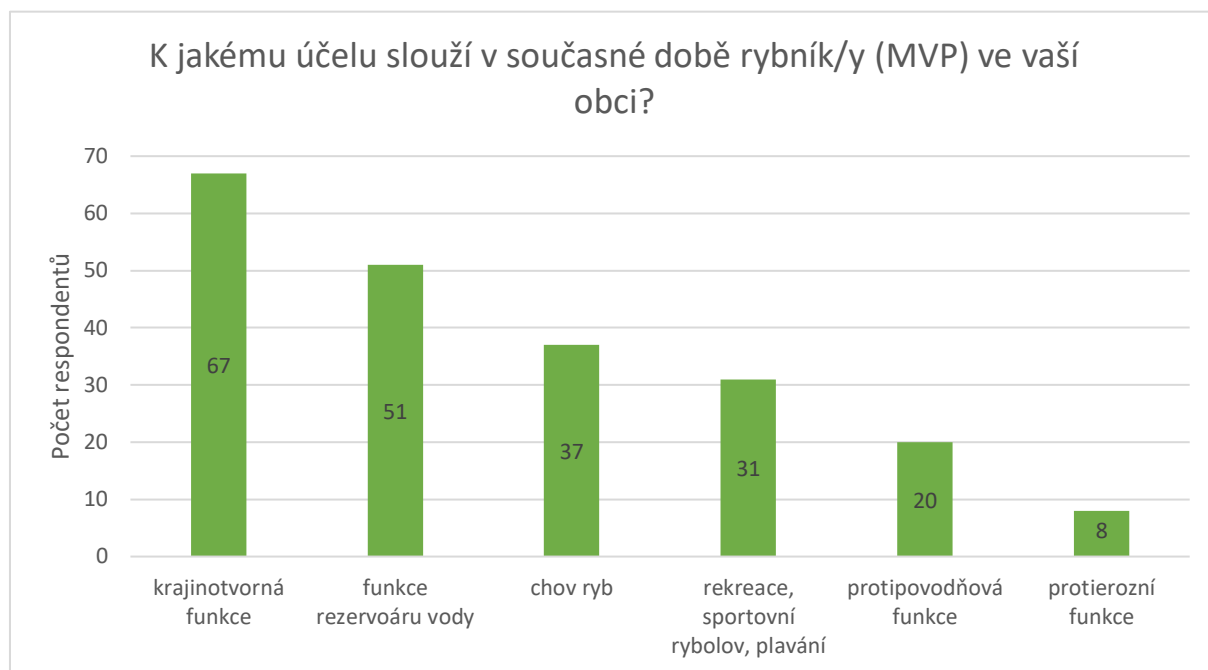
8.5 Otázka č. 5

Obr. 16 Využití pozemků po zaniklých rybnících (MVP) u vybraných obcí Ústeckého kraje k roku 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

Otázka č. 5 navazuje plynule na otázku č. 4, která se věnovala tomu, zda a kdy zanikly rybníky či MVP na území dotazovaných obcí. Otázka č. 5 se věnuje tomu, jak jsou využívány pozemky u těch obcí, kterých se zaniknutí týkalo. Lehce přes polovinu respondentů odpovědělo, že aktuálně se na pozemku, kde se dříve nacházela vodní plocha nachází trvalý travní povrch, 10,2 % respondentů uvedlo, že se na daném místě nachází zastavěná plocha, 5,1 % uvedlo ornou půdu, 1,7 % chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady a poměrně velká část respondentů (konkrétně 30,5 %) uvedlo možnost „jiné“.

8.6 Otázka č. 6

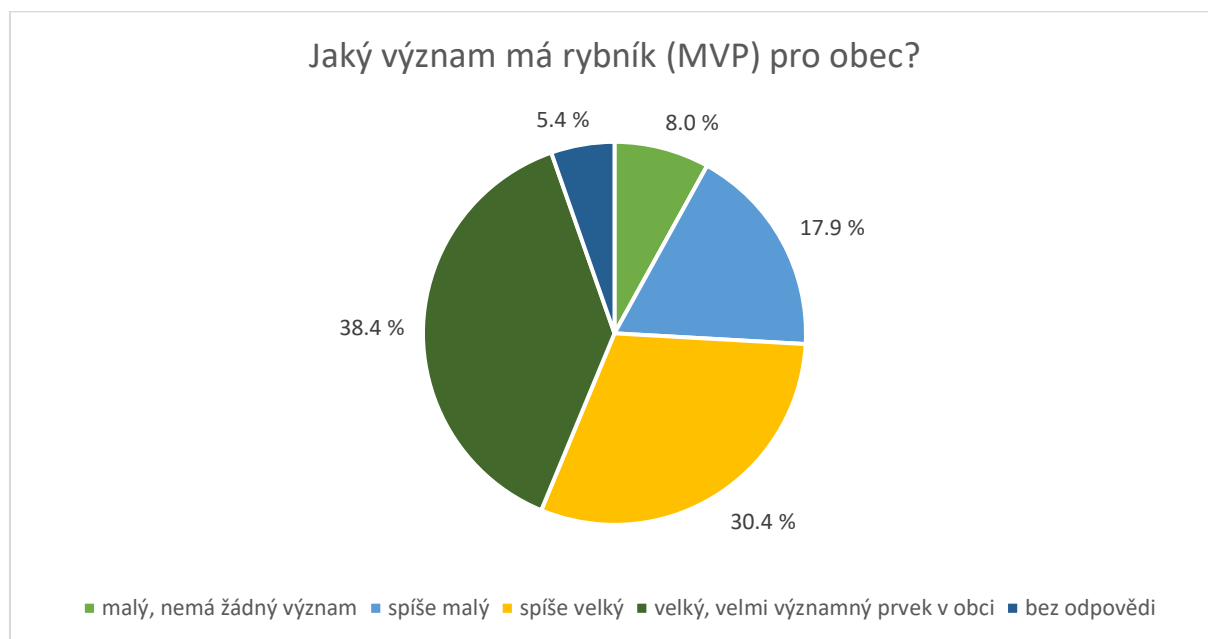
Obr. 17 Využití rybníků (MVP) na území vybraných obcí Ústeckého kraje 2022

(zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

Zatímco předchozí 2 otázky se věnovaly zaniklým rybníkům a případnému využití ploch po těchto vodních plochách, u otázky č. 6 měli respondenti možnost zaškrtnout několik variant podle toho, jakou funkci aktuálně plní rybníky (MVP) na území jejich obce. Vzhledem k tomu, že některé vodní plochy plní funkcí hned několik a také kvůli tomu, že u několika obcí se nachází hned několik vodních ploch, měli respondenti možnost vybrat hned více možností.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že nejvíce využívanou funkcí je funkce krajinotvorná, a to hned v 67 případech. Další významné zastoupení má v 51 případech funkce rezervoáru vody, která je bez pochyby také velmi důležitou funkcí. Dalšími funkcemi byly chov ryb (37 respondentů), rekreace, sportovní rybolov a plavání (31 respondentů) a nejmenší zastoupení měly funkce protipovodňová (20 respondentů) a protierozní (pouze 8 respondentů). U této otázky mě překvapilo, jak málo vodních ploch plní u dotázaných obcí protipovodňovou funkci. Je však pravdou, že ne všude je riziko povodní veliké. Druhým překvapením pro mne bylo, že pouze 31 respondentů odpovědělo variantu rekreace, u které bych očekával, že bude právě tou, která bude hojně využívána. Na druhou stranu mě mile potěšil výsledek krajinotvorné funkce, kterou i já osobně považuji za velmi podstatnou.

8.7 Otázka č. 7

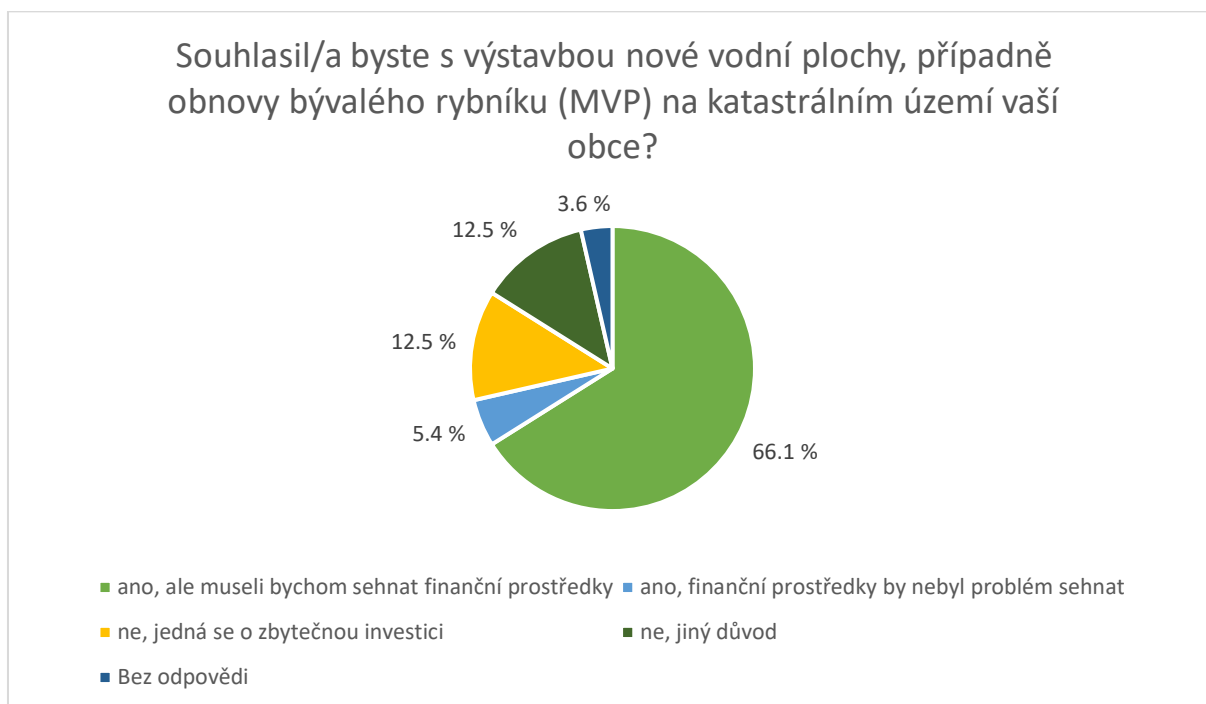

Obr. 18 Význam rybníků (MVP) pro vybrané obce Ústeckého kraje v roce 2022

(zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

Vzhledem k tomu, jak moc se v současné době hovoří o potřebě malých vodních ploch a jejich významu, tato otázka, ač je položena velmi jednoduše, skrývala odpovědi na to, jaký má doopravdy pro dané obce rybník (MVP) význam. Nejvíce obcí (38,4 %) označilo, že pro ně má rybník (MVP) velký význam, k tomu dalších 30,4 % označilo, že pro ně má „spíše velký“ význam. Tato čísla dávají dohromady téměř 70 % obcí, pro které mají tyto plochy velký (spíše velký) význam, což je výborná zpráva pro budoucnost těchto vodních ploch, nicméně jsem osobně očekával, že budou procenta daleko vyšší. 17,9 % obcí odpovědělo, že pro ně má rybník (MVP) pouze „spíše malý“ význam a u 8,0 % obcí je význam těchto ploch malý nebo dokonce žádný. Někteří respondenti tuto otázku vynechali.

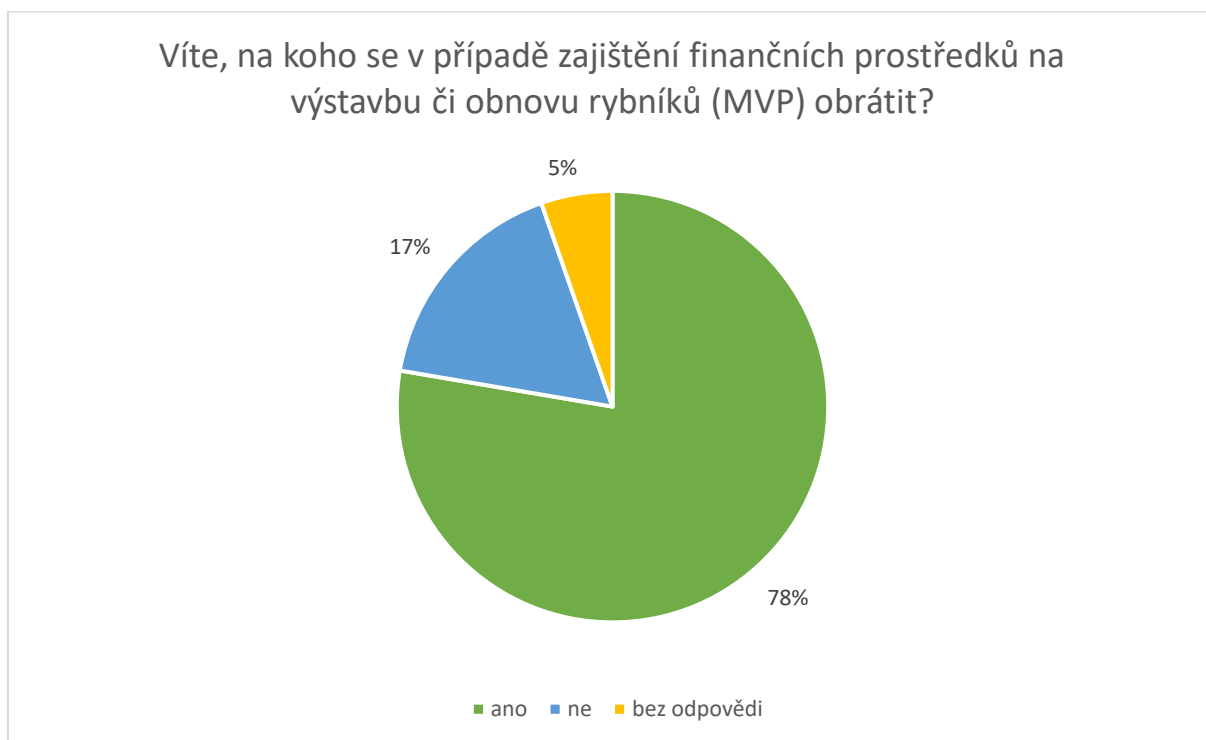
8.8 Otázka č. 8

Obr. 19 Souhlas s výstavbou či obnovou rybníku (MVP) v rámci vybraných obcí Ústeckého kraje v roce 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

V pořadí 8. otázka „otevírala“ sadu otázek, zaměřující se na budování či obnovu rybníků a MVP. Většina dotazovaných obcí by souhlasila s výstavbou nebo obnovou vodních ploch, nicméně pouze 5,4 % obcí by to zvládlo s tím, že by pro ně nebyl problém sehnat finanční prostředky. Daleko větší skupinu obcí pak tvoří ty, které by s tímto krokem souhlasily, nicméně museli by na obnovu či výstavbu ploch sehnat finanční prostředky. Zbylé obce pak z některých důvodů nemají zájem o tuto činnost. Překvapující pro mne byla informace, že 12,5 % obcí si myslí, že výstavba nebo obnova malých vodních ploch je zbytečnou investicí, osobně jsem si myslel, že pro většinu respondentů bude mít v dnešní době tento krok určitý význam.

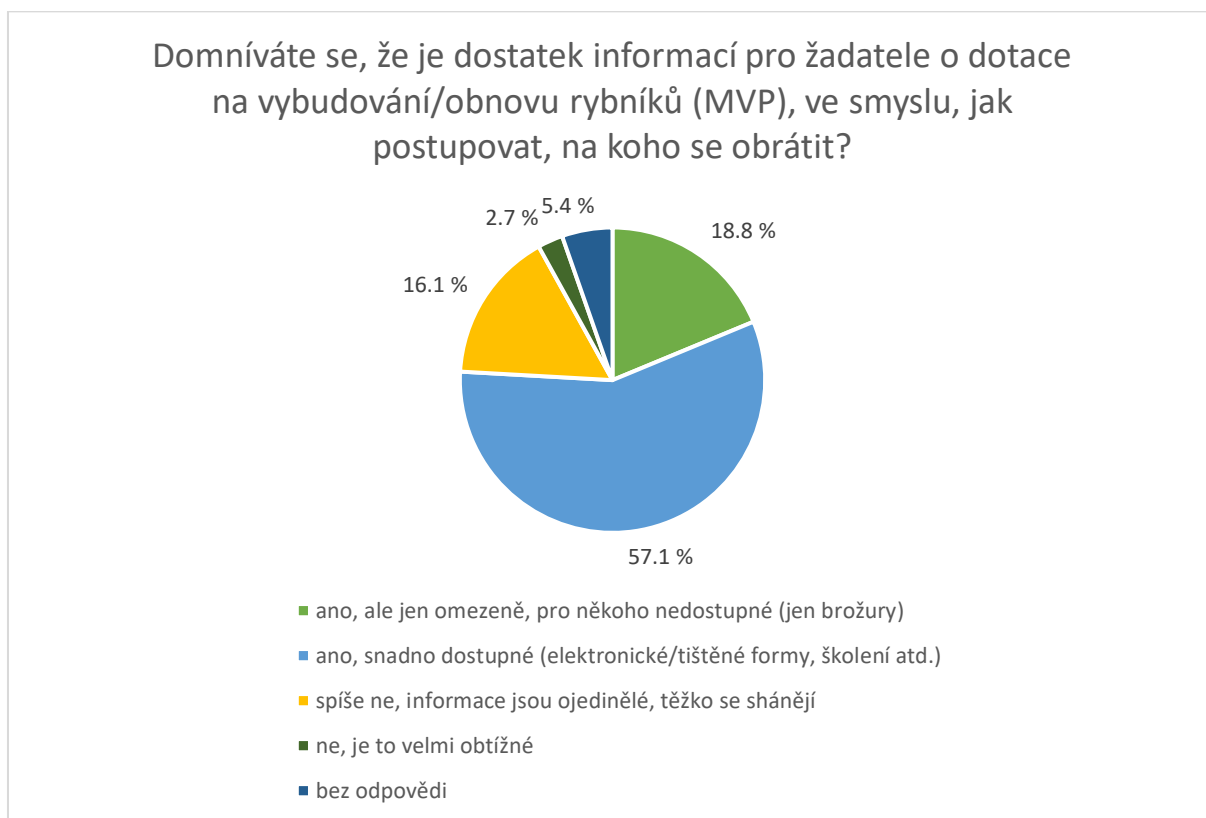
8.9 Otázka č. 9

Obr. 20 Výsledky dotazníkového šetření 9. otázky (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

Na otázku, zda by v případě zajištění finančních prostředků věděli respondenti, na koho se obrátit odpověděla velká většina (78 %), že by byli schopni obrátit se na potřebnou osobu či instituci, což lze hodnotit velmi kladně. Na druhou stranu i číslo 17 %, které označuje ty, kteří by nevěděli, na koho se obrátit se zdá být nemalé, a proto by určitě bylo vhodné lepší poučení a informovanost pro tyto obce, aby jim jednoduchost prospěla pro zlepšení krajiny v jejich obcích.

8.10 Otázka č. 10

Obr. 21 Dostupnost informací ohledně dotací pro vybrané obce Ústeckého kraje v roce 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

Z předchozích dvou otázek, týkajících se výstavby nových či obnovy stávajících rybníků a malých vodních ploch vyplývá, že většina obcí by se stavěla k této možnosti pozitivně, ačkoli by bylo potřeba sehnat finance, jež jsou k dispozici právě díky dotacím. Více než $\frac{3}{4}$ dotazovaných by také vědělo, na koho se v případě potřeby financí mělo obrátit. Vzhledem k tomu, že významnou roli ve financování hrají právě dotace, zabývala se otázka č. 10 právě tím, zda je vůbec dostatek informací pro ty, kteří by chtěli o dotaci žádat. Zda je dostatek informací pro žadatele o tom, jak postupovat a na koho se obrátit.

Právě složitost dotačního systému bývá často zmiňována jako problém, který vede k nevyužití některých dotací. V tomto případě vzešlo z dotazníkového šetření, že nadpoloviční většině (57,1 %) přijdou informace, elektronické i tištěné či školení, snadno dostupné. Pro dalších 18,8 % jsou informace dostupné, avšak v omezené míře. Naopak pouze pro necelá 3 % respondentů jsou informace velmi obtížně dostupné.

Z mého osobního pohledu byly výsledky této otázky možná ty nejvíce překvapivé. Často se setkávám s tím, že dotační systém je velice složitý, informace jsou nedostupné a

komplikovanost je to, co obcím tíží žádosti o dotace. Z mého dotazníkového šetření však vzešlo, že pro cca ¾ obcí jsou alespoň v nějaké míře informace dobře dostupné, což je rozhodně pozitivní výsledek.

8.11 Otázka č. 11

Tab. 19 Dostupnost informací o dotacích pro vybrané obce Ústeckého kraje v roce 2022

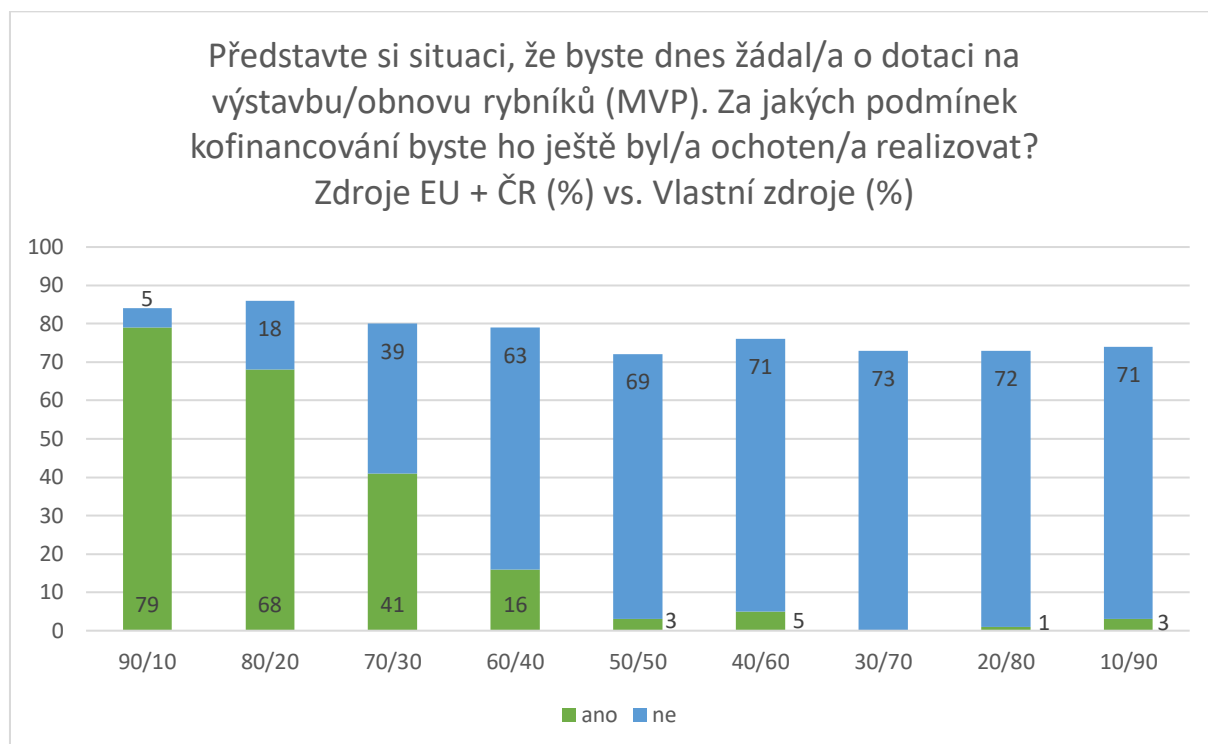
Informace	Průměrná známka
Technické parametry k vybudování/obnově plochy rybníků	2,5
Ekonomické informace, náklady, přínosy projektu	2,6
Jak vyplnit a připravit projekt	2,7
Jak dále využívat plochu rybníků, příklady dobré praxe	2,4
Údržba rybníků, následná péče	2,5

Zdroj: dotazníkové šetření, 2022

V pořadí 11. otázka zněla „Označte číslem 1 až 5 (známky jako ve škole, tj. 1 = nejlepší), jaké typy informací si myslíte, že jsou žadatelům o dotace přístupné pro podání a realizaci projektu na výstavbu/obnovu rybníku (MVP).“ Předchozí otázka tedy zjišťovala pouze obecně, zda jsou informace dobře dostupné, z šetření vyšlo, že ano. Jedenáctá otázka se zaměřuje na dostupnost konkrétních informací.

Výsledky vyšly velmi vyrovnaně a průměrné známky u jednotlivých typů informací se pohybují dle výsledků mezi 2,4 a 2,7. Není zde tedy žádná informace, která by byla velmi dobře dostupná, ale ani žádná, která by byla velmi špatně dostupná. Pokud bychom hodnotily slovy jako ve škole, u všech 5 dotazovaných informací se jedná o „lepší průměr“.

8.12 Otázka č. 12

Obr. 22 Možnosti kofinancování ze zdrojů EU + ČR (%) u vybraných obcí Ústeckého kraje v roce 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

V současné době lze říci, že většina obcí se při větších výstavbách či obnovách čehokoli velmi často spoléhá právě na podporu státních či evropských dotací. Tento předpoklad poměrně přesně potvrdilo také dotazníkové šetření, ze kterého vzešlo, že nejvíce obcí by o dotaci žádalo v případě, že z vlastních zdrojů by bylo zapláceno pouze 10 % částky, zatímco zbylých 90 % by bylo placeno ze zdrojů ČR + EU. Pouze 5 obcí, které na tuto otázku odpověděly by do žádosti o dotaci nešlo ani v případě, že by bylo 90 % hrazeno z jiných zdrojů než vlastních.

Některé otázky respondenti vynechali, proto celkový součet obcí u různých poměrů kofinancování není stejný. To však nemění nic na faktu, že s tím, jak klesá procento příspěvku na financování ze zdrojů EU + ČR klesá také počet obcí, které by do žádosti o dotaci na výstavbu nebo obnovu rybníků (MVP) šly.

8.13 Otázka č. 13 + 14

Obr. 23 Realizovaná opatření pro zlepšení stavu vod ve vybraných obcích Ústeckého kraje v roce 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

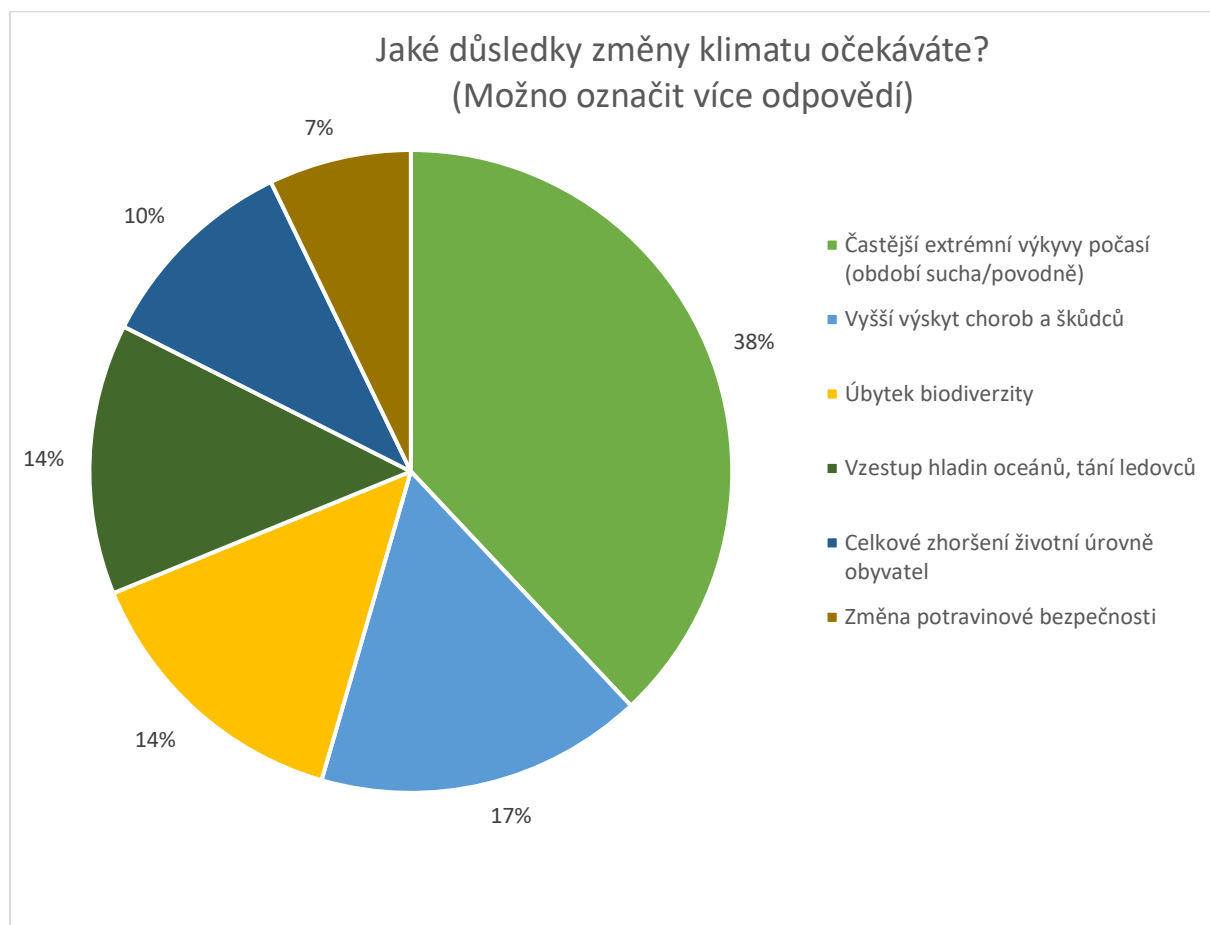
Další skupina otázek se zaměřila na to, zda byla v obcích realizována některá opatření, která by přispěla ke zlepšení stavu vod a případně o jaká opatření se jednalo. V 67 % obcí, které otázku zodpověděly bylo realizováno některé z opatření pro zlepšení stavu vody, naopak 31,3 % obcí žádné opatření nerealizovalo.

U obcí, které realizovaly některé z opatření výrazně převažovaly 2 typy opatření. Nejvíce obcí uvedlo, že u nich v obci došlo výstavbě nebo obnově ČOV, konkrétně se jednalo o 39 případů. O něco méně (31 obcí) na svém území uskutečnilo odbahnění malé vodní plochy, většinou se jednalo o rybníky. Mezi další opatření, která byla realizována patřila revitalizace kanalizace nebo vodního toku či nádrže, výstavba nové vodní plochy, obnova MVP, revitalizace tůní, infiltrace podzemních vod, revitalizace přírodního koupaliště nebo protipovodňová opatření (viz Obr. 24).

Obr. 24 Realizovaná opatření pro zlepšení stavu vod ve vybraných obcích Ústeckého kraje v roce 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

8.14 Otázka č. 15 + 16

Obr. 25 Očekávané důsledky změny klimatu dle vybraných obcí Ústeckého kraje v roce 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

U otázky č. 15 byli respondenti dotazováni, jaké očekávají důsledky změn klimatu, přičemž jejich odpovědi mohli být mnohonásobné, tzn. mohli si vybrat tolik důsledků, kolik sami uznali za vhodné.

Nejčastější odpovědí bylo očekávání častějších extrémních výkyvů teplot (sucho/povodně), což je samo o sobě problém, který se velmi blízko dotýká každé jednotlivé obce, jelikož období sucha i období povodní mívá často katastrofální důsledky i pro velmi malé obce. Poměrně vyrovnané, ale také časté odpovědi byly úbytek biodiverzity, vyšší výskyt chorob a škůdců nebo vzestup hladin oceánů či tání ledovců.

Z odpovědí v otázce č. 16 lze vyčíst, že přestože je spousta důsledků změny klimatu, kterých je třeba se obávat, drtivá většina obcí souhlasí s tvrzením, že bude výstavba nebo obnova malých vodních ploch vzhledem ke změně klimatu potřebná. Pouze 2 obce uvedly odpověď „ne“ a 2 obce neodpověděly vůbec. Zbylých 108 obcí uvedlo, že si myslí, že výstavba

nebo obnova malých vodních ploch bude potřebná právě pro omezení rizik, která budou vyvolávána postupnou změnou klimatu.

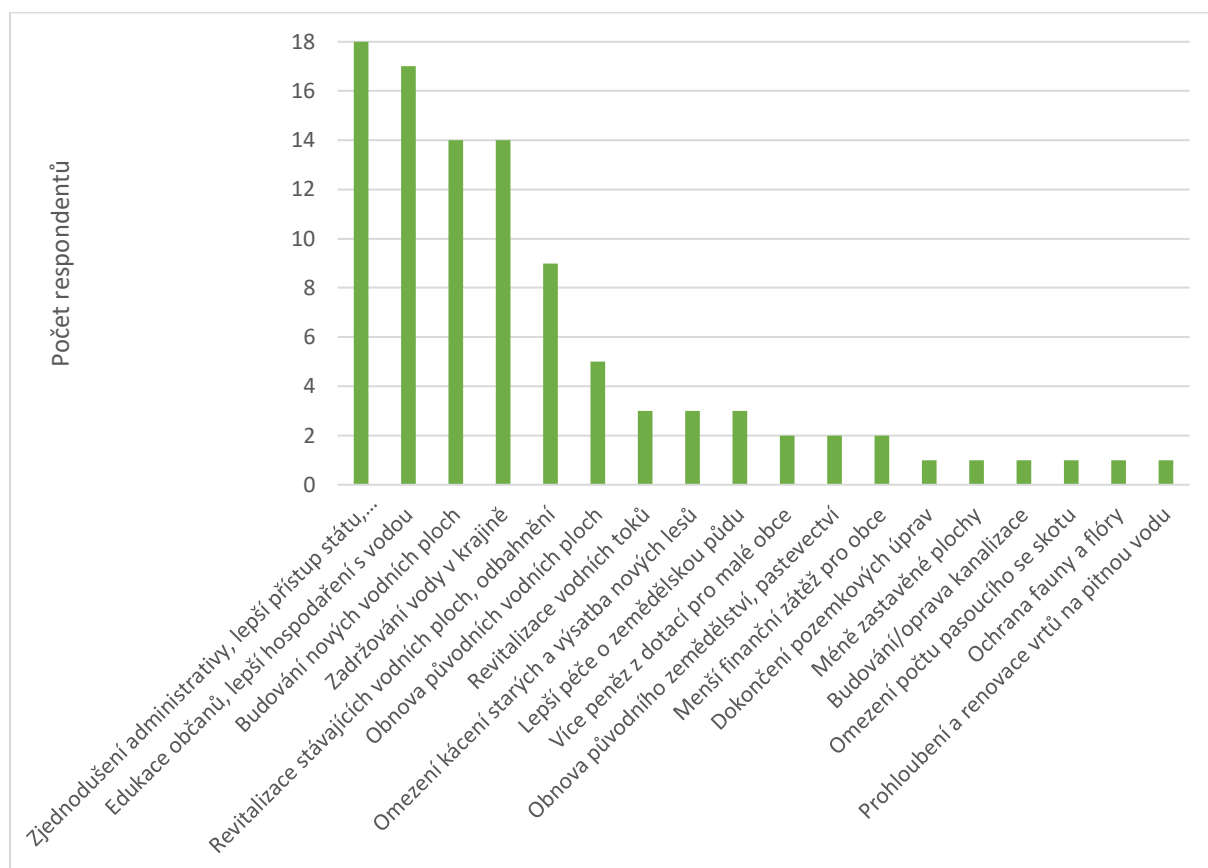
Změna klimatu nás již zasahuje v současné době a téměř s jistotou lze říci, že bude zasahovat i nadále, proto i já souhlasím s drtivou většinou obcí, která se staví pozitivně k výstavbám a obnovám malých vodních ploch, které mají bez pochyby velký význam pro lokální klima.

Obr. 26 Potřeba výstavby/obnovy MVP vzhledem ke změně klimatu ve vybraných obcích Ústeckého kraje v roce 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

8.15 Otázka č. 17

Poslední otázka dotazníkového šetření byla zadána otevřenou formou, tedy každý z respondentů měl otevřeně odpovědět, „**co by se mělo podle nich změnit v budoucnu pro zlepšení vodního režimu v katastru jejich obce**“. Některé odpovědi se opakovaly v podobné znění, jiné byly naopak ojedinělé. Odpovědi jsou tedy seskupeny do jednotlivých celků, které zhruba odpovídají tomu, jak odpověď zněla.

Obr. 27 Činnosti pro zlepšení vodního režimu ve vybraných obcích Ústeckého kraje v roce 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

Z otevřených odpovědí, u kterých se respondenti více či méně rozepsali vyplynulo, že největším problémem, který by byl do budoucna potřeba změnit je administrativa a přístup státu či organizací jako CHKO apod. Z odpovědí lze vyčíst, že obce se staví k dotačním titulům velmi negativně právě proto, že jim přijde velmi složitá administrativa, která je potřeba pro získání dotace i pro jednu jedinou vodní plochu. Často se u otázek opakovalo, že přes velikou snahu dotací dosáhnout stojí v obcích složitost administrativy a neustále překážky, které jsou jim „házeny pod nohy“. I z mého osobního pohledu je právě problém složitosti administrativy ohledně všech dotačních titulů tím hlavním, co obce trápí. Rozumím tomu, že

je vše potřeba mít papírově podložené a znám to i ze své pracovní praxe, nicméně také věřím, že vždy je cesta, jak lze vše zjednodušit.

Druhá nejčastější odpověď se týkala **edukace občanů, a to především v otázce hospodaření s vodou**. Obce by si velmi přály, aby se občané naučily s vodou šetřit, neplýtvat a naplno využívat také vodu dešťovou. Vzhledem k tomu, že je mým oborem pedagogika, vím, že tento problém lze řešit již od brzkého věku a s edukací tohoto typu by se mělo začínat již v mateřských školách, ale nemělo by se se vzděláváním ohledně tohoto problému přestávat ani ve věku dospělém. Obce se bohužel opravdu často setkávají s velmi špatným hospodařením s vodou a plýtváním, s čímž souvisí také další velmi častá odpověď, kterou je **potřeba zadržování vody v krajině**, což velmi úzce souvisí právě s lepším hospodařením.

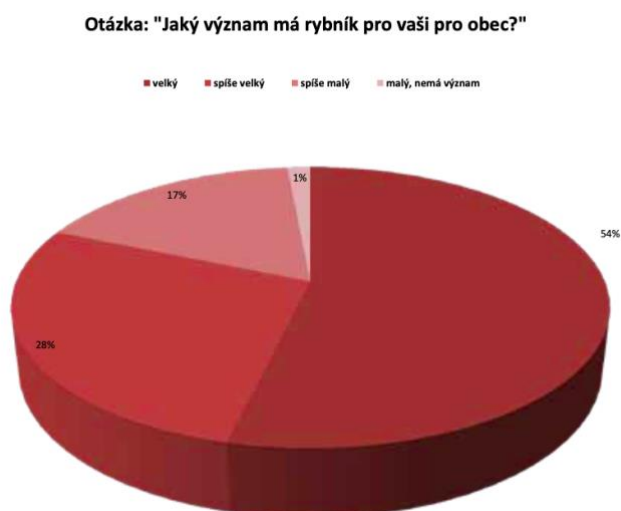
S lepším zadržováním vody souvisí také poslední ze 4 nejčastějších odpovědí, a to **budování nových vodních ploch**. Právě budování nových vodních ploch, případně jejich revitalizace či obnova přispívají k lepšímu zadržování vody v krajině, a to je právě to, o co obcím jde, jelikož voda je, vždy byla a vždy bude tím, co budou obce potřebovat v dostatečné míře a dobré kvalitě.

Mezi další individuální, ale zajímavé odpovědi patřily například omezení pasoucího se skotu, menší procento zastavěné plochy, revitalizace vrtu pro pitnou vodu, obnova původního zemědělství a další... Toto jsou odpovědi, které se sice vyskytovaly ojediněle, nicméně si myslím, že by se daly přiřadit jistě i k dalším obcím.

8.16 Porovnání výsledků dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření, které je jednou z hlavních částí této diplomové práce bylo vypracováno na základě dotazníkového šetření z roku 2014 využitého v publikaci **Zaniklé rybníky v České republice (Rozkošný, Pavelková, David, Trantinová a kol., 2015)**. Dotazník ve zmíněné publikaci s odpověďmi celkem 134 respondentů z menších či středních obcí (do 5 000 obyvatel), dotazník v této práci pracoval také s obcemi, které mají nad 5 000 obyvatel, tedy zde je rozdíl. Dalším rozdílem je to, že dotazníkové šetření v této práci pracuje s obcemi pouze Ústeckého kraje a dotazník z publikace Zaniklé rybníky v České republice oslovil obce z celé republiky. Právě z tohoto důvodu jsou v následujících odstavcích porovnány výsledky Dotazníkového šetření pro obce Ústeckého kraje z roku 2022 s odpověďmi z dotazníkového šetření pro menší a střední obce na území České republiky v roce 2014. Pro porovnání jsou vybrány právě ty otázky, které vykazují největší rozdíly.

První otázkou s výraznějšími rozdíly ve výsledcích je otázka „**Jaký význam má rybník (MVP) pro vaši obec?**“.

Obr. 28 Význam rybníku pro vybrané obce ČR v roce 2014 (zdroj: zaniklé rybníky, 2014)

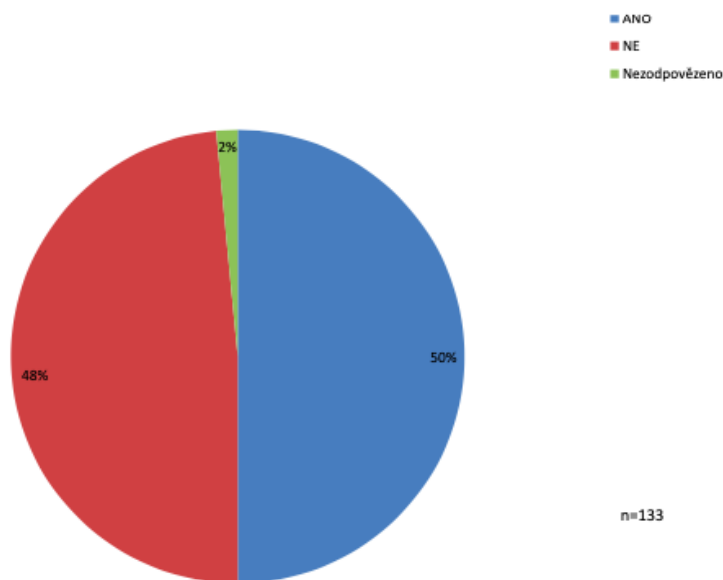

Obr. 29 Význam rybníku (MVP) pro vybrané obce Ústeckého kraje v roce 2022
(zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

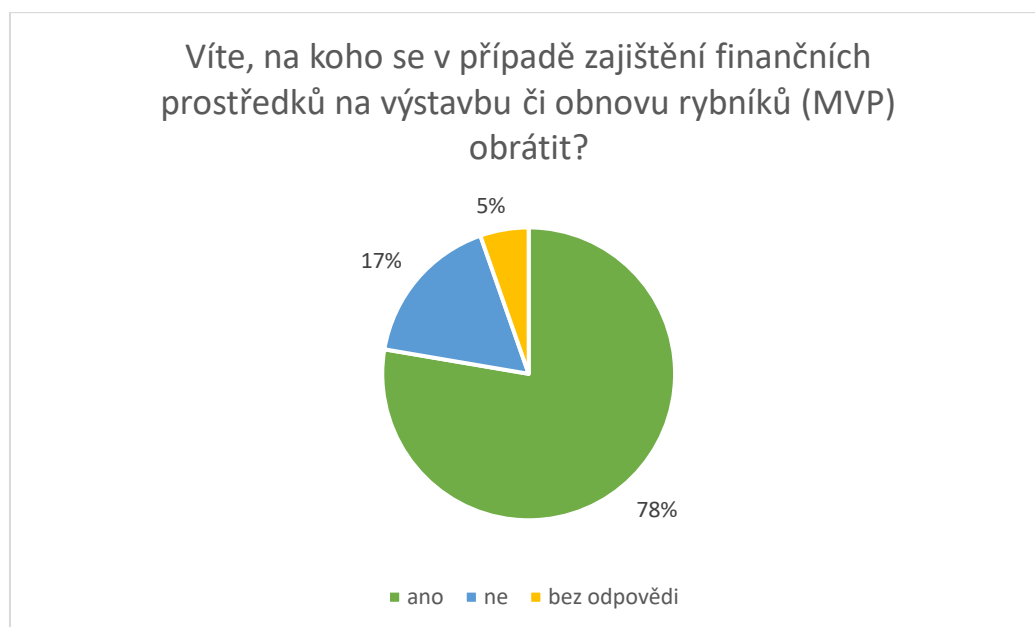
První vybraná otázka pro porovnání odlišností vykazuje největší rozdíl v té možnosti, kdy respondenti odpovídali, že pro ně má rybník (MVP) velký význam. Zatímco výsledku z celorepublikového průzkumu z roku 2014 ukazují, že má rybník pro obce velký význam v 54 %, v případě dotazníkového šetření z Ústeckého kraje z roku 2022 je to pouhých 38,4 %. Po zhodnocení lze tedy říci, že u obcí v Ústeckém kraji v roce 2022 je menší zastoupení těch, pro které má rybník na jejich území velký význam než u celorepublikového výsledku z roku 2014. Vzhledem k rozdílnosti mezi lety 2014 a 2022 by byl rozhodně lepším výsledkem ten, který by ukazoval, že mají obce pocit, že u nich rybníky mají daleko větší význam.

Další porovnávanou otázkou je otázka „**Víte, na koho se v případě zajištění finančních prostředků obrátit?**“

Otázka: "Víte na koho se v případě zajištění finančních prostředků obrátit?"

Obr. 30 Informovanost vybraných obcí ČR v roce 2014 (zdroj: zaniklé rybníky, 2015)

Obr. 31 Informovanost vybraných obcí Ústeckého kraje v roce 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

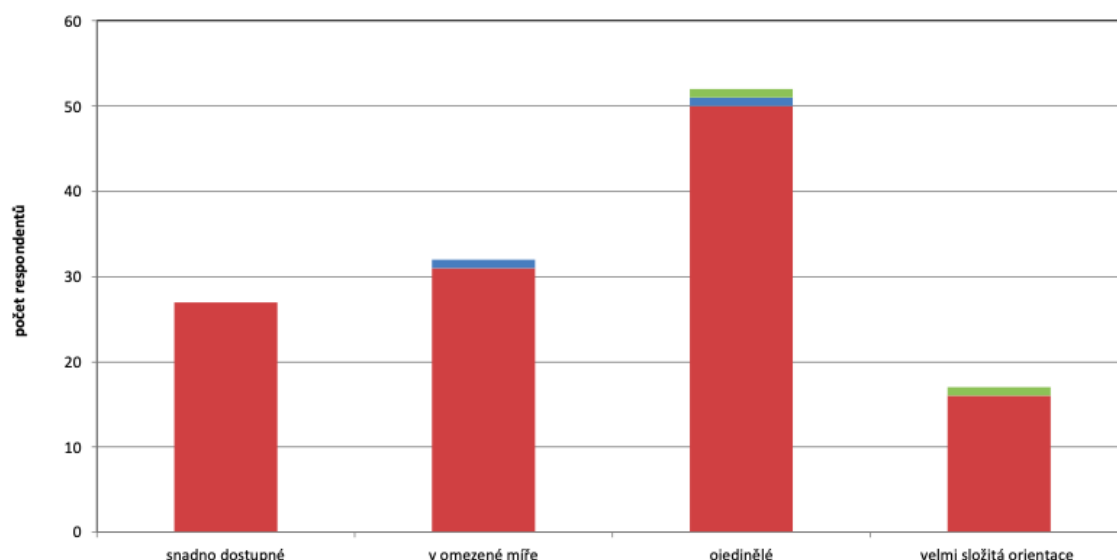
Výsledky celorepublikového průměru u obcí z roku 2014 ukazují, že informovanost o tom, zda obce ví, na koho se obrátit v případě potřeby zajištění finančních prostředků na výstavbu či obnovu rybníků tyto obce rozděluje na dvě poloviny. Zatímco 50 % obcí by vědělo, na koho se obrátit, dalších 48 % by naopak nevědělo, zbylé obce otázku nezodpověděly.

Velmi dobrým výsledkem v porovnání s druhým dotazníkem je proto výsledek z obcí v Ústeckém kraji z roku 2022, který ukazuje, že 78 % respondentů by vědělo, na koho se v daném případě obrátit. Tento výsledek, kdy více než ¾ dotazovaných ví, na koho se obrátit hodnotím velmi pozitivně.

Z osobního hlediska si myslím, že je tento výsledek dán především rozdílem v čase, kdy v roce 2022 je možnost šíření informací a edukace daných obcí rozhodně na vyšší úrovni než v roce 2014. Naopak si nemyslím, že by v Ústeckém kraji byla informovanost o tolik lepší než ve zbytku České republiky.

V pořadí třetí porovnávanou otázkou je otázka „**Domníváte se, že je dostatek informací pro žadatele o dotace?**“.

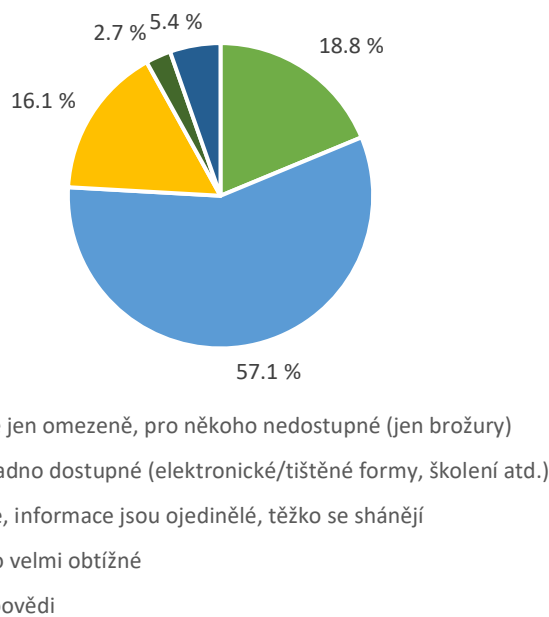
Otázka: "Domníváte se, že je dost informací pro žadatele? "

n=126

Obr. 32 Dostupnost informací pro žadatele dotací ve vybraných obcích ČR v roce 2014 (zaniklé rybníky, 2015)

Domníváte se, že je dostatek informací pro žadatele o dotace na vybudování/obnovu rybníků (MVP), ve smyslu, jak postupovat, na koho se obrátit?

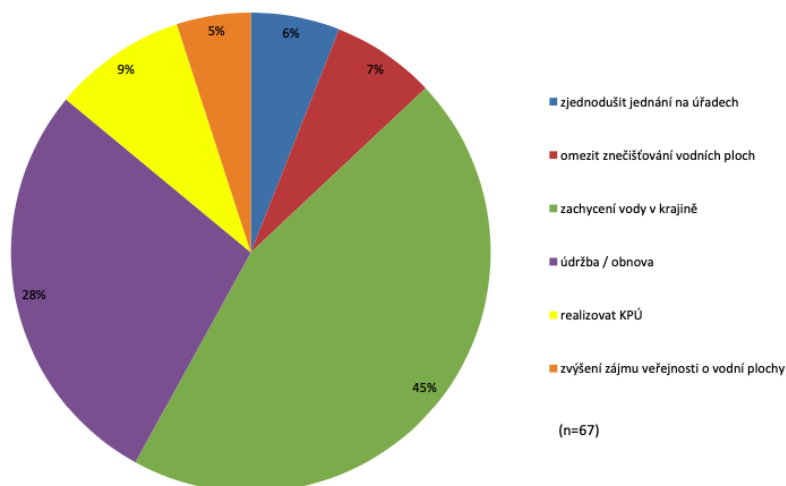

Obr. 33 Dostupnost informací pro žadatele dotací ve vybraných obcích Ústeckého kraje v roce 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

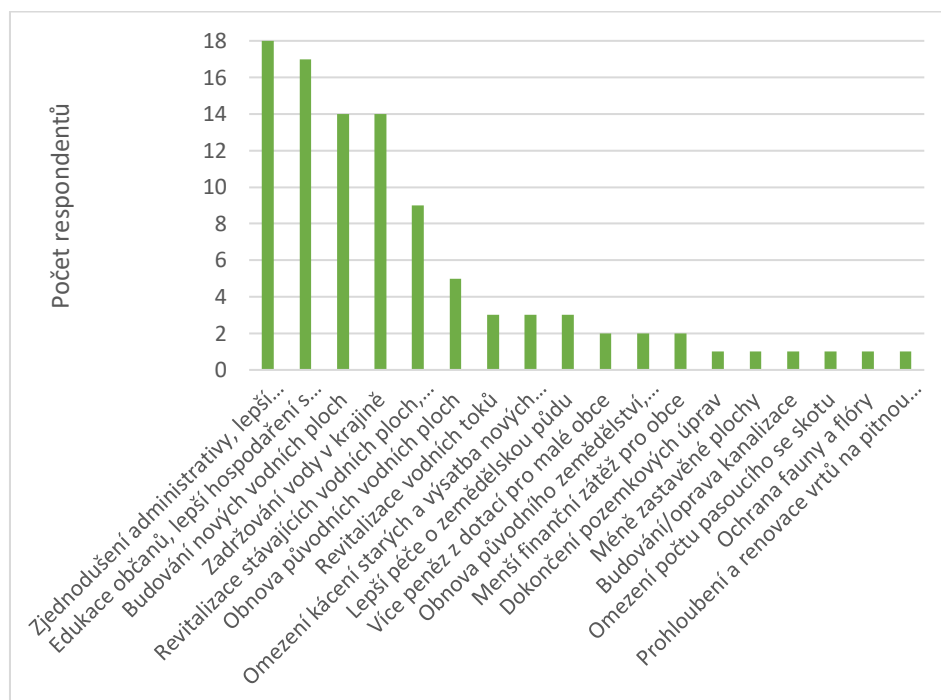
I další porovnávaná otázka se zaměřuje na informovanost ohledně dotací pro žadatele. Stejně jako u předchozí porovnávané otázky zde dopadly výsledky kladněji u respondentů z Ústeckého kraje v roce 2022. V tomto případě připadají 69 (57 %) respondentům informace snadno dostupné, a to v podobě elektronické, tištěné nebo formou školení. U výsledků celorepublikového šetření v roce 2014 připadaly informace snadno dostupné pouze 27 (20 %) respondentům. I z těchto výsledků vyplývá, že se informovanost po 8 letech velmi zlepšila. Naopak odpověď „ojediněle“ totiž zvolilo v roce 2014 padesát obcí (37 %). V roce 2022 v Ústeckém kraji to už je pouze 19 (16 %).

Poslední porovnání mezi celorepublikovým dotazníkem z roku 2014 a dotazníkem pro obce Ústeckého kraje z roku 2022 pracuje s otevřenou otázkou „Co by se mělo změnit pro vodní režim krajiny?“.

Otázka: "Co by se mělo změnit pro vodní režim krajiny?"

Obr. 34 Možnosti změn pro vodní režim krajiny ve vybraných obcích ČR v roce 2014 (zaniklé rybníky, 2014)

Obr. 35 Možnosti změn pro vodní režim krajiny ve vybraných obcích Ústeckého kraje v roce 2022 (zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

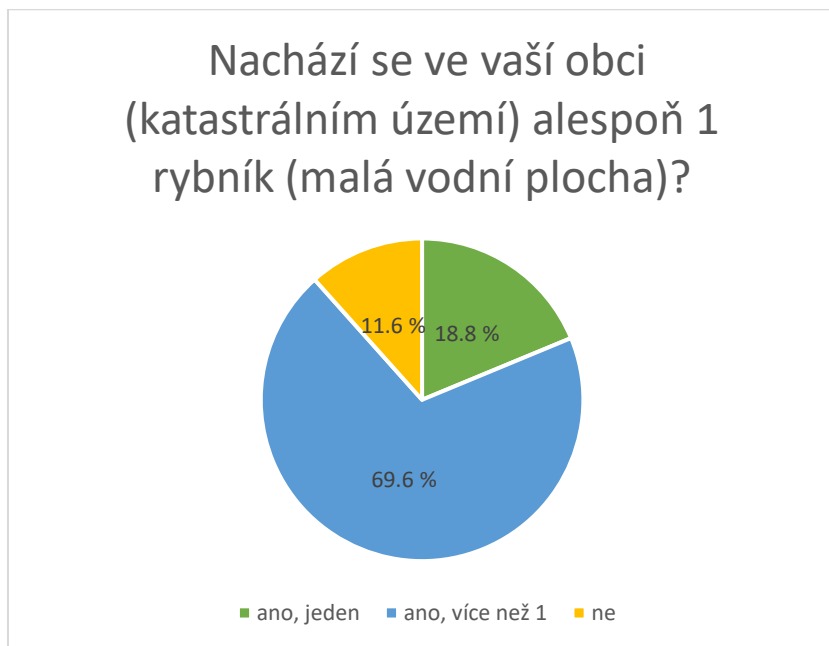
Vzhledem k tomu, že se jednalo o otevřenou otázku, v každém z dotazníků byly odpovědi členěny do různých celků. I přesto se zde najdou celky, které lze porovnat. Největším překvapením pro mě osobně byl rozdíl v tom, že v roce 2014 by pouze 6 % respondentů požadovalo zjednodušení jednání na úřadech, naopak v Ústeckém kraji v roce 2022 to byla nejčastější odpověď. Podobným rozdílem skončila také odpověď edukace občanů, respektive zvýšení zájmu veřejnosti. V Ústeckém kraji v roce 2022 si opravdu velká část respondentů, konkrétně hned 17 představuje lepší edukaci občanů a jejich lepší hospodaření s vodou. Z výsledků lze tedy vyčíst, že si obce přejí v současné době oproti roku 2014 daleko jednodušší administrativu a také zlepšení v přístupu edukaci občanů v oblasti malých vodních ploch.

Na závěr lze říct, že porovnání těchto dvou dotazníkových šetření vykazuje jistý pokrok v určitých oblastech směrem v čase, kdy v roce 2022 dopadly výsledky příznivěji, než v roce 2014. Zároveň bych si dovilil tvrdit, že mezi výsledky z celorepublikového šetření a mezi výsledky v Ústeckém kraji nejsou nijak zásadní rozdíly s ohledem na to, že se jedná o rozdílné oblasti dotazníkového šetření.

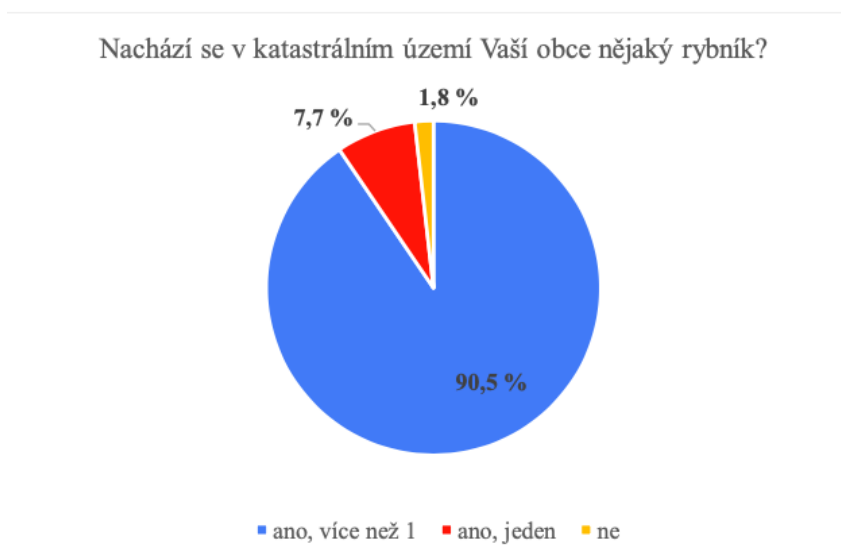
Výše uvedená porovnání zahrnovala porovnání výsledků ze dvou dotazníkových šetření, jednoho z roku 2014 pro respondenty malých a středních obcí v rámci ČR a druhého pro respondenty obcí Ústeckého kraje z roku 2022.

Následující porovnání však budou porovnávat výsledky jiných dvou dotazníkových šetření, respektive prvního, které bude opět zaměřen na obce Ústeckého kraje z roku 2022 a druhého, který zahrnuje výsledky z roku 2021 z kraje Vysočina. Budou zde tedy porovnány výsledky ze dvou odlišných krajů (Ústecký a Vysočina) z přibližně stejného období (rozdíl pouze 1 rok). Pro porovnání jsou využity výsledky z vlastního dotazníkového šetření (Ústecký kraj), a zároveň výsledky z dotazníkového šetření, které je součástí diplomové práce na téma „Dotační politika v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch po roce 2004 na příkladu kraje Vysočina“ (Pišíňová, 2021). V následujících porovnáních tedy budou využity grafy či tabulky ze zmíněné diplomové práce, jejíž součástí dotazníkové šetření bylo a konkrétně se týkalo 271 respondentů.

První otázkou pro porovnání je otázka, zda se na katastrálním území obce nachází rybník (MVP). Zatímco v Ústeckém kraji odpovědělo 69,6 % respondentů, že se na území nachází více než 1 rybník, v kraji Vysočina to bylo hned 90,5 %. Dalších 18,8 % v Ústeckém kraji odpovědělo „ano, jeden“ a v kraji Vysočina tuto odpověď zvolilo 7,7 %. Pokud se tedy čísla shrnou, v Ústeckém kraji se alespoň 1 rybník nachází v 88,4 %. V kraji Vysočina je toto číslo daleko vyšší, a to konkrétně 98,2 %. Je skoro neuvěřitelné, že u téměř 100 % respondentů z kraje Vysočina se nachází alespoň 1 rybník.

Obr. 36 Počet rybníků v katastrálním území vybraných obcí Ústeckého kraje v roce 2022
(zdroj: dotazníkové šetření, 2022)

Obr. 37 Počet rybníků v katastrálním území vybraných obcí kraje Vysočina v roce 2021
(zdroj: DP, Pišíňová, 2021)

Druhou porovnávanou otázkou je otázka č. 5, která zjišťovala, jaké druhy pozemků se nachází na místech po zaniklých rybnících. V Ústeckém kraji v roce 2022 nejvíce respondentů odpovědělo, že na území po zaniklých rybnících se nachází trvalý travní povrch, konkrétně šlo o 52,5 % respondentů. V případě kraje Vysočina z roku 2021 tuto variantu zvolilo 35,2 %.

Druhou nejčastější odpovědí v Ústeckém kraji byla s 30,5 % byla odpověď „jiné“, což odpovídá také výsledkům z Vysočiny, kde tuto variantu zvolilo 35,2 % respondentů, tedy téměř stejně. Ostatní výsledky této otázky byly velmi podobné.

Další otázky z obou dotazníkových šetření nejsou v této diplomové práci porovnávány vzhledem ke skutečnosti, že neobsahovaly příliš rozdílné výsledky, naopak se jednalo velmi často o téměř stejné nebo velmi podobné výsledky. Lze tedy shrnout, že v Ústeckém kraji v roce 2022 dopadly výsledky dotazníkového šetření velmi podobně, jako v kraji Vysočina v roce 2021.

9 Využití problematiky v pedagogické praxi

Vzhledem k tomu, že zaměřením mého studia je pedagogika, stejně tak, jako současné zaměstnání, kdy jsem učitelem na 2. stupni základní školy, rozhodli jsme se s vedoucí diplomové práce RNDr. Renatou Pavelkovou Ph.D., že bude v této DP velmi okrajově zapojeno také možné využití problematiky této DP v pedagogické praxi, konkrétně právě na 2. stupni ZŠ, kde vyučuji.

Žáci na druhém stupni se s pojmem dotační politika téměř nesetkají, ovšem s pojmy Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo životního prostředí nebo třeba Evropská unie se již setkávají během studia na ZŠ častěji. Přestože se s dotační politikou na ZŠ příliš nesetkáváme, určitě jsou cesty, jak lze téma dotací v oblasti obnovy či výstavby malých vodních ploch využít při výuce.

Já osobně bych se zaměřil více na to, jaký význam a přínos pro krajinu mají obnovy a výstavby MVP. Možnosti financování za pomoci národních a evropských dotačních programů bych žákům vysvětlil a zmínil pouze okrajově.

Zmíněné téma obnovy a výstavby malých vodních ploch je žákům možná abstraktnějším tématem, pokud tedy nevidí konkrétní příklady ve svém okolí. Právě z tohoto důvodu bych zapojil tuto problematiku do 8. ročníku, konkrétně do kapitoly „*Místní region*“. V rámci aktivity, která bude popsána dále by byl plněn jeden z výstupů RVP zeměpisu. Plněným výstupem by byl výstup Z-9-6-02 „*hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům*“.

Osobně se domnívám, že žáci by měli co nejvíce poznávat své okolí, včetně možného rozvoje, proto si myslím, že problematiky výstavby a obnovy malých vodních ploch v místním regionu je velmi dobrou možností žáky zavést do okolí a ukázat jim, co vše se vyskytuje v nejbližších km od školy.

Vzhledem k tomu, že vyučuji na ZŠ v Lovosicích, naskytuje se nám s žáky vynikající příležitost. V nedalekém okolí Milešovky totiž dělá neuvěřitelné činy pan Daniel Pitek, který se již dlouhé roky věnuje zemědělství a také výstavbě či obnovy tůní a rybníků. Během svého působení již v okolí Milešovky vybudoval několik desítek tůní a několik rybníků. Jeho činnost je hodnocena velmi kladně a často také oceňována. Mě osobně se jeho působení ohromně líbí a věřím, že by se dalo zapojit právě do výuky na ZŠ.

Konkrétně by zapojení do pedagogické praxe vypadalo tak, že bychom s žáky zavítaly do okolí Milešovky, kde bychom si osobně mohli prohlédnout vybudované tůně či rybníčky, vysvětlit si, jak takové vodní plochy vznikají, jak se budují, ale především to, jaký mají pro krajinu význam a proč vůbec v aktuální době čím dál více dochází k obnově a výstavbám takových vodních ploch.

Osobně zastávám názor, že pokud žáci vidí na vlastní oči prostory, které jsou nedaleko jejich domovů, sami si velmi dobře situaci dokážou představit a uvědomit si i malé významy zdánlivě nezajímavých tůní a rybníků.

Na závěr bych tedy řekl, že ač se může na první pohled zdát, že je téma pro ZŠ velmi komplikované, osobně se domnívám, že každé téma je pro jakékoli věkové složení žáků uchopitelné, pokud se co nejvíce přiblíží jejich blízkému okolí, které je jim více známé.

10 Závěr

Cílem diplomové práce bylo detailně analyzovat dotační programy Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch a detailně analyzovat vybrané projekty v Ústeckém kraji po roce 2004. Dalším z cílů práce bylo získat postoje konkrétních obcí Ústeckého kraje k problematice dotační politiky v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch a následně je detailně analyzovat. V neposlední řadě bylo cílem práce problematiku do pedagogické praxe, konkrétně do výuky na základní škole na konkrétním příkladu.

Dotační programy v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch po roce 2004 jsou rozděleny mezi Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo Životního prostředí.

V rámci Ministerstva zemědělství lze rozdělit programy na evropské a národní. Mezi evropské programy patří programy *LEADR ČR, OP Rozvoje venkova u multifunkční zemědělství 2004–2006, OP Rybářství 2007–2013, Program rozvoje venkova 2007–2013, Program rozvoje venkova 2014–2020, OP Rybářství 2014–2020, OP Rybářství 2021–2027*. Národních programy po roce 2004 byly celkem 4– *Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže, Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích, Prevence před povodněmi, Podpora opatření pro zmírnění dopadů sucha*.

Dotační programy v rámci Ministerstva zemědělství se zaměřují na podporu obnovy a výstavby malých vodních ploch zejména z důvodu udržení funkční zemědělství, rybářství a zmírnění dopadů klimatických změn, zejména pak sucha, které ovlivňuje negativně právě zemědělskou úrodu.

Ministerstvo životního prostředí naopak zaměřuje své dotační programy směrem k udržení biodiverzity, ochraně krajiny, funkčnosti ekosystémů a celkové ochraně přírody a krajiny před nepříznivými klimatickými i antropogenními vlivy. Dotační programy se snaží podporovat obrovský význam a funkci malých vodních ploch v krajině.

V rámci Ministerstva životního prostředí byl již ukončen *OP Infrastruktura*, který se zabýval zlepšováním životního prostředí, zejména pak šlo o prioritu „Zlepšování environmentální infrastruktury“. Nejvýznamnějším programem, dle mého názoru ze všech programů, je *Operační program Životní prostředí*, který je v současné době již ve své 3. etapě, po letech 2007–2013, 2014–2020 jde v současné době o dotační období 2021–2027. Program

s ve velké míře věnuje právě výstavbě a obnově malých vodních ploch pro zlepšení situace v krajině v jednotlivých lokalitách.

Národní dotační programy Ministerstva životního prostředí jsou celkem 2. Jde o programy – *Národní program Životní prostředí* a *Program péče o krajinu*.

V rámci všech dotačních programů bylo investováno do projektů v rámci obnovy a výstavby malých vodních ploch spousta miliard eur. Konkrétní částky jsou uvedeny u jednotlivých dotačních programů.

V rámci dotazníkového šetření bylo zodpovězeno celkem 112 z celkových 354 dotazníků. Dotazník tedy vyplnila cca 1/3 všech dotazovaných respondentů. Výsledky jednotlivých otázek dotazníkového šetření, kterých bylo celkem 17 jsou podrobně popsány v kapitole 8. Z dotazníkového šetření vyplývá, že na většině území obcí se alespoň 1 malá vodní plocha nachází nebo nacházela. Většina obcí si také uvědomuje velký význam těchto ploch a podporuje nebo by podpořila jejich obnovu a výstavbu. Problémem se ukázala být poměrně složitá administrativa v rámci jednotlivých dotačních programů a potřeba velkých financí, bez kterých se jednotlivé projekty neobejdou. Většina respondentů si však uvědomuje, že je potřeba obnovovat a stavět malé vodní plochy z důvodu velkého vlivu na klima, ekosystému a celkově krajinu.

Problematika této diplomové práce lze také začlenit do výuky na základní škole, kde není problém zařadit ji například do očekávaného výstupu RVP Z-9-6-02 „*hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům*“, viz kapitola 9.

Diplomová práce splnila všechny očekávané cíle stanovené na začátku práce.

11 Summary

The diploma thesis deals with the subsidy policy of the Ministry of Agriculture and the Ministry of the Environment. More specifically, it focuses on subsidy policy in the Ústí Region. The diploma thesis is divided into a theoretical part, which contains basic information about water management, legislation and small water bodies. The practical part deals in detail with specific subsidy programs.

The Ministry of Agriculture administers or in the past administered a total of 11 subsidy programs and the Ministry of the Environment 6 programs. Individual subsidy programs can be divided into European and national. European programs are financed from EU funds and national programs from the state budget of the Czech Republic.

Subsidy programs within the Ministry of Agriculture focus on supporting the restoration and construction of small water bodies, mainly for the purpose of maintaining functional agriculture, fishing and mitigating the effects of climate change, especially drought, which negatively affects the agricultural harvest.

The Ministry of the Environment, on the other hand, focuses its subsidy programs towards maintaining biodiversity, protecting the landscape, the functionality of ecosystems and the overall protection of nature and the landscape against adverse climatic and anthropogenic influences. Subsidy programs try to support the enormous importance and function of small bodies of water in the landscape.

The diploma thesis contains the results of a questionnaire survey that was sent by email to 354 municipalities. A total of 112 respondents sent their answers. The questionnaire contained a total of 17 questions and focused on the occurrence, importance, use and restoration of small water bodies in the territory of individual municipalities of the Ústí Region. The results were analyzed in detail by using the Microsoft Excel program and grouped into graphs and tables with a detailed description.

The last part of the thesis describes the possibility of using the topic in pedagogy, specifically in elementary school. The restoration of small water bodies can be included in the "Local region" chapter.

12 Seznam literatury

12.1 Tištěné zdroje

DEMEK, Jaromír a Peter MACKOVČIN, ed. *Zeměpisný lexikon ČR*. Vyd. 2. Brno: AOPK ČR, 2006. ISBN 80-86064-99-9.

PAVELKOVÁ CHMELOVÁ, Renata, Jindřich FRAJER a Patrik NETOPIIL. *Historické rybníky České republiky: srovnání současnosti se stavem v 2. polovině 19. století*. Praha: Výzkumný ústav vodohospodářský T.G. Masaryka, 2014. ISBN 978-80-87402-32-0.

PIŠÍNOVÁ, Jana. *Dotační politika Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch po roce 2004 na příkladu kraje Vysočina*. Olomouc, 2021. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce RNDr. Renata Pavelková Ph.D.

ROZKOŠNÝ, Miloš, Renata PAVELKOVÁ CHMELOVÁ, Václav DAVID a Marie TRANTINOVÁ. *Zaniklé rybníky v České republice: případové studie potenciálního využití území*. Praha: Výzkumný ústav vodohospodářský T.G. Masaryka, 2015. ISBN 978-80-87402-47-4.

Úspěšné projekty Programu rozvoje venkova. Praha: Ministerstvo zemědělství, odbor Řídící orgán PRV, 2012. ISBN 978-80-7434-058-1.

12.2 Elektronické zdroje

Adaptace na změnu klimatu. *Operační program Životní prostředí 2021–2027* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://opzp.cz/specificky-cil/klima/>

BINHACKOVÁ, Alena. Program Prevence před povodněmi I. až IV. etapa. *EAGRI* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/15209904/>

Dotace a půjčky: Národní dotace. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/narodni_dotace

Dotace a půjčky [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

https://www.mzp.cz/cz/dotace_pujcky

Dotace ve vodním hospodářství. *EAGRI: Dotace* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

<https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-ve-vodnim-hospodarstvi/>

Dotační program 129 390 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa“. *EAGRI: Dotace* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

<https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-ve-vodnim-hospodarstvi/drobne-vodni-toky-a-male-vodni-nadrze/>

Dotační program 129 390 „Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa“: Pravidla pro poskytování dotací. *EAGRI* [online]. [cit. 2022-12-29].

Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/file/650511/Pravidla_programu_129_390.pdf

Geologie. *Ústí nad Labem* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://www.usti-nad-labem.cz/cz/volny-cas/turistum/priroda/geologie/>

Geomorfologické členění ČR: Geomorfologické podsoustavy. *Moravské-Karpaty* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: http://moravske-karpaty.cz/prirodni-pomery/geomorfologie/geomorfologicke-cleneni-cr/#Systematika_cleneni

Charakteristika kraje. *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Ústí nad Labem* [online].

[cit. 2022-12-29]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xu/charakteristika_kraje

ISPA (Instrument for Structural Policies for Pre-Accession). *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/i/ispa-](https://www.dotaceeu.cz/cs/informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/i/ispa-(instrument-for-structural-policies-for-pre-a)

[-\(instrument-for-structural-policies-for-pre-a](https://www.dotaceeu.cz/cs/informace-a-dokumenty/slovník-pojmu/i/ispa-(instrument-for-structural-policies-for-pre-a)

Karlínský rybník. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z:

<https://mapy.cz/zakladni?source=base&id=2030046&gallery=1&sourcep=foto&idp=657502&x=14.3006218&y=50.9956600&z=20&base=ophoto>

Klasifikace klimatu. *Moravske-Karpaty* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

<http://moravske-karpaty.cz/prirodni-pomery/klima/klasifikace-klimatu/>

Legislativa ČR: Vodní hospodářství. *Hydroekologický informační systém VÚV TGM* [online].

[cit. 2022-12-29]. Dostupné z: https://heis.vuv.cz/data/_mf.asp?typ=20

Lipová – Rekonstrukce vodní nádrže. *3L Studio* [online]. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z:

<https://www.3lstudio.cz/projekt&cislo=5028>

Malé vodní nádrže. *Profesní informační systém ČKAIT* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

<https://profesis.ckait.cz/dokumenty-ckait/tp-1-19/#2>

Malé vodní plochy: Funkce malých vodních ploch. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

<https://www.dotace.nature.cz/res/archive/003/000574.pdf?seek=1340967972>

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013. *EAGRI* [online]. Praha, 2015 [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

https://eagri.cz/public/web/file/436473/prv_12_modifikace_cistopis.pdf

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. Úspěšné projekty OP rybářství. *EAGRI* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/file/449370/Uspesne_projekty.pdf

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. Závěrečná zpráva o programu LEADER. *EAGRI* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

https://eagri.cz/public/web/file/297808/Zaverecna_zprava_o_Programu_LEADER_CR.pdf

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR. Závěrečná zpráva OP Rybářství 2007–2013. *EAGRI* [online]. 2017 [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

https://eagri.cz/public/web/file/669084/Zaverecna_zprava.pdf

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. Dokumentace programu – 115 170 na období 2019–2023: Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. *Agentura ochrany přírody a krajiny*

České republiky [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

<https://dotace.nature.cz/documents/1319311/2638095/Programový+dokument+POPFK+2019-2023.pdf/225dd60f-b7af-8156-1446-734ecd6ef81f?t=1666083850019>

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Operační program Infrastruktura: závěrečná zpráva*. 2009.

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR. *Seznam schválených projektů OPŽP 2007–2013*. 16. 5. 2016.

Národní program Životní prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_program_zivotni_prostredi/\\$FILE/OFD_N_NPŽP_aktualizace_211115.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/narodni_program_zivotni_prostredi/$FILE/OFD_N_NPŽP_aktualizace_211115.pdf)

Národní program Životní prostředí: O programu. *Národní program Životní prostředí* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://www.narodniprogramzp.cz/o-programu/>

Nástroje politiky soudržnosti: Předvstupní nástroje. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: [https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/programove-obdobi-2004-2006-\(1\)/nastroje-politiky-soudrznosti](https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/programove-obdobi-2004-2006-(1)/nastroje-politiky-soudrznosti)

Odbahnění a oprava rybníku Budyně nad Ohří. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty-pred-rokem-2014/2-op-zivotni-prostredi/2-6-zlepsovani-stavu-prirody-a-krajiny/odbahneni-a-oprava-rybniku-budyne-nad-ohri>

Odbahnění a sanace rybníka v Proboštově. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty/05-operacni-program-zivotni-prostredi/05-4-ochrana-a-pece-o-prirodu-a-krajinu/odbahneni-a-sanace-rybnika-v-probostove>

Operační program Rybářství 2021–2027. *DotaceEU.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: https://dotaceeu.cz/getmedia/f0d5dbe9-da26-4338-904c-e7f90ed1ba4e/III_Vlastni_material_OP_RYBARSTVI_2021_2027.pdf.aspx?ext=.pdf

Operační program rybářství. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/kohezni-politika-eu/operacni-programy/op-rybarstvi-2014-2020>

Operační program Životní prostředí: Implementační dokument. *Operační program Životní prostředí* [online]. 8. 6. 2011 [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: https://archiv.opzp2007-2013.cz/soubor-ke-stazeni/32/9660-2011_06_08_implementacni_dokument_k_2011-06-08.pdf

Operační program Životní prostředí 2014–2020: Prioritní osa 1. *Operační program Životní prostředí 2014–2020* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://2014-2020.opzp.cz/o-programu/podporovane-oblasti/prioritni-osa-1/>

Operační program Životní prostředí 2014–2020: Prioritní osa 4. *Operační program Životní prostředí 2014–2020* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://2014-2020.opzp.cz/o-programu/podporovane-oblasti/prioritni-osa-4/>

Operační program Životní prostředí 2014–2020: O programu. *Operační program Životní prostředí 2014–2020* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://2014-2020.opzp.cz/o-programu/>

Operační program Životní prostředí 2021–2027: O programu. *Operační program Životní prostředí 2021–2027* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://opzp.cz/o-programu/>

Oprava rybníka v Budyni nad Ohří [online]. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: https://litomericky.denik.cz/zpravy_region/20100713budyne_rybnik.html

Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://dotace.nature.cz/popfk>

Program péče o krajinu. *Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://dotace.nature.cz/web/dotace/ppk>

Program rozvoje venkova 2014–2020: Opatření. *SZIF* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://www.szif.cz/cs/prv2014-opatreni>

Program rozvoje venkova 2014–2020: Základní informace. *SZIF* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: https://www.szif.cz/cs/prv2014-zakladni_informace

Program 129 500 Prevence před povodněmi: Pravidla pro poskytování dotací. *EAGRI* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: https://eagri.cz/public/web/file/714720/Pravidla_programu_129_500.pdf

Předvstupní pomoc: Phare. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/cr-a-eu/vstup-cr-do-eu/predvstupni-pomoc/>

Předvstupní pomoc: SAPARD. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/cr-a-eu/vstup-cr-do-eu/predvstupni-pomoc/>

Přehled stavebních akcí realizovaných v rámci programu Podpora prevence před povodněmi. *EAGRI* [online]. 2019 [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: https://eagri.cz/public/app/vodev/protipovod_opatreni/ppo/sc.aspx?etap=3&cl=sc

Půdní typy Ústeckého kraje. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: [https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pudni_mapy/\\$FILE/OOOPK-Ustecky_kraj-20131128.gif](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pudni_mapy/$FILE/OOOPK-Ustecky_kraj-20131128.gif)

Rekonstrukce Zámeckého rybníka Lipová u Šluknova. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty-pred-rokem-2014/2-op-zivotni-prostredi/2-6-zlepsovani-stavu-prirody-a-krajiny/rekonstrukce-zameckeho-rybnika-lipova-u-sluknova>

Revitalizace Kamenného rybníku. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty-pred-rokem-2014/2-op-zivotni-prostredi/2-6-zlepsovani-stavu-prirody-a-krajiny/revitalizace-kamenného-rybniku>

Revitalizace Proboštovského rybníku leden 2022. *OU Proboštov* [online]. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://www.ouprobostov.cz/cs/aktualne/foto-prace-na-revitalizaci-probostovskeho-rybniku-jsou-v-plnem-proudu.html>

Revitalizace vodního díla Karlín. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty-pred-rokem-2014/2-op-zivotni-prostredi/2-6-zlepsovani-stavu-prirody-a-krajiny/revitalizace-vodniho-dila-karlin>

Rozdělení nádrží a výběr místa pro malé nádrže: Rybníky a účelové nádrže. *Ústav vodního hospodářství krajiny* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/68054565-Rozdeleni-nadrzi-a-vyber-mista-pro-male-vodni-nadrze.html>

Rybníky: Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže. *EAGRI: Dotace* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-ve-vodnim-hospodarstvi/rybniky/>

Stručně o OPŽP. *Operační program životní prostředí* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://archiv.opzp2007-2013.cz/sekce/16/strucne-o-opzp/index.html>

Struktura dotačních zdrojů. *EAGRI: Dotace* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/>

SZIF. OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

https://www.szif.cz/cs/CmDocument?rid=%2Fapa_anon%2Fcs%2Fdokumenty_ke_stazeni%2Fop%2F1092419160359.pdf

The PHARE Programme and the enlargement of the European Union. *European parliament* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

https://www.europarl.europa.eu/enlargement/briefings/33a1_en.htm#summary

Ukončené programy: Operační program Životní prostředí 2007–2013. *Státní fond životního prostředí ČR* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://www.sfzp.cz/dotace-a-pujcky/ukoncene-programy/>

Vodní hospodářství: Státní správa ve vodním hospodářství. *Svaz vodního hospodářství ČR* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://www.svh.cz/index.php?lang=cz&main=statni-sprava>

Vodní hospodářství: Základní informace o vodním hospodářství v ČR. *Svaz vodního hospodářství ČR* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

<https://www.svh.cz/index.php?lang=cz&main=zakladni-informace>

Vodní hospodářství. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/obor/vodni-hospodarstvi2>

Vodohospodářská opatření Bořislav. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z:

[https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty/09-program-rozvoje-venkova/09-4-pozemkove-upravy-\(1\)/vodohospodarska-opatreni-borislav](https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty/09-program-rozvoje-venkova/09-4-pozemkove-upravy-(1)/vodohospodarska-opatreni-borislav)

Vodohospodářské opatření Žim-Záhoří. *DotaceEU.cz* [online]. [cit. 2022-12-30]. Dostupné z:

[https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty/09-program-rozvoje-venkova/09-4-pozemkove-upravy-\(1\)/vodohospodarske-opatreni-zim-zahori?feed=09-Program-rozvoje-venkova](https://www.dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty/09-program-rozvoje-venkova/09-4-pozemkove-upravy-(1)/vodohospodarske-opatreni-zim-zahori?feed=09-Program-rozvoje-venkova)

Výroční zpráva o implementaci programu za rok 2021. *Operační program Životní prostředí 2014–2020* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: https://2014-2020.opzp.cz/files/documents/storage/2022/07/15/1657874465_Vyrocn%C3%AD%20zprav a%20za%20rok%202021%20v%C3%A9.%20př%C3%ADloh.pdf

Základní informace o Programu rozvoje venkova ČR. *EAGRI: Dotace* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/zakladni-informace/>

Zákon č. 254/2001 Sb.: Vodní zákon. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/20F9C15060CAD3AEC1256AE30038D05C/%24file/Z%20254_2001.pdf

Závěrečná zpráva o OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství v ČR. *EAGRI: Dotace* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/operacni-program-zemedelstvi-2004-2006/hodnoceni-a-monitoring/zaverecna-zprava-op-zemedelstvi-fond-1.html>

129 430 - Podpora opatření pro zmírnění dopadů sucha. *EAGRI: Dotace* [online]. [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-ve-vodnim-hospodarstvi/zmirneni-dopadu-sucha/>

13 Seznam příloh

13.1 Dotazníkové šetření

Dotační politika Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch v Ústeckém kraji po roce 2004

Vážená paní starostko, vážený pane starosto, vážení pracovníci jednotlivých úřadů,

Jsem studentem Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a rád bych vás poprosil o vyplnění krátkého dotazníku, který zabere pár minut a týká se mé diplomové práce na téma "Dotační politika Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí v oblasti obnovy a výstavby malých vodních ploch v Ústeckém kraji po roce 2004". Mockrát vám všem děkuji za spolupráci, která pomůže při tvorbě mé práce.

Vysvětlivka: MVP = malé vodní plochy

Poznámka: Celý dotazník se z územního hlediska vždy týká celého katastrálního území obce.

1) Nachází se ve vaší obci (katastrálním území) alespoň 1 rybník (malá vodní plocha, dále MVP)?

- ano, více než 1
- ano, jeden
- ne

2) Jedná se o obec s názvem...(doplňte i okres) *

Vaše odpověď _____

3) Počet obyvatel

- 250 a méně
- 251-500
- 501-2000
- 2001 a více

4) Nacházely se ve vaší obci v minulosti rybníky (MVP)?

- ano, zanikly před rokem 1900
- ano, zanikly mezi roky 1900 a 1950
- ano, zanikly mezi roky 1951 a 1989
- ano, ale neznám jejich přesnou dobu zániku
- ano, žádný rybník nezanikl
- ne
- Jiné: _____

5) Jaký druh pozemků se nachází na území po zaniklých rybnících (MVP)? (pokud se na vašem území nenachází zaniklé rybníky, přeskočte tuto otázku)

- chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady
- orná půda
- trvalý travní povrch
- zastavěná plocha
- jiné

6) K jakému účelu slouží v současné době rybník/y (MVP) ve vaší obci? (možno označit více odpovědí)

- krajínotvorná funkce
- chov ryb
- funkce rezervoáru vody
- rekreace, sportovní rybolov, plavání
- protipovodňová funkce
- protierozní funkce
- Jiné: _____

7) Jaký význam má rybník (MVP) pro obec?

- velký, velmi významný prvek v obci
- spíše velký
- spíše malý
- malý, nemá žádný význam

8) Souhlasil/a byste s výstavbou nové vodní plochy, případně obnovy bývalého rybníku (MVP) na katastrálním území vaší obce?

- ano, finanční prostředky by nebyl problém sehnat
- ano, ale museli bychom sehnat finanční prostředky
- ne, jedná se o zbytečnou investici
- ne, jiný důvod

9) Víte, na koho se v případě zajištění finančních prostředků na výstavbu či obnovu rybníků (MVP) obrátit?

- ano
- ne

10) Domníváte se, že je dostatek informací pro žadatele o dotace na vybudování/obnovu rybníků (MVP), ve smyslu, jak postupovat, na koho se obrátit?

- ano, snadno dostupné (elektronické/tištěné formy, školení atd.)
- ano, ale jen omezeně, pro někoho nedostupné (jen brožury)
- spíše ne, informace jsou ojedinělé, těžko se shánějí
- ne, je to velmi obtížné

11) Označte číslem 1 až 5 (známky jako ve škole, tj. 1 = nejlepší), jaké typy informací si myslíte, že jsou žadatelům o dotace přístupné pro podání a realizaci projektu na výstavbu/obnovu rybníku (MVP).

	1	2	3	4	5
Technické parametry k vybudování/obnově plochy rybníků	☐	☐	☐	☐	☐
Ekonomické informace, náklady, přínosy projektu	☐	☐	☐	☐	☐
Jak vyplnit a připravit projekt	☐	☐	☐	☐	☐
Jak dále využívat plochu rybníků, příklady dobré praxe	☐	☐	☐	☐	☐
Údržba rybníků, následná péče	☐	☐	☐	☐	☐

12) Představte si situaci, že byste dnes žádal/a o dotaci na výstavbu/obnovu rybníků (MVP). Za jakých podmínek kofinancování byste ho ještě byl/a ochoten/a realizovat? Zdroje EU + ČR (%) vs. Vlastní zdroje (%)

	ano	ne
90/10	☐	☐
80/20	☐	☐
70/30	☐	☐
60/40	☐	☐
50/50	☐	☐
40/60	☐	☐
30/70	☐	☐
20/80	☐	☐
10/90	☐	☐

13) Byla ve vaší obci realizována opatření, která by pomohla k lepšímu stavu vod? Např. výstavba ČOV, odbahnění rybníku, výstavba rybího přechodu, revitalizace vodního toku apod.

- ano
- ne

14) Pokud byla realizována opatření, která prospěla ke zlepšení stavu vod, o která opatření se konkrétně jednalo?

Vaše odpověď

15) Jaké důsledky změny klimatu očekáváte? (Možno označit více odpovědí)

- častější extrémní výkyvy počasí (období sucha/povodně)
- vzestup hladin oceánů, tání ledovců
- úbytek biodiverzity
- celkové zhoršení životní úrovně obyvatel
- změna potravinové bezpečnosti
- vyšší výskyt chorob a škůdců

16) Souhlasíte s tvrzením, že výstavba/obnova malých vodních ploch bude vzhledem ke změně klimatu (sucho, nedostatek vody) potřebná?

ano

ne

17) Co by se mělo podle vás hlavně změnit v budoucnu pro zlepšení vodního režimu v krajině katastru vaší obce?

Vaše odpověď
